

Suveniri u bakru

Katalog, 2013.

Naša riječ:

U Bosni i Hercegovini postoje različite vrste zanata, od kojih neki datiraju još od 1762. godine. To su pekari (ekmekdžije), krojači (terzije), obućari (baškmadžije), kožari (čurčije), tkači (ćebedžije), zlatari (kujundžije), kovači (timurdžije), štavljači (tabadžije), brijači (berberi) i zidari (dunderi). Najveći dio tradicionalnih zanatskih aktivnosti odvijao se u centralnim dijelovima grada (čaršijama) i bazarima, a danas ti isti zanati predstavljaju turističku atrakciju za strane i domaće posjetitelje, koji dolaze da bi kupili izvanredne i tradicionalne proizvode ručno rađene od kože, bakra, plementith metala, platna itd. Razvoj ovih zanata počinje dolaskom Turaka u 15. stoljeću, sa transformacijom gradova i srednjovjekovnih utvrda u urbane centre. Otomanski utjecaj, zahvaljujući razvijenim tehnikama obrade, bio je odlučujući za razvoj lokalnog zanatstva, o kome se dobar glas proširio po cijelom carstvu. Posebno su se cijenili filigranski radovi zlatara i srebrara, proizvodi od bakra, štavljača i kožara, čiji su se proizvodi izvozili i doprinosili razvoju trgovine. U čaršijama su se ulice nazivale po vrstama aktivnosti koja se u njima obavljala. I danas, mnoge ulice su poznate po tim starim nazivima, kao što su Kujundžiluk ili Tabhana.

Suveniri i motivi koji se rade tehnikom reljef u bakru predstavljaju kombinaciju više tehnika, kao što su kovanje, utiskivanje i rezbarenja bakra. Pored Bosne i Hercegovine, ovu vrstu umjetnosti danas možemo vidjeti u Njemačkoj i Turskoj, gdje zanatlije svoje umijeće prenose sa koljena na koljeno. Vještina se prenosila i unutar naše porodice, a kasnije firme koja uspješno spaja kvalitet i šarm ručnog zanatstva sa modernim trendovima. Suveniri koje izrađujemo u tehnici reljef u bakru, vjerno oslikavaju simbole vremena i arhitektonske znamenitosti gradova kroz historiju njihovog nastanka. Kao najpoznatiji naš proizvod izdvaja se suvenir Vrata Bosne. S ponosom možemo kazati da su Vrata Bosne, kao oficijelni suvenir institucija naše države, dospjela u ruke mnogih uglednih ličnosti širom svijeta. Naš assortiman trenutno obuhvata više od stotinu motiva iz različitih gradova Bosne i Hercegovine. Ljubav prema umjetnosti i želja za radom je naš pokretač. Nastojat ćemo i dalje proširivati naš assortiman i na taj način uticati na turističku ponudu i njegovanje starih zanata.

SADRŽAJ

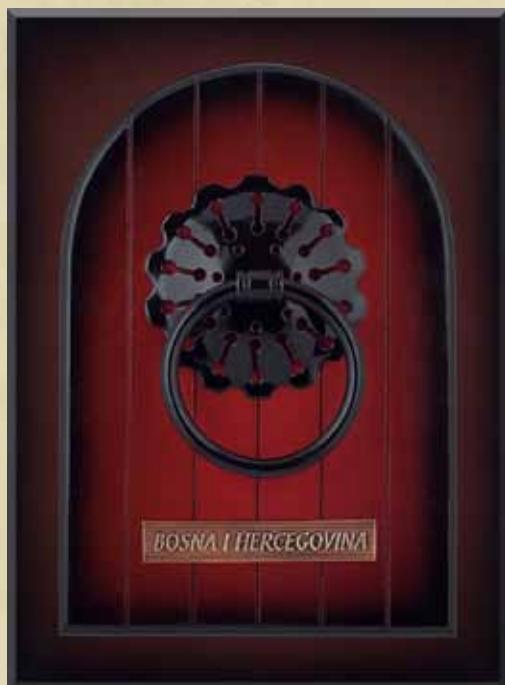
Bosne i Hercegovina.....	1
Tuzla.....	14
Sarajevo.....	29
Mostar.....	38
Gradačac.....	42
Brčko.....	48
Srebrenik.....	52
Gračanica.....	60
Doboj Istok.....	63
Lukavac.....	65
Kalesija.....	67
Čelić.....	70
Banovići.....	72
Živinice.....	74
Kladanj.....	77
Zavidovići.....	79
Zenica.....	82
Bihać.....	86
Sanski Most.....	90
Cazin.....	93
Tešanj.....	95
Travnik.....	98
Goražde.....	100
Konjic.....	102
Maglaj.....	104
Promotivni pokloni u bakru.....	109

Meša Selimović o Bosni:

„Možda zbog neravnog hoda kroz istoriju, zbog stalnih nesreća, zbog istorijske kobi. Nikad Bosna nije imala sreću da je moćni susjedi ostave na miru. Od dalekih bogumila, koje predstavljaju pravo, neortodoksnog lice Bosne, ove ljude su proklinjali, palili, uništavali pape, carevi, kraljevi, a preživjeli su se uvijek vraćali svome prkosu. Turska okupacija je jednim oduzela vjeru, a svima slobodu. Ali i oni koji su prešli u tuđu vjeru, ostali su Bosanci, čudan soj ljudi, koji se nije miješao sa okupatorom, ali nije više bio što su njegova druga braća, mada su im isti običaji, način života, jezik, ljubav prema zavičaju. Tako ostaju sami. Mislim da nikad ni jedna grupa ljudi u istoriji nije ostala usamljenija nego što su bosanski Muslimani. Nije mnogo pomagalo ni to što je Bosna do osamnaestog vijeka bila relativno razvijena, praktički bez nepismenih, sa mnoštvom škola, s uređenim urbanim životom, sa dosta vjerske tolerancije, neprirodnost njihovog položaja bila je očita. Nisu prišli tuđinu, a odvojili su se od svojih. Kuda je mogao da vodi njihov istorijski put? Nikuda. To je tragičan bezizlaz. U zatvorenim zajednicama koje su se stvarale u Bosni, najzatvorenija je bila muslimanska. Od kuće i porodice stvoren je kult, i sav neistrošen vitalitet tu se ispoljavao. Ako se na taj način stvorila intezivna intimna atmosfera, s neobičnom jakom osjećajnošću (naše najljepše narodne balade i romanse su muslimanske), stvorila se isto tako neophodnost za javnu djelatnost, jer nikakve perspektive zaista nije bilo. Išli su s okupatorom, ali su ga mrzili, jer im put nije bio isti. S ostalim nisu mogli jer su željeli kraj Turske carevine i doprinosili njegovom rušenju. A kraj Turske carevine je i kraj svega što su oni bili. Razum tu nije mogao pronaći rješenje. Ostala je samo pasivnost i predavanje sudbini pri čemu je priklanjanje ili otpor Porti samo nesistematično, afektivno reagovanje. Ako se tome dodaju mržnja, osjećanje nesigurnosti, strah, bijes, ispadi Muslimana kao neimanje pravca i ispadi drugih prema njima, mržnje prema turcima, eto vam, ukratko, skica jednog pandemonijuma koji se zove BOSNA i njeni ljudi.“

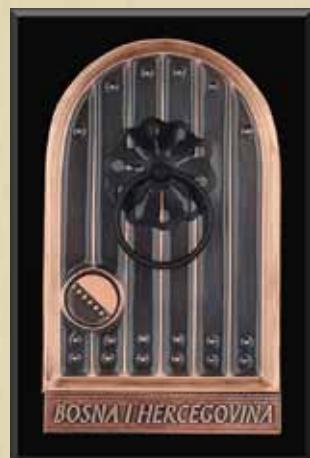
A za Bosance, Selimović kaže:

„Mi smo ničiji. Uvijek smo na nekoj međi, uvijek nečiji miraz. Vjekovima mi se tražimo i prepoznajemo, uskoro nećemo znati ko smo. Živimo na razmeđu svjetova, na granici nareda, uvijek krivi nekome. Na nama se lome talasi istorije kao na grebenu. Otrgnuti smo, a neprihvaćeni. Ko rukavac što ga je bujica odvojila od majke pa nema više ni toka, ni ušća, suviše malen da bude jezero, suviše velik da ga zemlja upije. Drugi nam čine čast da idemo pod njihovom zastavom, jer svoju nemamo. Mame nas kad smo potrebni, a odbacuju kad odslužimo. Nesreća je što smo zavojeli ovu svoju mrtvaju i nećemo iz nje, a sve se plaća, pa i ova ljubav. Svako misli da će nadmudriti sve ostale i u tome je naša nesreća. Kakvi su ljudi Bosanci? To su najzamršeniji ljudi na svijetu, ni s kim se istorija nije tako pošalila kao sa Bosnom. Juče smo bili ono što danas želimo da zaboravimo, a nismo postali ni nešto drugo. S nejasnim osjećajem stida zbog krivice i otpadništva, nećemo da gledamo unazad, a nemamo kad da gledamo unaprijed. Zar smo mi slučajno tako pretjerano meki i surovi, raznježeni i tvrdi? Zar se slučajno zaklanjamо za ljubav kao jedinu izvjesnost u ovoj neodređenosti, zašto? Zato što nam nije svejedno. A kad nam nije svejedno znači da smo pošteni. A kad smo pošteni, svaka čast našoj ludosti!“

VRATA BOSNE - 1

Šifra: SBHSBA0001 / Dim: 25,5 x 35 cm

VRATA BOSNE - 2

Šifra: SBHSBA0002 / Dim: 15 x 22 cm

VRATA BOSNE - 3

Šifra: SBHSBA0003 / Dim: 10 x 15,5 cm

VRATA BOSNE I NJENA HALKA

Na ulazu skoro svake bolje bosanke kuće nalazila su se drvena vrata i na njima gvozdena halka. Na tu halku udara onaj koji želi da uđe u kuću, da bi ga ukućani čuli i u kuću uveli.

Riječ halka, potječe iz turskog jezika i ima značenje zvekira, metalne naprave kojom se udara o vrata, kako bi se domaćinu dalo do znanja da mu je gost pred vratima. Običaj je da se halkom zalupi tri puta, dok neko od ukućana ne izađe pred goste i ne poželi mu dobrodošlicu.

Pojam lupanje halkom od vrata, korišten je u mnogim bosanskim sevdalinkama, predstavljajući metaforu dolaska gosta. Tako u sedvalinkama nalazimo stihove „Ko to kuca po vratima, halka mu se od glavu razbila“ ili „Halka kuca na vratima, ko je to, belaj“. Danas u vrijeme modernih zvona, halka je izgubila svoj prvobitni smisao. Ali, i dalje se u starim dijelovima grada, halke mogu primijetiti na ulazima vrata. Ipak, njihova svrha je, prije svega, estetske prirode.

Suvenir Vrata Bosne svojim izgledom imitira vrata na ulazima u stare bosanske avlje. Simbolizira kulturu i tradiciju jednog naroda koji je kroz svoju gostoprimaljivost i otvorenost uvijek uvažavao i osjećao druge. *Vrata Bosne*, kao souvenir, su dobijali mnogi i danas širom svijeta ukrašavaju sobe i zidove svojih domova.

VRATA BOSNE OTVARANJE - 1

MOTIV STEĆAK RADMILJA

Sifra: SBHSBA0047 / Dim: 34 x 49 cm

Opis:

Suvenir prikazuje motiv *vrata Bosne* i motiv stećka u Radimlji kod Stoca. Na vratima ispred kuća, domaćini su srdačno dočekivali goste. Danas, *vrata Bosne* kao suvenir, predstavlja značenje ljubavnosti i gostoprimstva ovog naroda. Suvenir je sa prednje strane ukrašen ručno rađenim metalnim okovima i halkama. Motiv stećka koji je smješten u unutrašnjosti je dokaz naslijeđa prahistorijskog doba i antike. Svojim estetskim izgledom i detaljima, suvenir oslikava šarm ručnog zanatstva i ekskluzivnosti. Suvenir spada u grupu ekskluzivnih proizvoda. Na suvenir se mogu ispisati posvete i tekstovi.

VRATA BOSNE OTVARANJE - MOTIV IBRIK - 2

Šifra: SBHSBA0048 / Dim: 25 x 34 cm

Opis: Suvenir oslikava motiv *vrata Bosne i ibrika*. *Vrata Bosne* predstavljaju simbol otvorenosti i gostoprимstva ljudi na ovim područjima. Ukrašena su ručno rađenim halkama i okovima. Motiv *ibrika* koji je smješten u unutrašnjosti vjerno oslikava autentičnost ibrika, predmeta koji je služio za čuvanje i nošenje vode. Suvenir svojim izgledom i ekskluzivnošću naglašava šarm ručnog zanatstva. *Vrata Bosne* je moguće izraditi i sa drugim motiva. Mogu se ispisati posvete i tekstovi. Spadaju u grupu ekskluzivnih proizvoda.

VRATA BOSNE OTVARANJE - MOTIV STEĆAK RADIMLJA - 2

Šifra: SBHSBA0049 / Dim: 25 x 34 cm

IBRIK NA ČESMI - 1

Šifra: SBHSBA0007 / Dim: 28 x 37 cm

IBRIK - 1

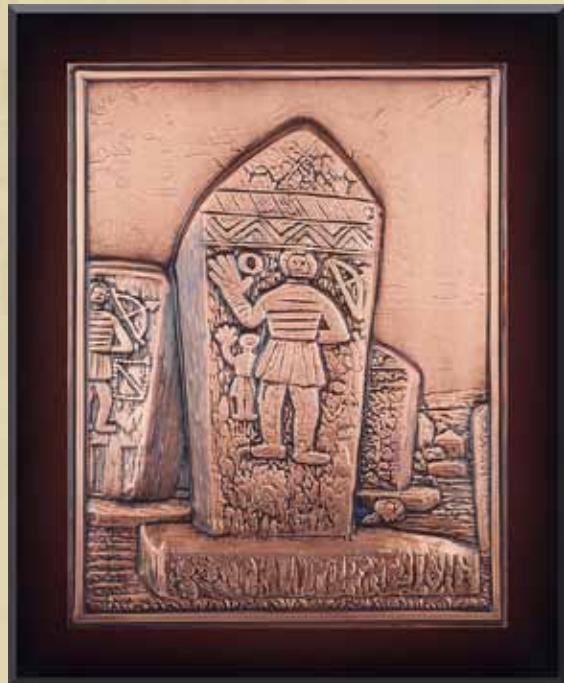
Šifra: SBHSBA0006 / Dim: 27 x 35 cm

IBRIK I LEĐEN

Ibrici kao i leđeni, novijeg perioda, najčešće su se pravili od bakra, a zatim bi se takav kalup utapao u vruć kalaj. Prilikom rezbarenja, odn. pravljenja ukrasa, bez kojih se oni nisu mogli zamisliti, leđen je, zbog svog oblika bio pogodniji u odnosu na ibrik, kod kojeg se cijeli kalup punio olovom, a zatim se posebnim pomagalima skidao vanjski sloj kalaja. Zavisno od potrebe, ostajali su u takvom obliku. Još je interesantnija tehnika crni svat, kojom se cijeli predmet premaže uljanom platinom, koja se inače koristi za štampanje novina. Ukrasi zavise od navika, mašte kazandžija, ali i od želje kupca.

U ibricima se donosila voda sa avlijskih bunara i gradskih česmi. Baš na tim česmama, ibrik je bio sastavni dio djevojačkih druženja, razgovora, prijateljstava i ašikovanja. Sa ibrikom se išlo u hamame, uzimao svaki abdest (obredno religijsko kupanje), prale ruke prilikom svakog ulaska u kuću, prije ili poslije jela, napajali putnici namirnici ili ožednjeli kopači i kosci. Svaka kuća je posjedovala barem dva ibrika, različitih ukrasa i veličina. S druge strane, leđen je uvijek služio kao dodatni element bez kojeg se nije moglo zamisliti pranje ruku poslije jela.

Suveniri sa motivima ibrika koji su rađeni tehnikom reljef u bakru, vjerno odražavaju autentičnost ibrika, njegov oblik, teksturu, ukrasne elemente i namjenu

STEĆAK RADIMLJA - 1

Šifra: SBHSBA0009 / Dim: 29 x 36 cm

ma, ali ujedno i dokaz naslijeda prahistorijskog doba i antike. Polumjesec u pratnji zvijezde koji izaziva brojna tumačenja, zatim križ i ljiljan, prikazi lova, oruđa i alata, figure muškaraca i žena sa štapovima ili križevima u ruci.

STEĆCI

Stećak je uobičajeni naziv za kamenni nadgrobni spomenik iz srednjeg vijeka na širem području Bosne i Hercegovine, sjeverozapadnim dijelovima Crne Gore, zapadnim dijelovima Srbije i južnim dijelovima Hrvatske, uglavnom u Dalmaciji.

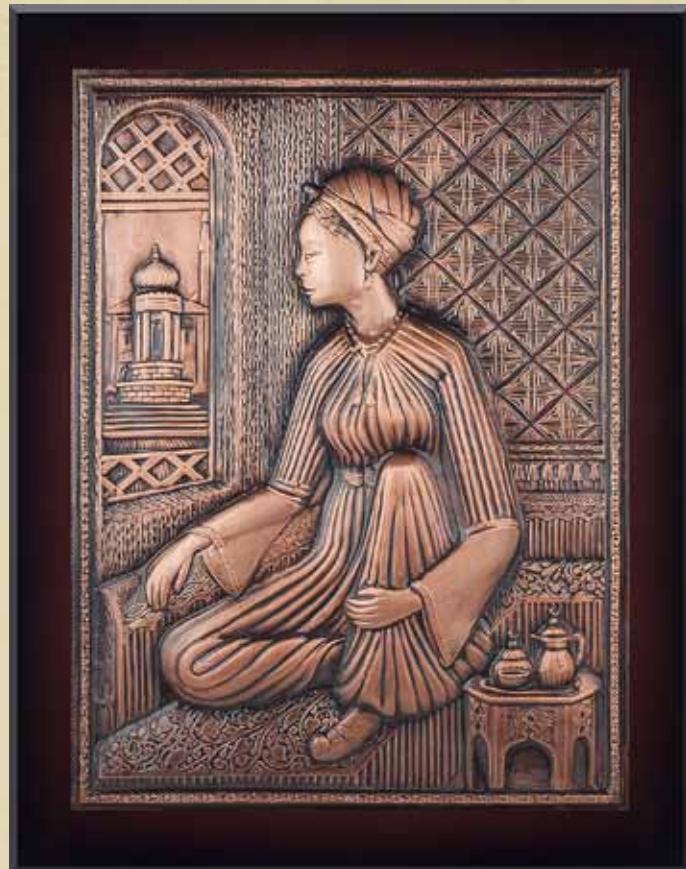
Najpoznatiji stećak na prostorima Bosne je Zgošćanski stećak, nađen u okolini Kakanja. On nema natpis, a zbog izuzetne ukrašenosti neki istraživači pretpostavljaju da se radi o grobu Stjepana II Kotromanića. Zgošćanski stećak se sada nalazi u vrtu Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, u Sarajevu. Najpoznatija nekropola u Bosni i Hercegovini je Radimlja kod Stoca. Stećci su danas najvažniji spomenički dokaz predosmanlijske Bosne, najupečatljiviji materijalni simbol vremena od 13. do kraja 15. stoljeća.

Epitafi stećaka napisani bosančicom, svjedok su onodobne pismenosti. Ukrasi na stećcima, odn. njihova simbolika još je enigma, ali ujedno i dokaz naslijeda prahistorijskog doba i antike. Pojavljuju se motivi sunčevog diska, polumjesec u pratnji zvijezde koji izaziva brojna tumačenja, zatim križ i ljiljan, prikazi lova, oruđa i alata, figure muškaraca i žena sa štapovima ili križevima u ruci.

STEĆAK ZGOŠĆA - 1

Šifra: SBHSBA0008 / Dim: 35 x 25,5 cm

HANUMA - 1

Šifra: SBHSBA0010 / Dim: 35,5 x 45,5 cm

HANUMA - 2

Šifra: SBHSBA0011 / Dim: 24,5 x 32,5 cm

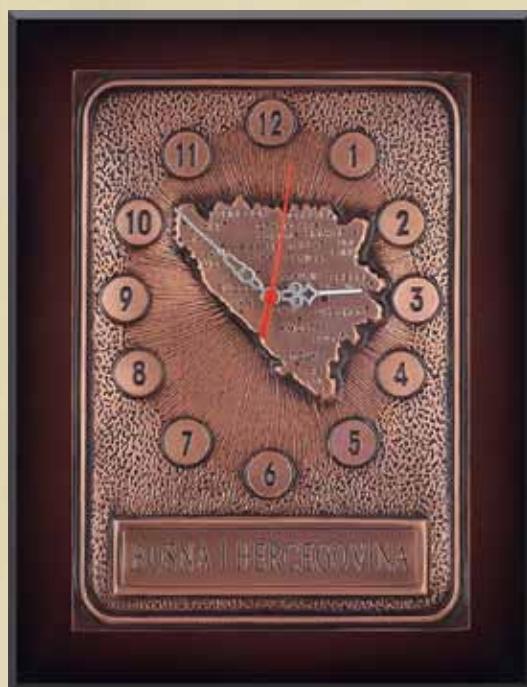
HANUMA - 3

Šifra: SBHSBA0012 / Dim: 17,5 x 22,5 cm

DJED - 1

Šifra: SBHSBA0013 / Dim: 33,5 x 42,5 cm

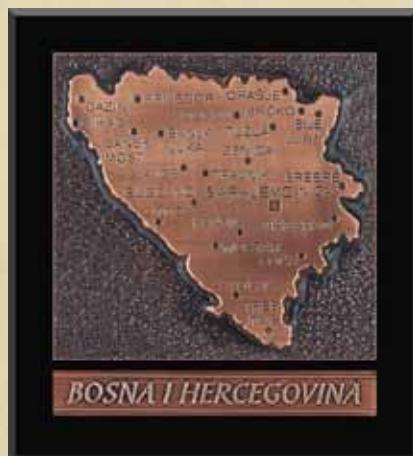
SAT KARTA BIH - 2

Šifra: SBHSBA0021 / Dim: 27,5 x 37 cm

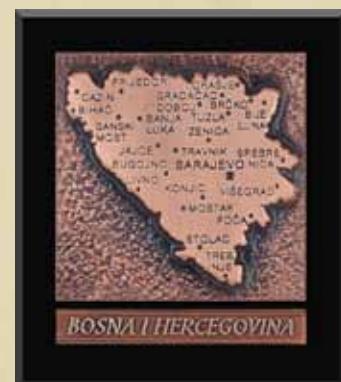
SAT KARTA BIH - 3

Šifra: SBHSBA0022 / Dim: 17,5 x 21 cm

KARTA BIH - 2

Šifra: SBHSBA0014 / Dim: 18 x 19,5 cm

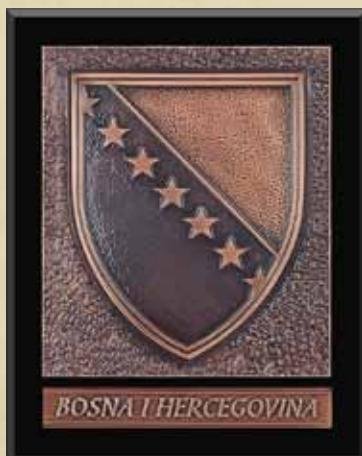
KARTA BIH - 3

Šifra: SBHSBA0015 / Dim: 14 x 16 cm

GRB BIH - 1

Šifra: SBHSBA0018 / Dim: 54 x 66 cm

GRB BIH - 2

Šifra: SBHSBA0016 / Dim: 15,5 x 19,5 cm

GRB BIH - 3

Šifra: SBHSBA0017 / Dim: 11,5 x 15 cm

SAT GRB BIH - 2

Šifra: SBHSBA0023 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB BIH - 3

Šifra: SBHSBA0024 / Dim: 17,5 x 21 cm

SAT GRB LJILJANI - 2

Šifra: SBHSBA0026 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB LJILJANI - 3

Šifra: SBHSBA0027 / Dim: 17,5 x 21 cm

GRB LJILJANI

Šifra: SBHSBA0050 / Dim: 58 x 71 cm

GRB LJILJANI - 2

Šifra: SBHSBA0019 / Dim: 12,5 x 16,5 cm

GRB LJILJANI - 3

Šifra: SBHSBA0020 / Dim: 11 x 14 cm

FLAŠA PLETENA - GRB BIH
Šifra: SBHSBA0045 / Dim: 33 cm visina

FLAŠA PLETENA - GRB LJILJANI
Šifra: SBHSBA0051 / Dim: 33 cm visina

TUZLA

Smještena na jugoistočnim padinama planine Majevica na 239 m nadmorske visine, Tuzla zauzima centralni dio Sjeveroistočne Bosne, sa površinom od otprilike 303km².

Broj stanovnika grada je oko 100.000 dok je broj stanovnika na široj općini 170.000. Tuzla je ekonomsko, naučno, kulturno, obrazovno, zdravstveno i turističko središte Sjeveroistočne Bosne.

Naseljavanje na području Tuzle uvijek je bilo u bliskoj vezi sa nalazištima i zalihami soli. Najstariji pisani dokument, koji potiče od drevnih Grka, pokazuje da su oni bili upoznati sa postojanjem bogatih zaliha soli na ovom području. Tuzla je dobila svoje ime mnogo kasnije. Današnje ime vodi porijeklo od turske riječi tuz što znači so. Prvi osmanlijski dokument koji spominje eksploraciju tuzlanskih slanih izvora datira iz 1548. godine.

Sa dolaskom Osmanlija 1460. godine, proizvodnja soli se upeterostručila, te je grad počeo dobivati na važnosti. Nakon velikih ekonomskih reformi iz 17. stoljeća, u gradu se počela razvijati slobodna trgovina. Sa razvitkom novih zanata, Tuzla se razvila u administrativno središte Zvorničkog sandžaka i postala važan komunikacijski, vojni, trgovачki i kulturni centar Sjeveroistočne Bosne. Pred kraj osmanlijske vladavine, Tuzla je imala približno 5.000 stanovnika i bila je jedan od najvećih gradova u Bosni i Hercegovini.

Veliki broj zgrada u Tuzli potiče iz turskog perioda. Turalibegova džamija je sagrađena u 16. stoljeću i još uvijek postoji. Austrougarska je uvela moderne metode u eksploraciji soli i uglja, a sam grad Tuzla imao je važnu ulogu u carskoj ekonomiji. Ta važna uloga se nastavila i u ekonomiji Jugoslavije.

Znamenitosti Tuzle su Stari dio grada, Narodno pozorište, Galerija Ismeta Mujezinovića, ponovo izgrađena Barok zgrada u stilu kakvom je bila prije prvog svjetskog rata i trg ispred nje, park i spomenik kralja Tvrtka I Kotromanića, Panonska jezera, šetalište Slana Banja, i mnogi druge. Pored mnogobrojnih lijepih tuzlanskih džamija, tu je i pravoslavna crkva, te katolička crkva sa franjevačkim samostanom.

ČESMA SA DŽAMIJOM - 1

Šifra: STZSBA0034 / Dim: 27 x 35 cm

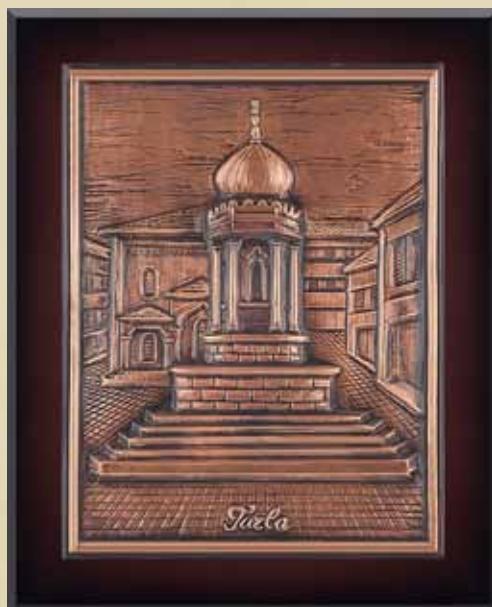
ČESMA - 1

Šifra: STZSBA0001 / Dim: 27 x 35 cm

TUZLANSKA ČARŠIJSKA ČESMA

Čaršijska česma u Tuzli sagrađena davne 1888. godine, jedan je od simbola Tuzle i građevina koju uz slane bunare i *tuzlansku kozu* najčešće možemo vidjeti na razglednicama grada. Gradsko vijeće je angažovalo po projektu Behram – begove džamije, današnje Šarene džamije, poznatog stručnjaka, arhitektu Franzu Mihanoviću, da u istom stilu, pseudo-maurskom, izradi projekat Velike česme. Bijeli kamen za izgradnju česme nabavljen je iz majdانا Hreša kod Sarajeva, a zeleni kamen iz majdana kod Nove Kasabe. Blokove kamena obrađivali su italijanski klesari.

Gradska česma je postala centar okupljanja građana i s ponosom je pokazivana svim gostima grada kao izuzetno lijep objekat. Kada je dovedena kvalitetna voda iz Podstupa i pušten vodovod 1910. godine, događaj je obilježila i ova česma. Upravo na ovoj česmi obavljen je čin puštanja vode i otvaranje vodovoda uz prisustvo velikog broja građana. Tako je ova česma akter jednog od najznačajnijih dатума za građanstvo, dovođenje i puštanje vode – osnovnog izvora života.

ČESMA STARА

Šifra: STZSBA0004 / Dim: 24 x 29,5 cm

VRATA BOSNE OTVARANJE - MOTIV ČESMA - 2

Šifra: STZSBA0035 / Dim: 25 x 34 cm

Opis:

Suvenir oslikava motiv *vrata Bosne* i *tuzlanske čaršijske česme*. *Vrata Bosne* predstavljaju simbol otvorenosti i gostoprimstva ljudi na ovim područjima. Ukrasena su ručno rađenim halkama i okovima. Motiv *tuzlanske čaršijske česme* koji je smješten u unutrašnjosti predstavlja jedan od najznačajnijih historijskih spomenika Tuzle. Suvenir svojim izgledom i ekskluzivnošću naglašava šarm ručnog zanatstva. *Vrata Bosne* je moguće izraditi i sa drugim motivima. Mogu se ispisati posvete i tekstovi. Spadaju u grupu ekskluzivnih proizvoda.

ČESMA - 2

Šifra: STZSBA0002 / Dim: 19,5 x 26,5 cm

ČESMA - 3

Šifra: STZSBA0003 / Dim: 12 x 16 cm

KIPOVI - 1

Šifra: STZSBA0005 / Dim: 27 x 35 cm

KIPOVI - 2

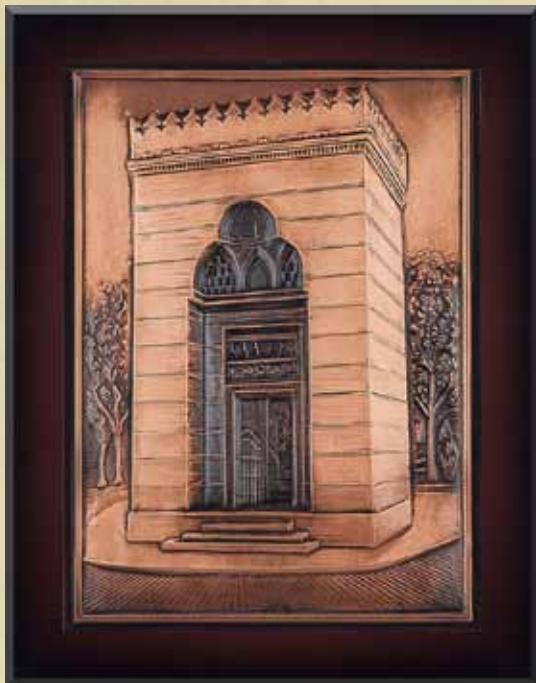
Šifra: STZSBA0006 / Dim: 14,5 x 19 cm

MOST S KIPOVIMA

Kroz Tuzlu protiču dvije manje rijeke Jala i Solina, kao i nekoliko potoka sa okolnih brda. Za vrijeme osmanske i austro-garske uprave, na rijeci Jali su pravljeni mostovi koji su vremenom dotrajali. Projektant novog betonskog mosta bio je dipl. ing. arhitekture Bogdan Đukić iz Tuzle. Po projektnom rješenju na jednoj i na drugoj strani mosta postavljena su po dva betonska kipa (diva) koja nose po jedan kandelabar (lat. naziv za uličnu svjetiljku). Kipove sa kandelabarima na ovom mostu izgradio je Franjo Leder, najpoznatiji tuzlanski kipar i boem.

Svečano puštanje ovog Jalskog mosta obavljeno je 1936. godine. Tuzlaci ga nazvaše, jednostavno, Most s kipovima i to mu je ime ostalo do danas. Noću kandelabari daju fascinantnu svjetlost u nekoliko različitih boja, pa ovaj most i okolina imaju veoma lijep izgled i ugođaj.

Iako je na rijeci Jali u kasnijem periodu, izgrađeno nekoliko monumentalnih betonskih i željeznih mostova, Most s kipovima, ostao je najljepši i najpoznatiji most u Tuzli. Ovaj most je, danas, isključivo pješački.

KAPIJA SKVER - 1

Šifra: STZSBA0008 / Dim: 27 x 35 cm

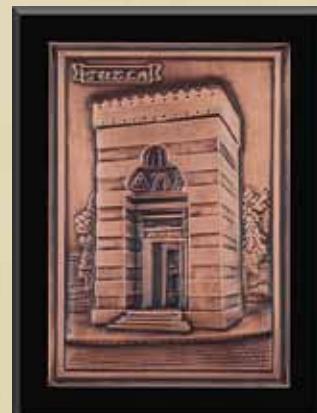
KAPIJA SKVER

Šifra: STZSBA0007 / Dim: 27,5 x 45 cm

BEHRAM-BEGOVA MEDRESA

Behram-begova medresa u Tuzli je najstarija obrazovna institucija u Sjeveroistočnoj Bosni i među najstarijim je medresama našega podneblja. Relevantni historijski izvori navode da je počela s radom prije 1626. godine. Zgrada Medrese u 19. stoljeću je sagrađena u arapsko-mauriskom stilu, a tokom svoje historije je više puta restaurirana i dograđivana. Zgrada Medrese je srušena 1974. godine. Od cijelog objekta ostala je samo porta (kapija) koja je restaurirana prvi put 1975. godine, a potom i 1990. i 1997. godine.

Značajno svjedočanstvo o kvalitetu obrazovanja je navod hadži Mehmed-ef. Handžića da su svršenici ove Medrese bili veoma dobri poznavaoči arapskog jezika. Tokom 323 godine rada Medrese (162.-1949), u ovoj najstarijoj obrazovnoj instituciji Sjeveroistočne Bosne predavači su bili najznačajniji alimi i profesori ovoga kraja. Nakon 44 godine prekida, rad Medrese je reaktiviran 1993. godine.

KAPIJA SKVER - 2

Šifra: STZSBA0009 / Dim: 14,5 x 19 cm

KOZA - 1H

Šifra: STZSBA0010 / Dim: 34 x 28,5 cm

KOZA - 2

Šifra: STZSBA0011 / Dim: 18,5 x 25,5 cm

TUZLANSKA KOZA

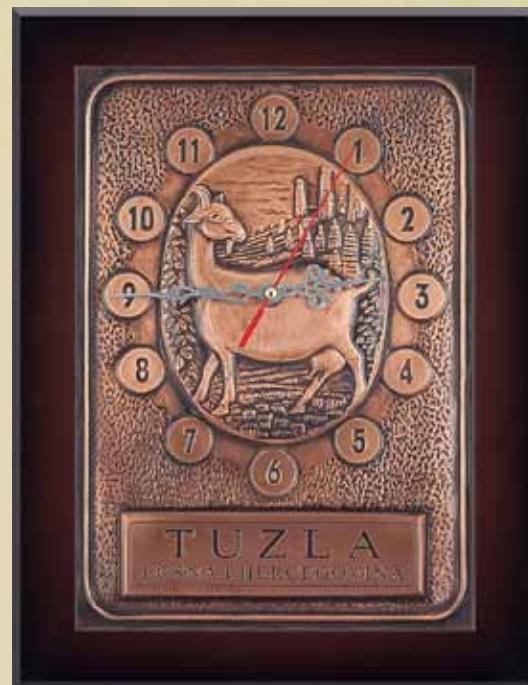
Prvi dokumenti u kojima se spominje Tuzla napisani su sredinom 10. stoljeća. U tom istom spisu govori se o Tuzli i o pobunama u istoimenoj provinciji.

Naime, Tuzlaci su se suprostavljali nerazumnim odlukama tadašnje vlasti, među kojima je i ona da se unište sve koze, jer su štetne po uzgoju šume. No, mještani su ipak zadržali i zaštitili jednu kozu. Pobunjenici su kozu čuvali, njegovali i hranili. Sa jačanjem plemena, raste i broj koza. Usljedila je nova odluka vlasti da se sve koze moraju uništiti. Međutim, neki Tuzlak, čija je životna opsesija čuvanje svega što je na indeksu vlasti, sačuvao je jednu kozu. Čuvaо je u sredini koja je bila neprijateljski raspoložena prema ovoј vrsti. No, kako je vrijeme prolazilo, propisi su blijedili, koza je postajala sve smjelija i zanimljivija. Ona je tako postala atrakcija, a zatim je počela i privlačiti mnoge turiste koji su joj prilazili sa nekim posebnim osjećajem, kao da dolaze na hodočašće. Ulaz u skromno dvorište u kome se koza šetala je bio besplatan, ali je svaki od znatiželjnika ostavljao u kesicu novčić kao prilog akciji za očuvanje ove vrste.

KOZA - 1V

Šifra: STZSBA0033 / Dim: 27 x 35 cm

SAT KOZA - 2

Šifra: STZSSBA0037 / Dim: 27,5 x 37 cm

Postoji još jedan zanimljiv podatak. Izreka *Cijela Tuzla jednu kozu muzla* odnosi se na grupu ljudi koja je siromašna i koja ima samo jedan način i izvor preživljavanja. Vjerovatno su mnogi žitelji Tuzle u jednom periodu svoje historije bili bez osnovnih sredstava za život, pa je na osnovu toga i nastala ova nadaleko poznata izreka.

KOZA - 3

Šifra: STZSBA0012 / Dim: 14 x 18 cm

KOZA - 4

Šifra: STZSBA0032 / Dim: 11 x 14 cm

SLANI BUNAR - 1

Šifra: STZSBA0013 / Dim: 28 x 36 cm

SLANI BUNAR - 2

Šifra: STZSBA0014 / Dim: 15 x 18,5 cm

SLANI BUNARI

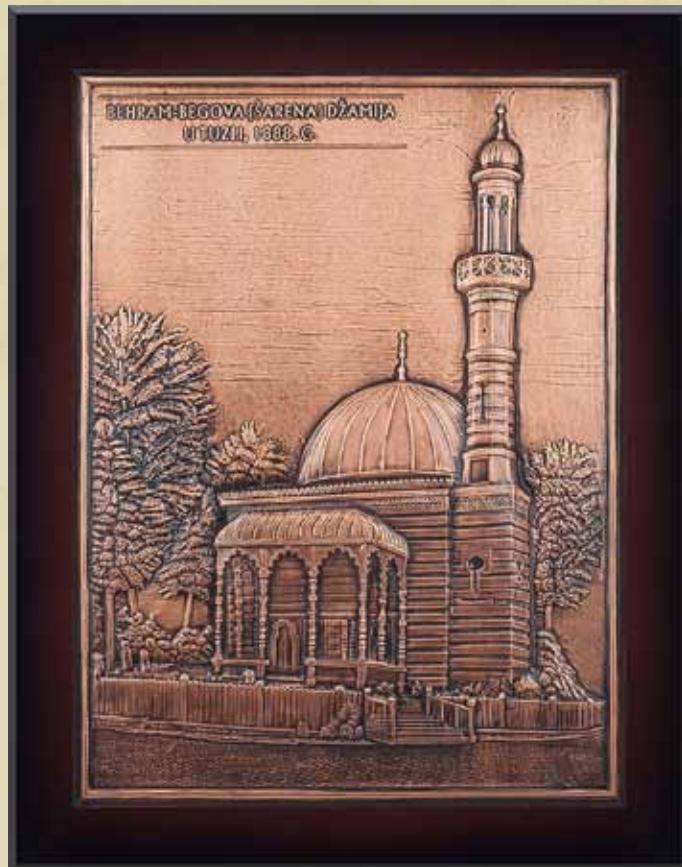
Prve indikacije o postojanju ležišta soli u tuzlanskom kraju, bili su slani izvori koje je prahistorijski čovjek koristio za soljenje hrane još u mlađem kamenom dobu - neolitu. Od tada, preko Rimljana, Slavena i Osmanlija, na ovom području odvijala se primitivna proizvodnja soli, uglavnom ukuhavanjem slane vode (slanice) u otvorenim plitkim tavama ispod kojih je loženo drvo.

Istražnim bušenjem u periodu Austro-Ugarske 1885. godine, u Tuzli je otkriveno bogato ležište kamene soli, utvrđeno je postojanje veće količine slanice visokog saliniteta i bogate podzemne naslage soli dobrog kvaliteta, nakon čega počinje eksploracija soli crpljenjem slane vode sistemom dubokih bušotina tzv. eksploracionih slanih bunara. Prva solana, izgrađena u predgrađu Tuzle, u Simin Hanu, 1885. godine, predstavljala je početak industrijske proizvodnje soli u Tuzli. Ubrzo zatim uslijedio je i početak tonjenja grada, kao posljedica nekontroliranog izluživanja slanice sa naslagom kamene soli, na kojima je smješten grad. Tonjenje će doživjeti svoj vrhunac 70-tih godina prošlog stoljeća, kada je grad ostao bez nekoliko hiljada stambenih, privrednih i kulturnih objekata. To je usud koji je Tuzlu gradio i rušio, ali i kulturološki određivao u njenoj posebnosti.

SONI TRG - 3

Šifra: STZSBA0015 / Dim: 13,5 x 15 cm

BEHRAM-BEGOVA (ŠARENA) DŽAMIJA

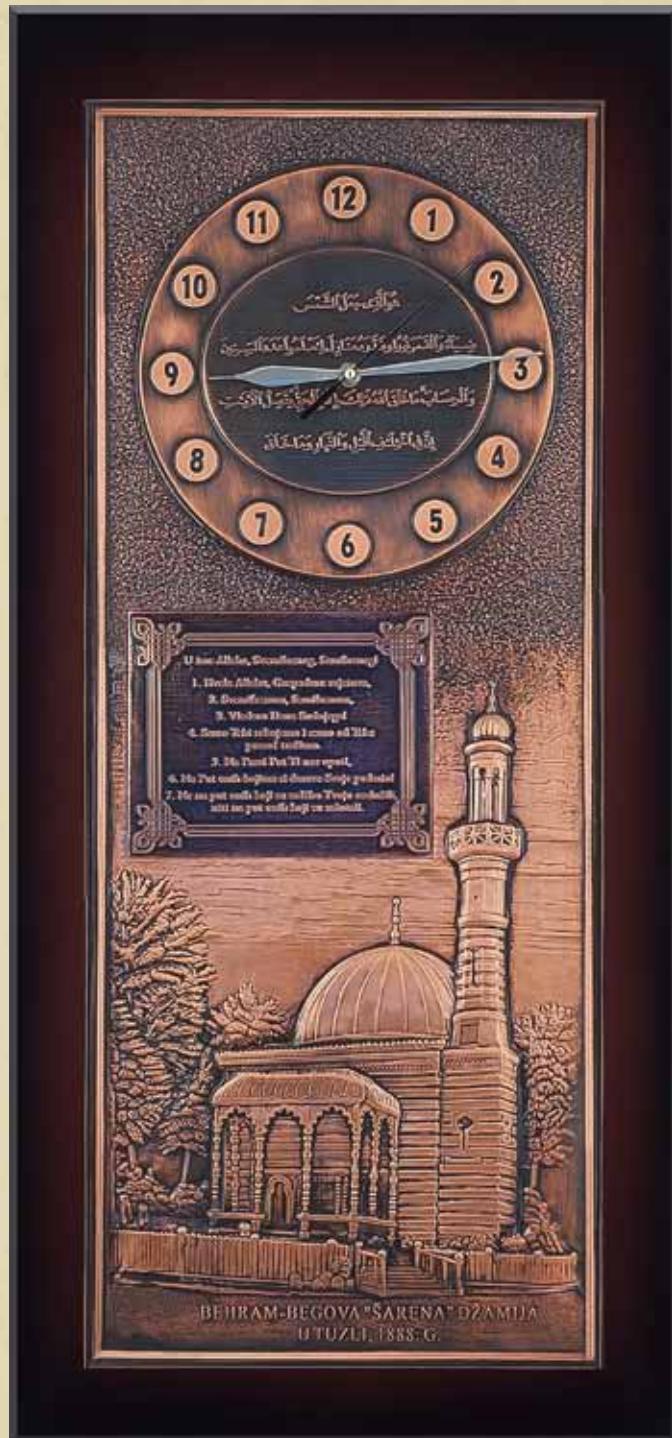
Šifra: STZSBA0025 / Dim: 36,5 x 46,5 cm

BEHRAM-BEGOVA (ŠARENA) DŽAMIJA

Ne zna se tačno kada je utemeljena prva tuzlanska džamija, kao ni ko ju je utemeljio. Spominje se prvi put 1548. godine. Do tada je bila i jedina džamija u Donjoj Tuzli i zvala se Atik džamija po istoimenoj prvoj donjotuzlanskoj mahali. Ime Behram-begova dobila je po tome što je preko puta nje bila smještena Behram-bego-va medresa, i što je vjerovatno sam vakif dao da se ona obnovi i održava.

U razornom požaru koji je izbio u donjotuzlanskoj kasabi 1871. godine izgorjeli su mnogobrojni objekti, a među njima i Behram-begova džamija i medresa. Na mjestu ove džamije, za vrijeme austrougarske uprave, 1888. godine, izgrađena je nova zidana džamija. Njen projektant je bio austrijski inženjer Franz Mihanović, inače projektant nekoliko značajnih objekata u Donjoj Tuzli (čaršijske česme, rimokatoličke crkve i dr.)

Nova džamija izgrađena je u pseudomaurskom stilu sa poluloptastom kupolom od olova. Vanjski zidovi i munara bili su ofarbani crveno-žutim prugama po kojima je kasnije dobila ime Šarena džamija. Poslije određenog perioda, došlo je do pucanja kupole i drugih oštećenja, pa je rekonstruirana.

**SAT BEHRAM-BEGOVA (ŠARENA) DŽAMIJA
I SURA EL-FATIHA**

Šifra: STZSBA0036 / Dim: 36 x 78,5 cm

Motiv Behram-begove džamije u bakru sa satom pored toga što svojim estetskim izgledom ukrašava prostor nudi i funkcionalnost. Na satu je urađen ispis sure El-fatiha na arapskom i bosanskom jeziku. Spada u grupu ekskluzivnih motiva u bakru.

HUSEINA ČAUŠA (DŽINDIJSKA) DŽAMIJA

Šifra: STZSBA0027 / Dim: 46 x 36 cm

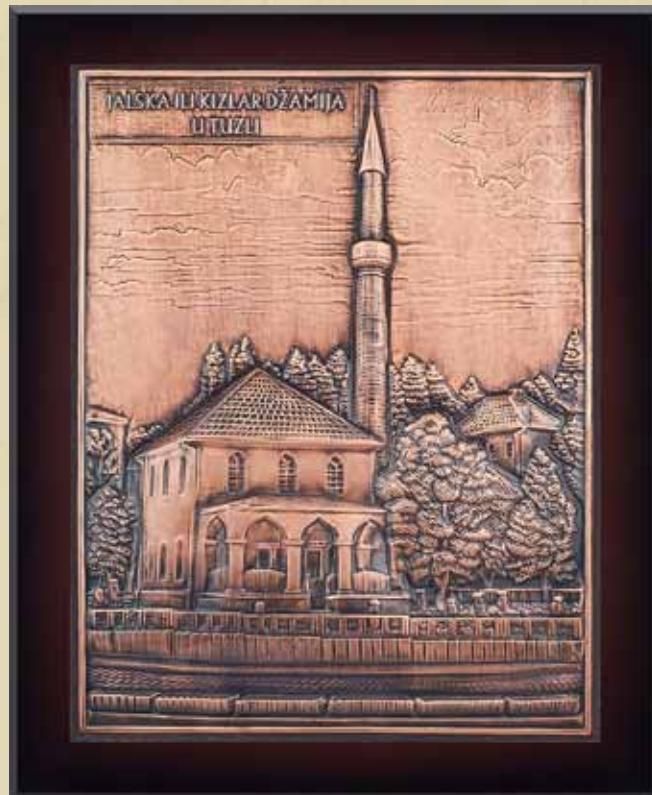
HUSEINA ČAUŠA (DŽINDIJSKA) DŽAMIJA

Džamija je smještena u najmanjoj donjotuzlanskoj mahali koja se spominje kao Ma-hala Časne džamije Mustafe džindije (Džindijska mahala). U kasnijim izvorima, džamija u toj mahali se naziva džamija Huseina Čauša. On je, vjerovatno, prvobitnu džamiju sasvim renovirao i zavještao za nju izvjesne prihode pa se džamija i prozvala po njemu.

Džamija je podignuta na mjestu Lug na domaku hrastove šume koja je poslužila kao izvor drvene građe za samu džamiju. Prema predanju za izgradnju džamije posjećena je potrebna količina hrastova koja je na licu mjesta obrađena, otesana i ugrađena u džamijski objekat.

Arhitektura današnje Džindijske džamije je najstarija u Tuzli, a potječe vjerovatno iz 17. stoljeća. Ona predstavlja interesantan rad domaćih majsota, tesara i dundera pretežno u drvetu (sofe, vrata, prozori, minaret).

Usljed eksploatacije slane vode i slijeganja tla u džindijskoj mahali su porušeni mnoge stambene kuće a njeni stanovnici su se odselili u druga stambena naselja. Ostala je Džindijska džamija, rijedak primjerak originalnog islamskog vjerskog objekta u Tuzli iz perioda osmanske uprave i harem u kome se danas nalazi mali broj kamenih nišana. Po predanju, u njemu je sahranjen Husein Čauš, obnovitelj ove džamije.

MEHMED-AGINA (JALSKA) DŽAMIJA

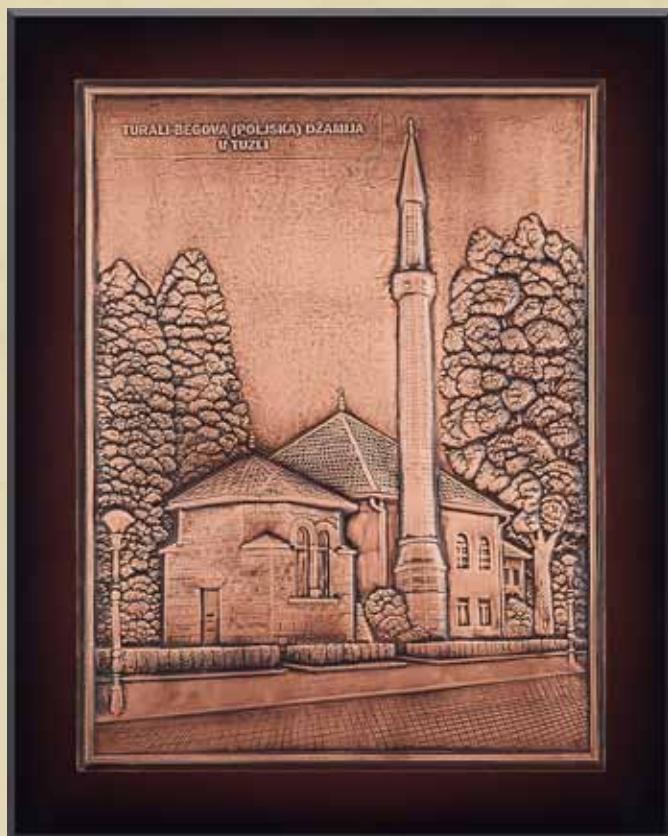
Šifra: STZSBA0026 / Dim: 35,5 x 43,5 cm

MEHMED-AGINA (JALSKA) DŽAMIJA

Džamiju je podigao 1600. godine Mehmed-aga, zapovjednik posade tuzlanske palanke. Danas se džamija zove Jalska, jer se nalazi u Jalskoj mahali. Ova džamija je bila poznata i pod imenom Kizler džamii (djevojačka džamija), vjerovatno zbog njenog obnovitelja, čije je ime ostalo nepoznato. Sve do 1948. godine, pred Jalskom džamijom postojala su tri turbeta, pa se pretpostavlja da je u turbetu od drveta pokrivenog daskom, bila ukopana ta nepoznata djevojka.

Po kazivanju starijih Tuzlaka, da nove obnove koja je uslijedila 1981. Godine, ova džamija je bila sagrađena od čerpića sa drvenom kupolom, koja je bila pokrivena daskom. Nju je iz temelja obnovila Hafiz-hanuma Tuzlić, pa je od tada džamija nosila ime Hafiz-hanumina džamija. Na obnovi ove džamije radili su talijanski majstori. Prilikom rušenja munare obilježili su svaki kamen, a nakon obrade ponovo su ga ugradili na svoje mjesto.

Oko Jalske džamije nalazi se omanji harem. Pored spomenuta tri turbeta, u ovom haremu je ukopano i nekoliko uglednih Tuzlaka.

TURALI-BEGOVA (POLJSKA) DŽAMIJA

Šifra: STZSBA0028 / Dim: 39,5 x 49 cm

GAZI TURALI-BEGOVA (POLJSKA) DŽAMIJA

Najveći tuzlanski vakif (dobrotvor) je Gazi Turali-beg. Najpoznatiji objekat Gazi Turali-begovog vakufa predstavlja njegova džamija u Tuzli koja je sagrađena prije 1572. godine. Džamija je izgrađena na prostoru zvano Polje, na kojem se razvijala i mahala, pa će džamija kasnije biti nazvana Poljska. Zidana je od kamena. Turali-beg je podizanjem i drugih značajnih ustanova znatno doprinio građevinskom i privrednom razvoju kasabe Donja Tuzla. U čaršiji je podigao 38 dućana, javnu banju, vodovod, jedan han i položio gotov novac u iznosu od 300.000 dirhema, što je u zlatu iznosilo 2.286. gr. Za razvoj Tuzle, Turali-beg je, ustvari, učinio ono što je Gazi Husrev-beg učinio za Sarajevo.

U proteklom periodu Turali-begova (Poljska) džamija je više puta obnovljena i sanirana uz manje izmjene (1890., 1919., 1968.), a u periodu 2008-2010 godine, vrši se temeljita rekonstrukcija i obnova Turali-begove džamije u klasičnom osmanskom arhitektonskom stilu iz 16. stoljeća, s velikim trijemom i visokom munarom. Ujedno, u neposrednoj blizini džamije, grade se objekti budućeg kulturno-obrazovnog centra Turali-begov vakif.

GRB TUZLE - 1

Šifra: STZSBA0016 / Dim: 30 x 42 cm

GRB TUZLE - 2

Šifra: STZSBA0017 / Dim: 17,5 x 21 cm

GRB GRADA TUZLE

Grb grada Tuzle, idejno, likovno i tehnički je izведен tako da sadrži osnovne simbole i podatke koji karakteriziraju ovaj, po mnogo čemu jedinstven, grad u Bosni i Hercegovini, a, to su: prirodno bogastvo - so, prahistorijska keramička tava za ukuhavanje slane vode (slanice) i proizvodnju soli, prvi pisani spomenik grada, raniji i sadašnji službeni naziv naselja i grada, otvorena kapija utvrđenog grada, štit kao moćno odbrambeno oružje i dr. Grb grada Tuzle usvojen je 1958. godine. Njegov autor je tuzlanski hroničar i vajar, Dragiša Trifković.

GRB TUZLE - 3

Šifra: STZSBA0018 / Dim: 12,5 x 14,5 cm

GRB TUZLE - 4

Šifra: STZSBA0019 / Dim: 10,5 x 11,5 cm

SAT GRB TUZLE - 1

Šifra: STZSBA0022 / Dim: 34 x 40 cm

SAT GRB TUZLE - 3

Šifra: STZSBA0024 / Dim: 17,5 x 21 cm

SAT GRB TUZLE - 2

Šifra: STZSBA0023 / Dim: 27,5 x 37 cm

FLAŠA PLETENA - GRB TUZLE

Šifra: STZSBA0029 / Dim: 33 cm visina

SARAJEVO

Sarajevo je takav grad da se u njemu i stranci osjećaju kao da su kod kuće. Čak ni širenje grada izgradnjom visokih nebodera nije moglo oduzeti šarm nebrojenim kafanama i stoljetnoj tradiciji gostoprimstva.

Iako je gradsko zaleđe, sačinjeno od nebrojenih brda i visokih planina, u neku ruku izolovalo grad i sačuvalo duh starih vremena, on je i dalje ostavljaо svoja vrata širom otvorena ostatku svijeta. Bez obzira što je Sarajevo glavni grad, sa svom trkom i dinamikom koju nosi savremeni život, ipak ima jedinstvenu atmosferu koja vam se prosto uvuče u dušu. Ovaj grad djelimično simbolizira vijekovima staru borbu protiv izrazitih utjecaja sa strane, ali svakako i njihovo prihvatanje u određenoj mjeri, i to onih najboljih, spajajući ih u jednu od najraznolikijih kultura u Evropi.

I doista, samo nekoliko mjesta na kugli zemaljskoj se može pohvaliti sa katoličkom i pravoslavnom crkvom, džamijom i sinagogom, koje su udaljene tek jednu laganu šetnju jedna od druge. Ako postoji grad u Evropi koji bez imalo muke spaja istok i zapad onda je to Sarajevo. Ovdje su Bizantinsko i Ottomansko carstvo istoka te Rimsko, Venecijansko i Austrotrsarsko sa zapada, ostavili neizbrisive tragove na kulturu, tradiciju i religiju. Za vrijeme Osmanlija, zbog izuzetnog strateškog značaja ovog područja, osmanska vlast je formirala jezgru novog naselja koje će postati šeher. U njemu je izgrađen saraj-dvor bosanskog namjesnika, po kojem je naselje dobilo današnje ime. Sarajevo je svoje zlatno doba doživjelo u 16. stoljeću, posebno u vremenu kada je bosanski sandžak-beg bio Husrevbeg (1521-1541). Tada je izgrađena većina najljepših i najvrijednijih objekata osmanskog doba. Sarajevo je dobilo izgled koji se nije značajnije mijenjao do okupacije od strane Austro-Ugarske Monarhije 1878. godine. Sarajevo je u austrotrsarskom periodu dostiglo takav stepen razvoja da se svrstavalo među najrazvijenije gradove Jugoistične Evrope.

Danas, šetnja ulicama Sarajeva predstavlja šetnju kroz njegovu historiju. Od orijentalne osmanske četvrti gdje su smještene brojne slastičarnice, kafanice i radnje sa rukotvorinama, pa do administrativnog i kulturnog centra nastalog u vrijeme austrotrsarskog perioda, Sarajevo je zadržalo najbolje od oba svijeta. U Sarajevu ljudi imaju vremena i za porodicu i za prijatelje. Ovdje se kaže da se bogatstvo čovjeka ne mjeri po onome šta ima, nego koliko prijatelja ima - ovdje ljudi troše svoje vrijeme na prijateljstvo.

Znamenitosti Sarajeva su mnogobrojne, a među najznačajnijim spadaju Baščaršija, prva baščarsija česma Sebilj, ulica Kazandžiluk poznata po trgovini i proizvodnji bakrenog posuda, baščarsija džamija, Vijećnica koja je predstavljala neprocjenjivo stoljetno književno i historijsko blago, Stara pravoslavna crkva, šetalište Ferhadija kao najšarmantniji dio grada, proteže se od Sebilja, u srcu Baščaršije, do Vjećne vatre u centru grada. Duž Ferhadije, na Baščaršiji, nalazi se Morića han, a u blizini i Gazi-Husrevbegova džamija kao najznačajniji islamski objekat u cijeloj Bosni i Hercegovini. Tu je i Brusabezistan prelijepa orijentalna robna kuća, Velika avlja- jevrejska četvrt, katolička katedrala, Trg oslobođenja gdje je i Saborna crkva koja je i najveća pravoslavna crkva u Sarajevu. Latinska čuprija koju često zovu i Principovim mostom, pošto je tu Gavrilo Princip na Vidovdan 28. juna 1914. godine izvršio atentat na princa Ferdinanda i njegovu suprugu. Careva džamija, Svrzina kuća, Bentbaša i mnoge druge znamenitosti.

SEBILJ - 1

Šifra: SSASBA0004 / Dim: 39 x 35,5 cm

SEBILJ

Sebilj ili *Sebil* je arapska riječ u značenju *-put*, ali kao termin označava dobrovornu, vrlo staru instituciju, fontanu posebnog oblika na trgovima, na kojoj je sebiljdžija tasom zahvatao vodu iz korita i besplatno napajao žedne.

U naše krajeve su ih naravno ‘donijele’ Osmanlije, a kažu da je nekada u šeheru na Miljacki bilo oko 300 sebilja. Nažalost, 1697. godine, jedan od mnogobrojnih velikih požara u historiji Sarajeva odnio je sa sobom ove gradske ukrase iz kojih su sebiljdžije crpile vodu i dijelile je žednim prolaznicima.

Danas je od tih najljepših spomenika uz nekoliko starih gradskih česmi ostao samo ovaj jedan sebilj usred čaršijskog trga, mada postoji i njegova kopija koju je grad Sarajevo velikodušno iza olimpijade poklonio gradu Beogradu.

Sarajevski sebilj dao je izgraditi bosanski vezir hadži Mehmed paša Kukavica 1753. godine i on se nalazio pet metara iznad ovog današnjeg. Porušen je 1891. Godine, da bi se 1913. godine po projektu arhitekta Alexandra Witteka izgradio novi, urađen po nacrtima prvobitnih sarajevskih sebilja iz 16. stoljeća.

Manja sanacija sarajevskog sebilja urađena je već 1997. godine. Iako je njegovo originalna boja bila bijela, korišena je boja drveta koja čini i njegov današnji izgled.

VRATA BOSNE OTVARANJE - 2, MOTIV SEBILJ

Šifra: SSASBA0018 / Dim: 25 x 34 cm

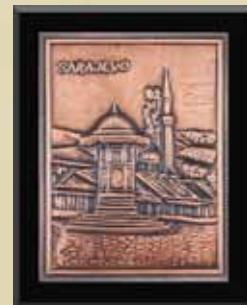
Opis:

Suvenir oslikava motiv *vrata Bosne* i *Sebilja*. *Vrata Bosne* predstavljaju simbol otvorenosti i gostoprimstva ljudi na ovim područjima. Ukršena su ručno rađenim halkama i okovima. Motiv *Sebilja* koji je smješten u unutrašnjosti predstavlja jedan od najznačajnijih historijskih simbola Sarajeva. Suvenir svojim izgledom i ekskluzivnošću naglašava šarm ručnog zanatstva. *Vrata Bosne* je moguće izraditi i sa drugim motiva. Mogu se ispisati posvete i tekstovi. Spadaju u grupu ekskluzivnih proizvoda.

SAT SEBILJ - 3

Šifra: SSASBA0013 / Dim: 17,5 x 21 cm cm

SEBILJ - 3

Šifra: SSASBA0005 / Dim: 13,5 x 16,5 cm

LATINSKA ĆUPRIJA

Šifra: SSASBA0008 / Dim: 46 x 34 cm

LATINSKA ĆUPRIJA - RIMSKI MOST

Latinska ćuprija (od 1918. do 1992. godine. nosi naziv Principov most), je jedan od najstarijih sarajevskih mostova, a mijenjao se s vremenom, od prvog drvenog mosta, koji je stajao na istom tom mjestu, pa sve do današnjeg oblika.

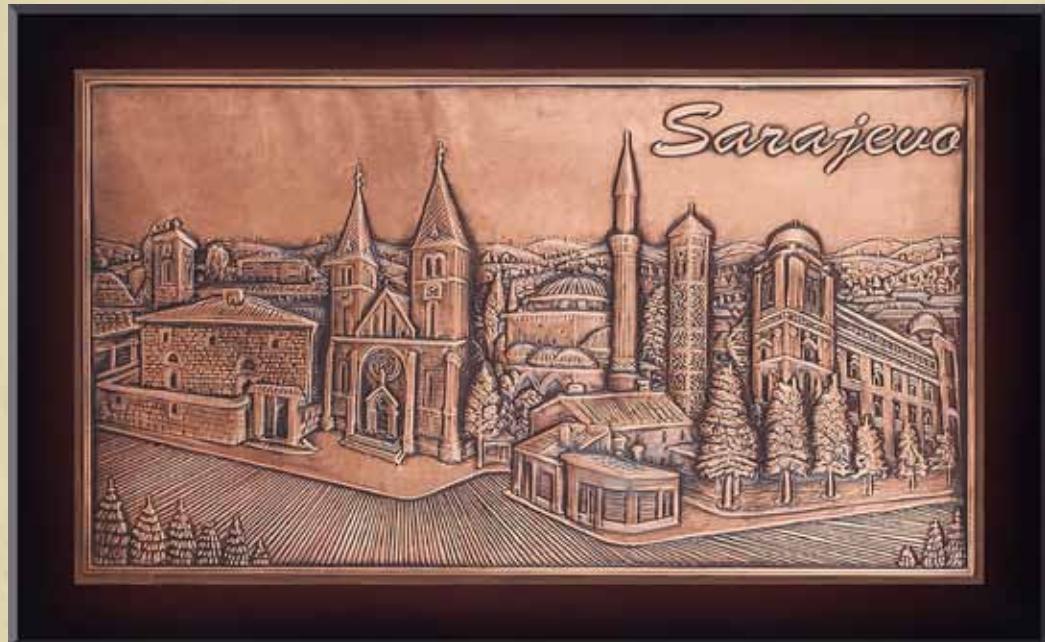
Prvi most na ovom mjestu je bio od drveta, i spominje se u popisu bosanskog sandžaka iz 1541. godine. Sagradio ga je sarač Husein, sin nekog Širmerda. Kameni most gradi sarajevski ajan Ali Ajni-beg 1565. godine.

Inače ovaj most je povezivao desnu obalu Miljacke sa dijelom grada gdje je stanovalo kršćansko (katoličko) stanovništvo, koje je u narodu bilo poznato kao Latinluk, pa je tako i dobio ime Latinska ćuprija. U blizini mosta je, 1914. godine, izvršen atentat na prijestolonasljednika Austro-Ugarske monarhije nadvojvodu Franju Ferdinanda i njegovu suprugu Sofiju, vojvotkinju Hohenberga (događaj poznat kao Sarajevski atentat, i koji se uzima kao povod Prvog svjetskog rata, te im je na mostu podignut spomenik, koji je porušen 1918. godine.

MULTIETNIČKO SARAJEVO - 1

Šifra: SSASBA0001 / Dim: 76,5 x 39,5 cm

MULTIETNIČKO SARAJEVO - 2

Šifra: SSASBA0002 / Dim: 49 x 30 cm

SARAJEVO, GRAD SUSRETA

Bosna nikad nije postala zemlja jedne vjere. Bila je to uvijek domovina više vjera, zavičaj više različitih pogleda u zadirajuće dubine nebeskog plavetnila. Neupućenima je uvijek uputno ponavljati šta je Bosna, ili barem pokušati govoriti šta je Bosna uvijek bila! Bosna je jedan krajolik gdje su se velike svjetske ideje i vjere: islama, kršćanstva, judaizma, hrišćanstva i manihejstva, susretale za dugih perioda mira na jedan naravan i ni od koga diktiran način. Bosna je živi univerzitet komparativnog studija velikog dijela svjetskih kultura i religija, susretište Istoka i Zapada posredstvom jednog međusobno sličnog autohtonog ljudskog materijala. To je jedinstveno područje gdje su se vjere širile bosanskim dolinama i rasjelinama na nesistematski način (kažemo nesistematski način, jer su ljudski sistemi često produkt presje i tlačenja), stvorivši zanimljivu šaru, mozaik neusporedive rijetkosti, divote i spontanosti.

Arhitekture Sarajeva, nadahnute islamom, katoličanstvom, pravoslavljem, judaizmom, izrasle su na tradicijama ovih velikih svjetskih a bosanskih religija, sve prethodno rečeno u mnogome potvrđuju.

U Sarajevu, vi lako i kroz arhitekturu, naročito sakralnih objekata, otkrivate historiju svih onih koji su Bosnu ljubili kao svoju domovinu. Arhitekture su se širile, bile zapravo iznjedrene iz kultura koje su pohodile Bosnu, i nije postojalo brisanje prethodnog. Ukratko kazano, Sarajevo je imalo sreću što je bilo grad kontinuiteta raznolikosti, jer u njemu historija nije mnogo puta iznova započinjana, već je kroz kontinuitet dočekivana, praćena i ispraćena.

Sarajevo, stoga, nije nikada postalo muzej. Sarajevo se i ne razumije ukoliko ga posmatramo očima muzeja.

Otkucaji različitih vremena, kalendara i satova sa svetih arhitektura Sarajeva - džamije, crkve, katedrale, sinagoge, nisu zvon mržnje već milodar i miloduh naravnog susreta u kojem svi ostaju ono što jesu.

Bosna najbolje pokazuje da nije dobro ono čovječanstvo u kojem jedino postoji jedno računanje vremena, jedan silom upravljeni pogled u zvjezdane putanje!

Eto, zašto je Bosna i u njoj svi njeni gradovi, a Sarajevo posebno, dragocjena stvarnost i život, splet žila kućavica bitnih dijelova čovječanstva. Sarajevo nije za tuđe oči naštiani grad,

nije to nikada bila sredina lažne snošljivosti niti farizejske tolerancije. To se vidi po prepletenim tipovima njegove raznolike gradnje.

Činjenica blizine Begove džamije, sarajevske katoličke katedrale, sinagoge i pravoslavne crkve jeste, dakle, činjenica života jedne duge epohe sretnog vremena ove zemlje Bosne.

prof.dr. Enes Karić

MULTIETNIČKO SARAJEVO - 3

Šifra: SSASBA0003 / Dim: 18 x 18 cm

GAZ HUSREV-BEGOVA DŽAMIJA - 1

Šifra: SSASBA0006 / Dim: 37,5 x 31,5 cm

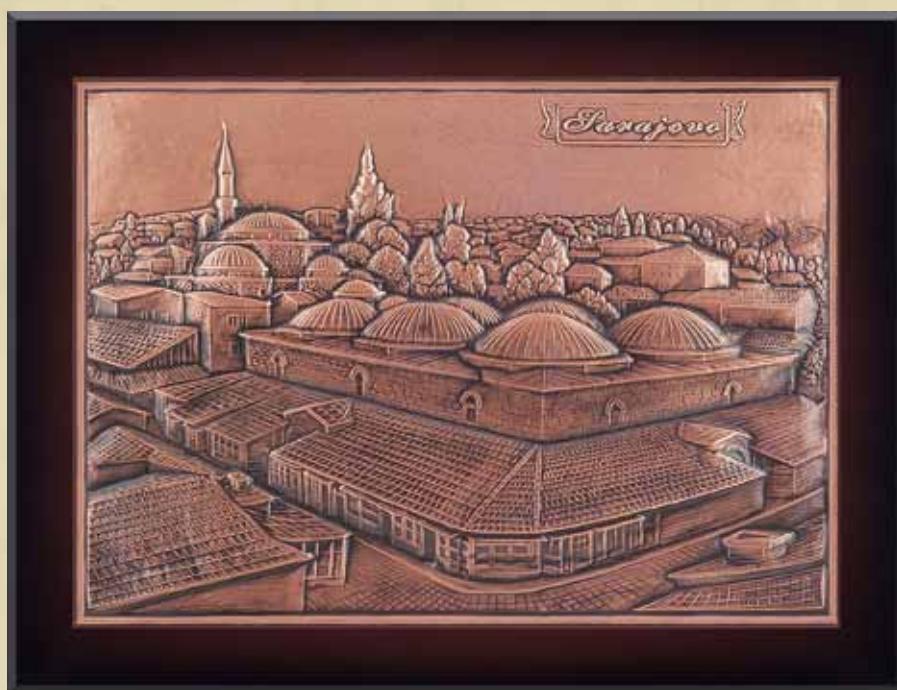
GAZI HUSREV-BEGOVA DŽAMIJA

Gazi Husrev-begova džamija ili samo Begova džamijaa u Sarajevu je, zbog svoje veličine i privlačnosti jedan od najznačajnijih spomenika sakralne islamske arhitekture na Balkanu. Izgrađena je 1530. godine. Džamija je zadužbina Gazi Husrev-bega, vladara bosanskog Sandžaka. Projektovao ju je Ajem Esir Ali iz Tibrisa, jedan od najvećih istambulskih arhitekata, a gradili su je dubrovački majstori. Džamija je kvadratnog oblika, sa kupolom prečnika 13m i visinom od 16m. Na nju se nadovezuju manje kupole i polukupole. Interijer Enterijer džamije zrači nesvakidašnjom umjetničkom atmosferom. Uz džamiju se nalazi šadrvan, čija voda služi za ritualno umivanje prije molitve. Današnji oblik s kupolom datira iz 1893. godine. Od 1530. je na istom mjestu stajao bunar. U sjeni džamije i stoljetnih lipa su dva turbeta, u kojima je 1541. ukopan Gazi Husrev-beg i njegov zatočenik i kasnije prijatelj, dalmatinac Murad-beg Tardić. Nedaleko od džamije je sahat-kula i medresa. U 16. vijeku stoljeću kada je izgrađena, Begova džamija je predstavljala objekat od izuzetne važnosti za urbani razvoj Sarajeva i jedan je od najznačajnijih objekata iz bogate ostavštine Gazi Husrev-bega. To je prva džamija u svijetu koja je dobila električno osvetljenje, 1898. godine.

GAZI-HUSREV BEGOVA DŽAMIJA - 2

Šifra: SSASBA0015 / Dim: 18,5 x 28,5

GAZ HUSREV-BEGOV BEZISTAN

Šifra: SSASBA0007 / Dim: 48,5 x 36,5 cm

GAZI HUSREV-BEGOV BEZISTAN

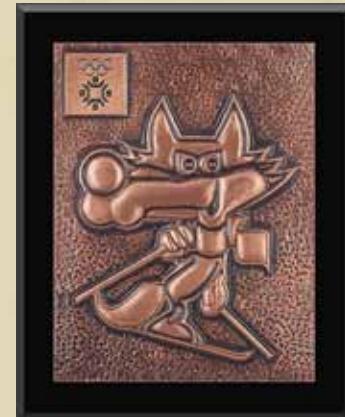
Gazi Husrev-begov bezistan je jedan od očuvanih bezistana u Sarajevu, koji i danas služi svojoj namjeni - trgovini. Bezistan je dio zadužbine Gazi Husrev-bega. Izgrađen je 1555. godine u neposrednoj blizini Kuršumli medrese, Begove džamije i Sahat-kule, sa kojima je povezan istočnim ulazom. Pravougaonog je oblika sa ulazima, koji omeđuju 109 m dugu ulicu u kojoj su smještene male trgovine.^[1] Duž bezistana, paralelno se pruža Gazi Husrev-begova (Zlatarska) ulica. U gradnji su učestvovali dubrovački majstori.^[2] Zbog nešto niže temperature koja je postignuta gradnjom ispod nivoa okolnih ulica, prvo bitna namjena bezistana je bila trgovina namirnicama. To i danas čini kupovinu u toplim, ljetnim danima, ugodnom. Svojim izgledom Gazi Husrev-begov bezistan podsjeća na Kapali čaršiju i bezistane u Istanbulu ili souk u gradovima na istoku.

Pored bezistana je postojao i tašlihan koji se je građen u isto vrijeme kad i bezistan, također, kao vakuf Gazi Husrev-bega. U požaru 1879. godine pretrpio je velika oštećenja, a posljednje zidine tašlihana nestale su 1912 godine.

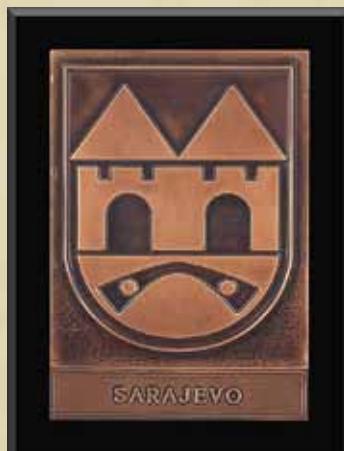
VUČKO - 1

Šifra: SSASBA00011 / Dim: 22,5 x 28 cm

VUČKO - 2

Šifra: SSASBA00012 / Dim: 14 x 17 cm

GRB SARAJEVA - 2

Šifra: SSASBA0009 / Dim: 14 x 19,5 cm

FLAŠA PLETENA - GRB SARAJEVA

Šifra: SSASBA0017 / Dim: 33 cm visina

MOSTAR

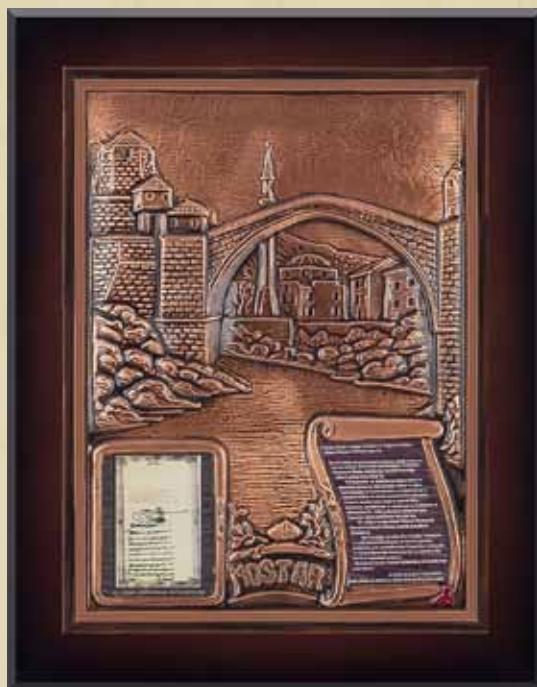
Mostar je smješten u južnom dijelu Bosne i Hercegovine, na glavnom magistralnom putu M17, 60 km od Jadranske obale. Nalazi se ispod planina Velež, Hum i Cabulja, u dolini rijeke Neretve, na 60 do 80 m nadmorske visine.

Od ilirskih vremena pa do dolaska Osmanlija, drevno mjesto Blagaj bio je centar političke moći, a Mostar je bio tek malo naselje na obalama Neretve. Vjeruje se da je prije nego su Turci osvojili Hercegovinu, Mostar bio naselje sa tek 19 kuća i višećim mostom koji je spajao obale. Nakon što je Hercegovina pala pod osmansku upravu, Mostar je postao administrativni i vojni centar Osmanlija u Hercegovini. Stari grad se razvijao oko Starog mosta. Ovaj orijentalni dio i danas je sačuvao tradicionalne zanate: graviranje u metalu, slikanje i izradu čilima. Za vrijeme austrougarske uprave, Mostar je bio središte okruga. On je kao regionalni centar uz Tuzlu, Banja Luku i Sarajevo, prednjačio u razvoju u ovom periodu. U Mostaru je vidan urbani razvoj. Izgrađeno je javno kupatilo, mnogo škola i mostova, počelo se sa izdavanjem novina i magazina, te je proširen cestovni sistem grada. Na području Mostara izgrađeno je nekoliko novih crkava. Oko starog grada i danas se može vidjeti arhitektura venecijanskog stila nastala u periodu austrougarske vladavine.

Kada je Stari most 1993. godine srušen tenkovskim udarima, za većinu Mostaraca je to bio težak udarac. Svako spominjanje Starog mosta godinama nakon što je pao na dno Neretve, tjeralo bi suze na oči, jer je on bio simbol grada i zemlje u cjelini.

Danas, više od decenije nakon rušenja, prelijepa kamena struktura koja je premoštavala rijeku preko četiri stotine godina, ponovo spaja obale Neretve. Most je svečano otvoren u julu 2004. godine uz spektakularan događaj. Most je srce Mostara i njegova obnova znači da se život polako, ali sigurno vraća u normalu u najljepšem gradu u Bosni i Hercegovini. Jula 2005. godine, ovaj most je uvršten na listu UNESCO-vih zaštićenih spomenika kulture.

Stari grad, koji potiče još iz perioda turske vladavine, oduvijek je bio glavna atrakcija u Mostaru. Izgrađen poput zbijene jezgre, ovaj dio grada je idealan za šetnju. Primamljivi šarm starog grada, naročito dijela oko Neretve, zarobi vas na jednom mjestu i po nekoliko sati, dok uživate u pogledu i upijate zvukove. Jednodnevni obilazak je dovoljan da se posjeti većina turističkih znamenitosti među kojima su najstariji lučni most u Mostaru - Kriva Ćuprija na rijeci Radobolji, za koji se smatra da je izgrađen kao probni most prije izgradnje Starog mosta; Ćejvan-ćehajina džamija koja je izgrađena 1552. godine, a koja kasnije postaje medresa. Stari bazar, Kujundžiluk, Koski Mehmed-pašina džamija, Bišćevića čošak, Kajtazova kuća. Tu je i nacionalni spomenik Muslibegovića kuća, Sinaga - Templ, Stara pravoslavna crkva, katolička crkva, Mitropolija, Biskupska rezidencija,

STARI MOST Ferman - 1

Šifra: SMOSBA0002 / Dim: 27 x 35 cm

STARI MOST

Stari most je čuveni most preko rijeke Neretve u Mostaru. Sagrađen je u periodu 1557 - 1566 godine, i djelo je turskoga graditelja Hajrudina. Tokom ratnih zbivanja, 09. novembra 1993. Godine, Stari most je srušen. Nakon obnove 2004. godine ovaj most je uvršten na popis svjetske kulturne baštine UNESCO-a. Poznat je kao glavni simbol Mostara i Hercegovine.

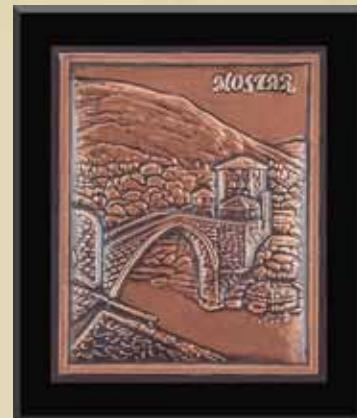
Mostarski Stari most je kameni most izgrađen od kamena tenelija. Luk je dug skoro 29m, visok 20 m, savijen blizu sniženog polukruga. Karakterizira ga tanki i elegantni oblik: profil mosta je bio toliko tanak i visoko iznad vode da je mnogima bilo teško zamisliti da se takva građevina može napraviti od ogromnih kamenih blokova. Most je svijetle sjajne boje koja se mijenja tokom dana, zavisno od sunca.

Most je izgrađen da se spoje dvije obale Neretve, bez ikakve ukrasne namjere ili posebnog značaja. Glavni uticaj na dizajn mosta je morfologija mjesta i okoline. Cijeli kompleks nije posljedica jednog dizajna nego razvoj kroz doba, zavisan od historijskih događaja i potrebe za zaštitom prijelaza preko rijeke. Stari most nije povezan ni za jedan specifičan stil ili doba arhitekture, tako da je jedinstven u svijetu.

STARI MOST - 2

Šifra: SMOSBA0003 / Dim: 25,5 x 23,5 cm

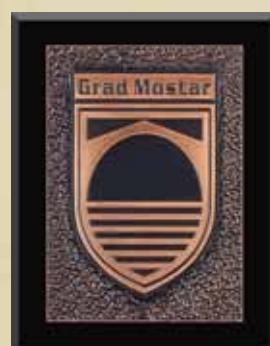
STARI MOST - 3

Šifra: SMOSBA0004 / Dim: 16 x 18,5 cm

GRB MOSTARA - 2

Šifra: SMOSBA0010
Dim: 15 x 19 cm

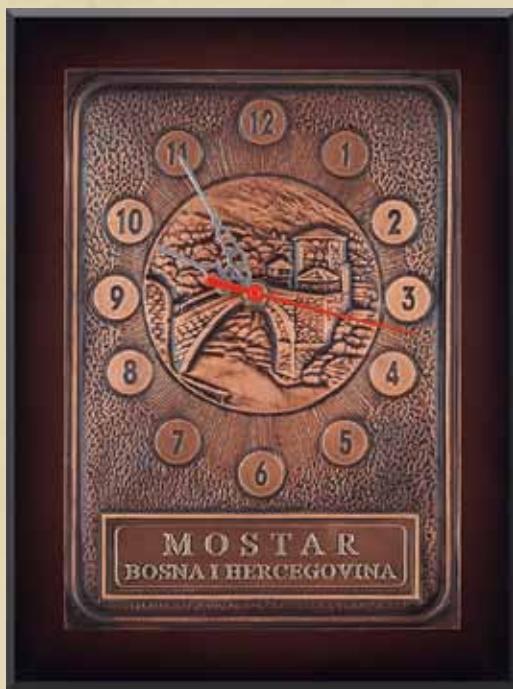
GRB MOSTARA - 3

Šifra: SMOSBA0011
Dim: 11 x 15 cm

GRAD MOSTAR - 3

Šifra: SMOSBA0007
Dim: 14 x 15 cm

SAT STARI MOST - 2

Šifra: SMOSBA0005 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT STARI MOST - 3

Šifra: SMOSBA0006 / Dim: 17,5 x 21 cm

SAT GRB MOSTARA - 2

Šifra: SMOSBA0008 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB MOSTARA - 3

Šifra: SMOSBA0009 / Dim: 17,5 x 21 cm

GRADAČAC

Gradačac je grad i središte istoimene općine u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine. Smjestio se na obroncima Majevice, na nadmorskoj visini od 129 m. Gradom dominira kula Husein-bega Gradaščevića, poznatija kao Gradina, a koja je zaštitni znak i prepoznatljivi simbol grada.

Gradačac se pod tim imenom prvi puta javlja 1643. godine. Ranije se tu nalazio grad Gradac. Gradačac su osvojile Osmanlije 1521. godine, a pod njihovom vlašću posebno dobija na značaju, nakon Karlovačkog mira. Postao je značajna odbrambena tačka protiv mogućih neprijateljskih navala sa sjevera. Ovaj gradić je od velike historijske važnosti za Bosance. Husein Kapetan Gradaščević bio je vladajući beg u vrijeme turske vladavine. Bio je ratnik i vođa, veoma cijenjen i poštovan u ovome regionu i predstavlja je takvu prijetnju turskim vlastima da je bio u poziciji da pregovara o većem dijelu autonomije, samouprave i prava na zemlju. Postoji nekoliko historijskih verzija, ali se sve slažu da je on sa svojom vojskom bio u mogućnosti da brani teritorije na sjeveroistočnoj granici, što Turci nisu mogli.

Kada se osjetio ugroženim od strane Turaka, buntovni se Zmaj od Bosne (kako su ga zvali) odlučio suprotstaviti Turcima. Odmarširao je 1831. godine sa svojom vojskom na Kosovo gdje je porazio Turke, što je vodilo daljoj destabilizaciji turske vladavine nad Bosnom. Ovaj buntovnički duh se proširio među lokalnim pašama i vladajućim familijama, te je uzrokovao niz novih pobuna. Gradaščevića su kasnije izdali i on je pobjegao preko Save u Austriju. Brojne zgrade nose njegovo ime podsjećajući nas na važnost njegove uloge u historiji ovoga grada.

Porodična kuća Gradaščevića je izgrađena 1786. godine i danas je porodični muzej. Grad je prepoznatljiv po kuli Husein-kapetana Gradaščevića koja je sagrađena 1821. godine. Veliki kompleks je bio oštećen tokom prethodnog rata, ali je sad rekonstruiran i poprimio je svoj prvobitni izgled. U starom djelu grada nalazi se kulturni centar, muzej, galerija i biblioteka, i sve ove ustanove nose njegovo ime. Ispod gradskih kapija nalazi se Huseinova džamija koja je izgrađena 1826. godine, koju karakterizira uski i visoki minaret. U isto vrijeme je izgrađena i sahat kula (visoka 22m). Grad je umnogome očuvao svoj orijentalni stil. Ovo područje, također, karakteriziraju i njegova vještačka jezera, Hazna i Vidara.

KULA GRADAČAC - 1

Šifra: SGDSBA0001 / Dim: 31 x 39 cm

KULA GRADAČAC - 2

Šifra: SGDSBA0002 / Dim: 21,5 x 38,5 cm

GRADAČAČKA KULA

Za vrijeme Osmanskog perioda, Gradačac se razvio po ustrojstvu turske organizacije. Po ovoj organizaciji, Gradačac, već oko 1710. Godine, postaje sjedištem gradačačke kapetanije. Gradačac dobiva strateški značaj i postaje značajno vojno uporište. Kapetani podižu tvrđavu u kojoj je smještena vojska (askeri), a zadnju dogradnju tvrđave u sadašnjem zdanju dovršava posljednji kapetan Gradačca, Husein-beg Gradaščević.

Izgradnja postojećeg tvrđavskog kompleksa u ovom mjestu započeta je 1765. a dovršena do 1821. godine. Unutar široko razvedenih bedema ovog fortifikacionog sistema koji ima tri ulaza osigurana kapi-kulama, nalazi se oko 18 m visoka, od opeke sagrađena trospратna kula s tornjem na vrhu. Masivno građena četverospratna sahat-kula, kvadratne osnove, visoka 22 m, najmlađi je objekat te vrste u Bosni i Hercegovini.

Ovdje posebnu pažnju treba usmjeriti na jedan detalj, koji do sada nije pominjan u zvaničnim dokumentima, a to je sistem tunela ispod skoro cijelog kompleksa unutar zidina. Vezano za ovo postoji i legenda da je jedan od tunela povezan sa Husejnijom džamijom. U okviru starog grada interesantne su i podzemne prostorije na južnom dijelu kompleksa koje su vjerovatno služile kao spremište za oružje i municiju.

HUSEIN-KAPETAN GRADAŠČEVIC - 2

Šifra: SGDSBA0003 / Dim: 28,5 x 37,5 cm

HUSEIN - KAPETAN GRADAŠČEVIC

Husein-kapetan Gradaščević (1802. - 17. avgustavgust, 1834), general je koji se je borio za bosansku autonomiju u Osmanskom carstvu. Također je poznat kao "Zmaj od Bosne". Gradaščević je rođen u Gradačcu 1802. godine i odrastao je okružen političkom klimom nemira u zapadnim krajevima carstva. Kad je Dželaludin-paša otrovao njegovog brata Murata 1821. godine, Gradaščević se našao na čelu Gradačke gradačačke vojne kapetanije. Mladi Husein je tokom svog kapetanstva razvio reputaciju mudrog vladanja i tolerancije, te je postao jedan od najpopularnijih osoba u Bosni.

1831. godine 1831. Godine 1831., Gradaščević je izabran za vođu pokreta za Bosansku bosansku autonomiju. Brzo je otjerao vezira i ostale protituv-autonomijske osobe, te tako postaje postao de facto vladar Bosanskog pašaluka. 18. jula iste 18. jula iste godine, 18. Jjula, Gradaščević savladava vojsku pod zapovjedništvom velikog vezira u blizini Štimlja na Kosovu. Odlučuje da ne nastavi pohod i vraća se u Bosnu gdje su ga njegovi vojnici proglašili novim vezirom, 12. septembra. Međutim, 1832. Godine godine, pokret za autonomiju je izgubio prednost u ratu. Nakon niza manjih okršaja, ključna bitka se dogodila 17. i 18. maja izvan Sarajeva. Bosanska vojska je poražena nakon što stiže Hercegovačko hercegovačko pojačanje stiže i pridružuje se Osmanlijskoj osmanlijskoj vojsci.

Iako bošnjački ustank ne bi bio ugašen za još 18 godina, Gradaščević je morao bježati u Habsburšku monarhiju, 31. maja. Odatile je on pregovarao sa sultanom da se vrati u carstvo, koji njegovu želju ne odobrava u potpunosti. Seli u Beograd i onda u Istanbul, gdje je umro od kolere, 17. avgusta, 1834 godine. Legenda u svoja doba, Gradaščević je danas bošnjački narodni junak i jedan od najuglednijih ličnosti u historiji Bosne i Hercegovine.

VRATA BOSNE OTVARANJE - MOTIV KULA GRADAČAC - 2

Šifra: SGDSBA0012 / Dim: 25 x 34 cm

Opis:

Suvenir oslikava motiv *vrata Bosne* i *gradačačke kule*. *Vrata Bosne* predstavlja simbol otvorenosti i gostoprимства ljudi na ovim područjima. Ukršena su ručno rađenim halkama i okovima. Motiv *gradačačke kule* koji je smješten u unutrašnjosti predstavlja jedan od najznačajnijih historijskih simbola Gradačca. Suvenir svojim izgledom i ekskluzivnošću naglašava šarm ručnog zanatstva. *Vrata Bosne* je moguće izraditi i sa drugim motiva. Mogu se ispisati posvete i tekstovi. Spadaju u grupu ekskluzivnih proizvoda.

KULA GRADAČAC - 3

Šifra: SGDSBA0011 / Dim: 16,5 x 22,5 cm

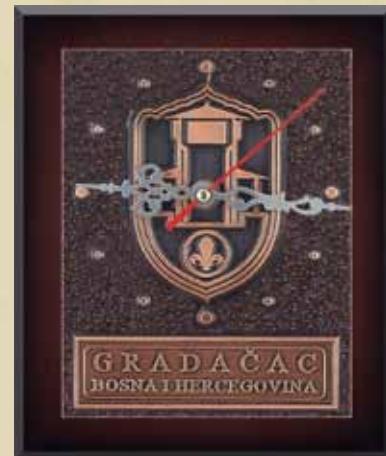
KULA GRADAČAC ŠLJIVA - 2

Šifra: SGDSBA0006 / Dim: 18 x 24 cm

SAT GRB GRADAČCA - 2

Šifra: SGDSBA0004 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB GRADAČCA - 3

Šifra: SGDSBA0005 / Dim: 17,5 x 21 cm

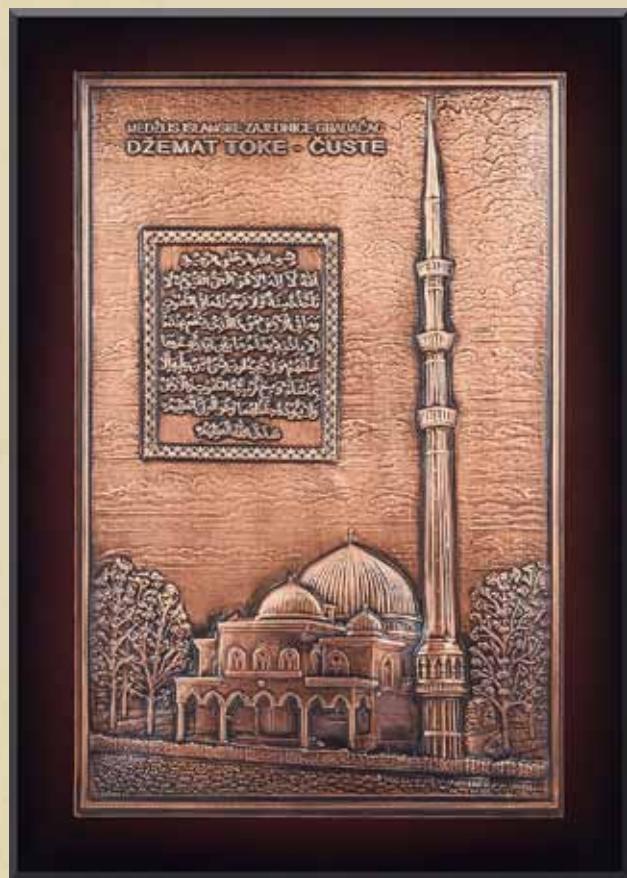
SAT KULA GRADAČAC - 2

Šifra: SGDSBA0010 / Dim: 27,5 x 37 cm

FLAŠA PLETENA GRB GRADAČCA - 2

Šifra: SGDSBA0009 / Dim: 33 cm visina

DŽAMIJA TOKE ĆUSTE

Šifra: SGDSBA0008 / Dim: 33,5 x 48 cm

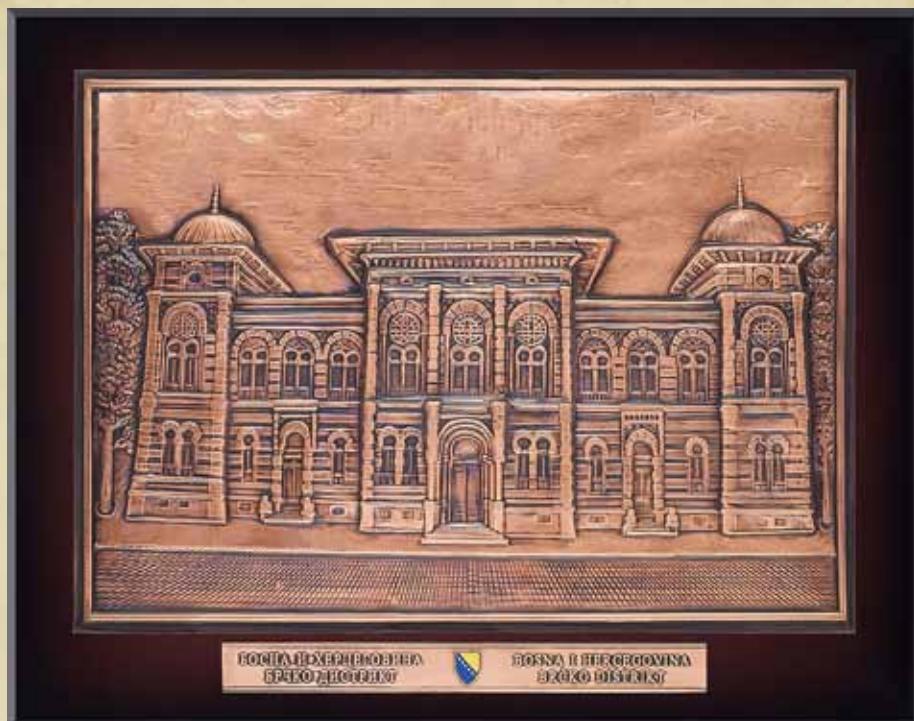
BRČKO

Grad Brčko je grad u sjevernoistočnom dijelu Bosne i Hercegovine, na rijeci Savi. Na osnovu geografskog položaja, privrednih i drugih kapaciteta, Brčko predstavlja privredni i kulturni centar Bosanske Posavine. Brčko je čvorište vodenih i kopnenih puteva, koji povezuju Bosnu i Hercegovinu sa Zapadnom Evropom i zemljama Podunavlja i Crnog mora.

Brčko se, kao naselje i tvrđava, prvi put pominje 1526. godine. U hronikama je zabilježeno da se Brčko kao naselje znatnije razvija 1548. Godine, kada je izgrađen makadamski put od Tuzle do Brčkog. Brčko postaje značajan tranzitni centar za izvoz soli i drugih roba u Slavoniju i Srijem, te još dalje u zapadnije austrougarske zemlje. Zahvaljujući svom geografskom položaju, Brčko postaje središte Bosanske Posavine i okretište trgovačkih poslova Bosne sa susjednim zemljama. Godine 1718., austrougarska vojska je zauzela sjeverne dijelove Posavine, a Brčko je potpuno uništeno. Tokom austrougarske vladavine Brčko postaje trgovačko središte. U tom periodu iz Brčkog se izvozilo 25.000 - 30.000 tona suhe šljive u Austriju, Njemačku, Englesku i SAD.

U Brčkom je otvorena Trgovačka škola, kao prva srednjoškolska obrazovna ustanova u Bosanskoj Posavini. Sredinom 19. stoljeća, otvaraju se štamparija, brojne građanske osnovne škole (katoličke, pravoslavne, muslimanske - u gradu i većim selima), te židovska škola. Izgrađeni su i brojni muslimanski, katolički i pravoslavni vjerski objekti.

Krajem 19. Stoljeća, izgrađene su, između ostalog, gradska bolnica, hotel "Grand Posavina", gradska vijećnica, željeznički most na rijeci Savi prema Gunji. Godine 1900. uvedena je električna struja. U tom periodu, Brčko je imalo i nekoliko etivaža za suhu šljivu, industriju špirita, dvije pilane, dvije ciglane itd.

VIJEĆNICA - 1

Šifra: SBRSA0001 / Dim: 48 x 36 cm

BRČANSKA VIJEĆNICA

Brčanska Beledija - Vijećnica je izgrađena za vrijeme austrougarske vladavine u Bosni i Hercegovini, kada su se uvažavale kulturne, vjerske i nacionalne tradicije bosanskog prostora.

U građevinarstvu, Austro-Ugarska se trudila zadržati što više autentičnosti bosanskohercegovačke, odn. orijentalne arhitekture. Uostalom, vidljivo je to i u Brčkom, a posebno na brčanskoj Belediji - Vijećnici.

Izgradnja vijećnice je koštala tadašnju vlast oko 110.000 zlatnih kruna. Izgrađena je u pseudomaurskom stilu, sa puno arabeski- geometrijskih likova i stubova. Nacrt za vijećnicu je izradio poznati arhitekt Vitek. Isti arhitekt je projektovao i sarajevsku vijećnicu. Zgrada je dovršena 18. 8. 1892. godine. U njoj su, u početku, radili općinski organi, savska kapetanija i brčanska pošta. Kasnije je tu smješten i brčanski telegraf. Iz tog perioda postoji jedna dopisnica. Ta dopisnica je, ustvari, bila poziv jednom Brčaku da dođe u općinsku upravu prihoda i izmiri porez na upaljač kojeg je dotični morao prijaviti. To govori da su upaljači u to vrijeme bili rijetkost. Nakon Prvog svjetskog rata, u brčanskoj vijećnici su ponovo radili općinski organi, a poslije Drugog svjetskog rata tu su, uz općinu, bili smješteni i kotarski odjeli grada Brčkog. Nešto kasnije je tu premještena i brčanska knjižnica. U novije vrijeme, u toj zgradi je otvorena jedina brčanska galerija Rizah Štetić, nazvana po poznatom brčanskom likovnom umjetniku.

VIJEĆNICA - 2

Šifra: SBRSA0002
Dim: 17,55 x 20,5 cm

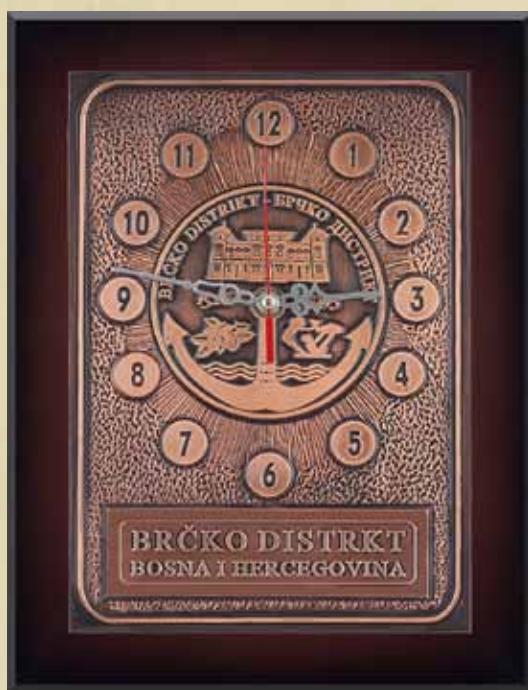
MASLEŠA - 1

Šifra: SBRSA0003 / Dim: 36,5 x 27 cm

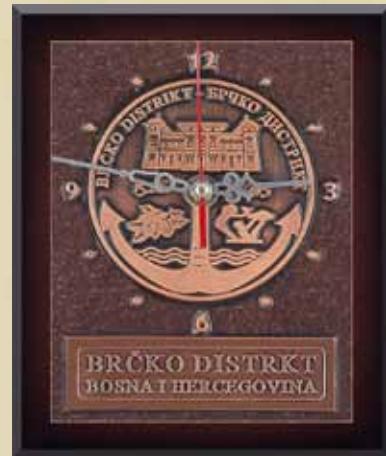
MASLEŠA - 2

Šifra: SBRSA0004 / Dim: 18,5 x 17,5 cm

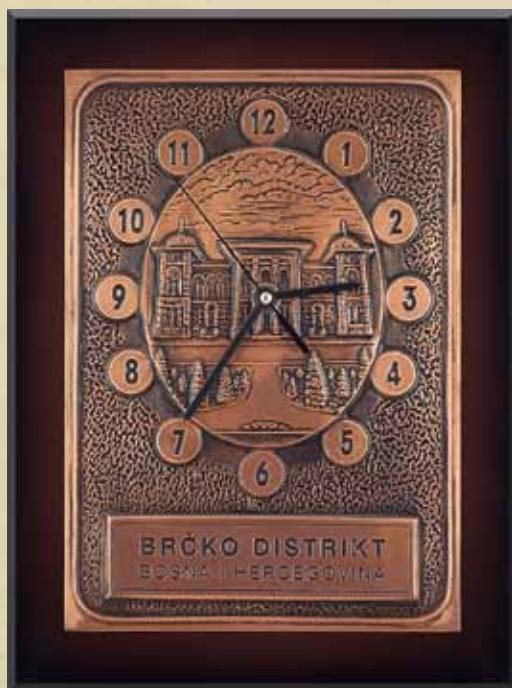
SAT BRČKO MOTIV - 2

Šifra: SBRSPA0008 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT BRČKO MOTIV - 3

Šifra: SBRSPA0009 / Dim: 17,5 x 21 cm

SAT VIJEĆNICA BRČKO - 2

Šifra: SBRSPA0005 / Dim: 27,5 x 37 cm

KARTA BRČKO DISTRINKTA - 2

Šifra: SBRSPA0006 / Dim: 15 x 14 cm

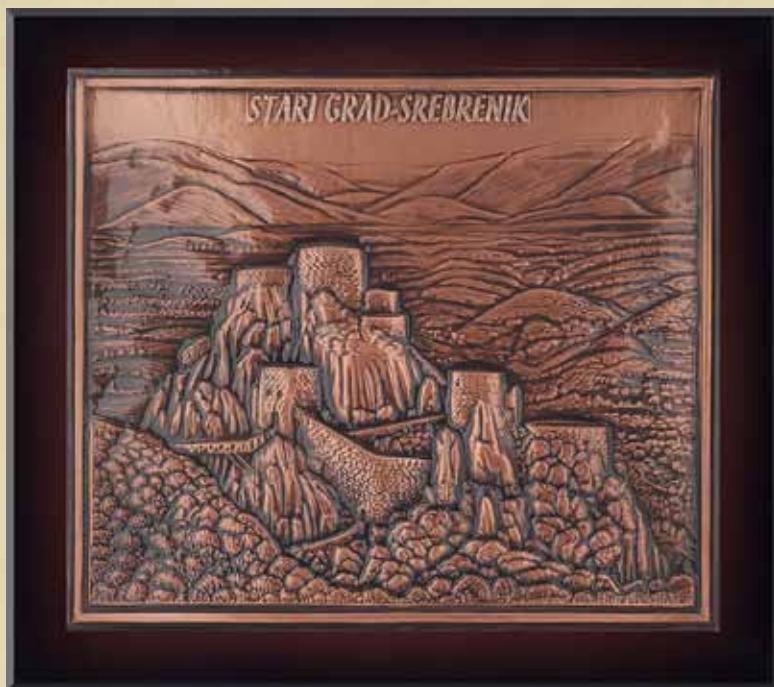
SREBRENIK

Srebrenik je grad koji se nalazi u Tuzlanskom bazenu, u dolini rijeke Tinje, na pruzi i putu Brčko-Tuzla-Sarajevo. Općina Srebrenik je okružena planinskim masivima Majevice i Trebave koji se spuštaju u prostranu ravnicu.

Ovaj srednjovjekovni gradić je interesantna destinacija, a najpoznatiji je po svojoj tvrđavi smještenoj iznad nepreglednih polja Posavine i sela, u predjelima koja kao da su iz knjige, sa svojim čudnovatim, dobro održavanim kućama i prelijepim vrtovima i voćnjacima prepunim najraznovrsnijeg voća.

Prvi spomen grada Srebrenika potiče iz davne 1333. godine, u vrijeme kada je ovaj grad bio prijestonica srednjovjekovne bosanske države, pod vladavinom kraljevske loze Kotromanića. Usmena predanja o nastanku Srebrenika kažu kako su postojale tri kraljice koje su napravile gradove u Sokolu, Srebreniku i Gradu. Sve tri su objašnjavale kako je koja načinila grad. Kraljica koja napravi Srebrenik, reče da je napravila grad da se sjaji kao srebro i po tome mu nadila ime.

Najveći dragulj grada Srebrenika jeste Srebrenička kula, čija je nepristupačnost odolijevala brojnim vojskama. Stari grad je podignut na stijeni koja se izdiže od okolnog terena u visini od oko 50 do 70 m. Gornji plato stijene je neravan i rascijepljen. Visinska razlika između najniže i najviše tačke na kojoj se nalazi kula je oko 13 m. Srebrenička kula je jedna od najočuvanijih tvrđava iz srednjeg vijeka u Bosni i Hercegovini, a bila je dom bosanskog bana Stjepana Kotromanića, sve do njegove smrti 1353. godine.

KULA SREBRENIK - 1

Šifra: SSRSBA0001 / Dim: 40 x 35 cm

STARI GRAD SREBRENIK

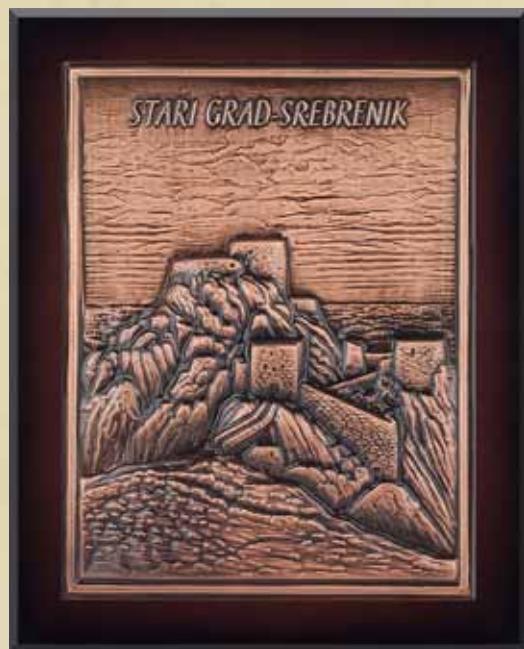
Stari grad Srebrenik ili Tvrđava Srebrenik se spominje od davne 1333. godine, kada je tadašnji bosanski vladar Ban Stjepan Kotromanić potpisao povelju sa Dubrovačkom republikom o "iznajmljivanju" Stona, Pelješca, prevlake i još nekih dijelova Dubrovačke Republike.

Tvrđava se nalazi na osamljenoj stijeni, sa koje se pogled pruža daleko po regionu, a u tvrđavu se može ući samo preko mosta koji je povezuje sa ostatkom uzvišenja. Stari grad Srebrenik je u 14. i 15. stoljeću bio poprište jakih sukoba između srednjovjekovne Bosanske države i Mađarske. Par puta je bila i osvajana i oslobođana, sve do 1512. godine kada je Osmanlije trajno osvajaju.

Stari grad Srebrenik se sastoji iz tri dijela koja se nadovezuju jedan na drugi sa 4 kule i omanjim dvorcem. Do ulazne gradske kapije se stiže drvenim mostom preko provalije, koji se u slučaju opasnosti lako mogao ukloniti. Donji grad čini ulazna kvadratna četvorostранa kula-kapija sa pomoćnom zgradom i dvorištem. Odatle se pored zaobljene četvorostrane kule stiže do platoa na kome se nalazi kasarna, odakle, pored kvadratne četvorostrane kule, vode kamene stepenice do kapije Gornjeg grada odn. srebreničke citadele. U citadeli se nalazi manji dvorac, pored koga je na vrhu stijene iznad ulazne gradske kule-kapije smješten veliki okrugli četvorostrani donžon (kula u tvrđavi).

Današnje zidine grada datiraju iz ranog 18. stoljeća, ali grad nije izgubio svoj srednjevjekovni izgled.

Zidine su fino očuvane i još uvijek se monumentalno uzdižu iznad regionala i pokazuju svoju moć i snagu.

KULA SREBRENIK - 2

Šifra: SSRSBA0002 / Dim: 26,5 x 33 cm

KULA SREBRENIK - 3

Šifra: SSRSBA0007 / Dim: 19,5 x 25 cm

SAT KULA SREBRENIK - 2

Šifra: SSRSBA0008 / Dim: 27,5 x 37 cm

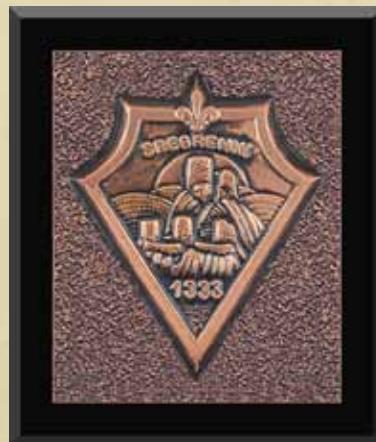

VRATA BOSNE OTVARANJE - MOTIV KULA SREBRENIK - 2

Šifra: SSRSBA0009 / Dim: 25 x 34 cm

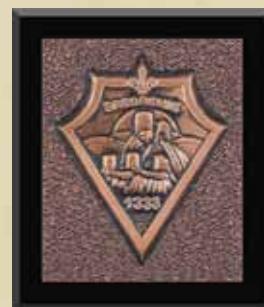
Opis:

Suvenir oslikava motiv *vrata Bosne* i *srebreničke kule*. *Vrata Bosne* predstavlja simbol otvorenosti i gostoprimstva ljudi na ovim područjima. Ukrašena su ručno rađenim halkama i okovima. Motiv *srebreničke kule* koji je smješten u unutrašnjosti predstavlja jedan od najznačajnijih historijskih simbola Srebrenika. Suvenir svojim izgledom i ekskluzivnošću naglašava šarm ručnog zanatstva. *Vrata Bosne* je moguće izraditi i sa drugim motiva. Mogu se ispisati posvete i tekstovi. Spadaju u grupu ekskluzivnih proizvoda.

GRB SREBRENIKA - 2

Šifra: SSRSBA0005 / Dim: 16,5 x 19,5 cm

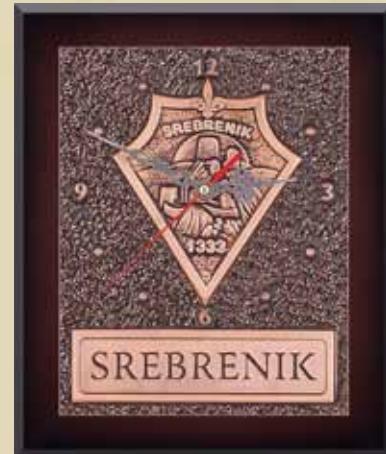
GRB SREBRENIKA - 3

Šifra: SSRSBA0010 / Dim: 13,5 x 15,5 cm

SAT GRB SREBRENIKA - 2

Šifra: SSRSBA0003 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB SREBRENIKA - 3

Šifra: SSRSBA0004 / Dim: 17,5 x 21 cm

FLAŠA PLETENA - GRB SREBRENIKA

Šifra: SSRBA0006 / Dim: 33 cm visina

SREBRENICA

Srebrenica se nalazi u planinskom području, u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine. Urbani dio Srebrenice se nalazi u dolini rijeke Krljevice na 448 metara nadmorske visine, okružen brdima planine Sušica. Dio općine graniči sa Bajinom Baštom u Srbiji. Poznata je po bogatstvu ruda, među kojima je i srebro po kojem je dobila ime, zatim po ljekovitim vodama kojih je jako malo u svijetu. Prijatan šumoviti ambijent crnogornične i bjelogorične šume, koja se neposredno spušta do samih gradskih ulica i parkova, daje jedinstvena obilježja ovom gradu.

Srebrenica je grad u Bosni i Hercegovini, koji je tokom svoje historije promijenio nekoliko imena - Domavia, Argentaria, Argentum, Bosnia Argentaria, itd. Za vrijeme vladavine Rimskog carstva, Srebrenica je bila glavni centar za kovanje novca i jedna od najvećih kovačnica Rimske imperije. Srebrenica je u srednjevjekovnoj Bosni činila veoma važan prostor zbog vrijednih nalazišta plemenite rude srebra i olova. Predstavljala je važno središte za trgovinu na Zapadnom Balkanu.

Godine 1463., Srebrenica je potpala pod viševjekovnu tursku upravu zajedno sa drugim dijelovima BiH, u čijem sastavu ostaje sve do dolaska Austro-Ugarske 1878. godine. Period Turske vladavine na ovim prostorima dalekosežno se odrazio u vjerskom i kulturno-etnografskom pogledu na stanovništvo. Po dolasku nove uprave, na ovim prostorima obnavlja se rudarstvo i oživljava eksploracija mineralnih izvora (*Crni Guber*), grade se novi putni pravci i upravne zgrade koje su dobro očuvane sve do danas

Nedavno je u Srebrenici otvoren memorijalni centar, divno i dirljivo mjesto. Život se, možda, može vratiti u svoj normalan tok, ali žene i djeca koja su preživjela Srebrenicu će nastaviti svoj život bez svoje braće, sestara, majki, očeva, prijatelja...

**VRATA BOSNE OTVARANJE - 2, MOTIV MEMORIJALNI
CENTAR POTOČARI, SREBRENICA**

Šifra: SSBSBA0006 / Dim: 25 x 34 cm

**MEMORIJALNI CENTAR
POTOČARI, SREBRENICA - 1**

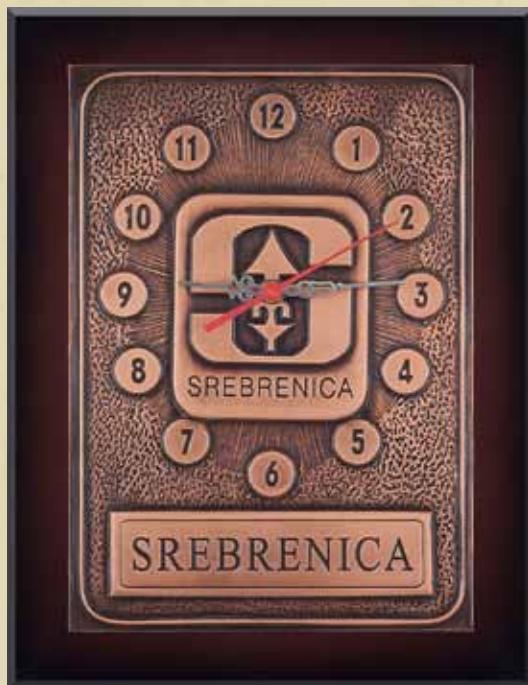
Šifra: SSBSBA0001 / Dim: 21,5 x 30,5 cm

MEMORIJALNI CENTAR POTOČARI

Memorijalni centar Potočari – Srebrenica, nalazi se pored regionalnog puta Srebrenica – Bratunac, na udaljenosti 5 km od Srebrenice. Memorijalni centar, spomen obilježje i mezarje, otvorio je Bill Clinton, bivši američki predsjednik, 20. septembra 2003. godine. Centar je simbol genocida, stradanja nedužnih i najvećeg zločina poslije Drugog svjetskog rata u Evropi.

Na ovom mjestu se na svaku godišnjicu (11. jula) održava komemorativni skup i dženaza za nedužne žrtve genocida, na kojem pored članova porodica prisustvuju najviši evropski i svjetski zvaničnici. Sastavni dio centra je i spomen soba u kojoj se nalaze fotografije i predmeti poginulih žrtava, koje su posjedovali u trenutku smrti.

Memorijalni centar vrši i organizovan prihvati posjetilaca, grupa građana, učenika i studenata koji žele odati počast žrtvama.

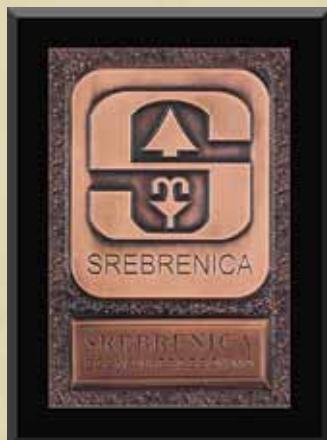
SAT GRB SREBRENICE - 2

Šifra: SSBSBA0002 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB SREBRENICE - 3

Šifra: SSBSBA0003 / Dim: 17,5 x 21 cm

GRB SREBRENICE - 2

Šifra: SSBSBA0004 / Dim: 15 x 20 cm

GRB SREBRENICE - 3

Šifra: SSBSBA0005 / Dim: 11 x 15 cm

GRAČANICA

Gračanica je smještena u donjoj dolini rijeke Spreče, duž puta Tuzla - Doboј, na nekih 50 km zapadno od Tuzle.

U Bosni i Hercegovini ima više Gračanica, a ova o kojoj pričamo se prvi put spominje u osmanskim izvorima 1528. godine. Zainteresovane za historiju zanimat će i nalazište iz neolitskog perioda otkriveno na Korića Hanu na južnom izlazu iz grada, koji potvrđuju da je Gračanica od davnina naseljeno područje. Nedaleko od Gračanice je u doba srednjevjekovne bosanske države egzistirao i kraljevski grad Soko, koji je igrao važnu ulogu u odnosima između bosanske dinastije Kotromanića i dinastije mađarskih kraljeva i krupnih feudalaca, sjeverno od Save. U krugu manjem od 300 m od svog najužeg centra, smještene su džamija, katolička i pravoslavna crkva, koje svojim bivstvovanjem i pozivima na molitve oslikavaju duh bosanske čaršije.

Od 1580. Godine, Gračanica počinje da se razvija u regionalni i kulturni urbani centar sa desetinama ruralnih naselja u okruženju. U doba austrougarske vladavine, Gračanica poprima sve odlike modernog grada. U tom periodu počinje nagli razvoj grada i njegovo povezivanje sa ostalim dijelovima Bosne i Hercegovine.

Znamenitosti Gračanice su Stari grad u kojem se nalaze atraktivne kuće i zanatske radionice, gdje se naročito ističe Ali-pašina ili Čaršijska džamija sagrađena 1595. godine; masivni 27 metarski toranj izgrađen pred sami kraj 16. stoljeća, a renoviran nakon požara 1812. i 1952. godine. Ovdje je 1889. godine izgrađena medresa, iako su u to vrijeme Osmanlije već odavno napustile zemlju kojom je poslije vladala nova okupatorska austrougarska vlast.

Ova čaršija je uvijek dočekivala i primala ljude široka i otvorena srca, strpljivo ih učila kulturi Bosne, suživotu i toleranciji, čak i kad je bilo najteže, kako u toku Prvog i Drugog svjetskog rata, tako i toku minulog rata za državu Bosnu i Hercegovinu.

GRAČANICA ČARŠIJA

Šifra: SGRSBA0007 / Dim: 36 x 47,5 cm

GRB GRAČANICE - 2

Šifra: SGRSBA0008 / Dim: 16 x 20 cm

GRB GRAČANICE - 3

Šifra: SGRSBA0001/ Dim: 12 X 16 cm

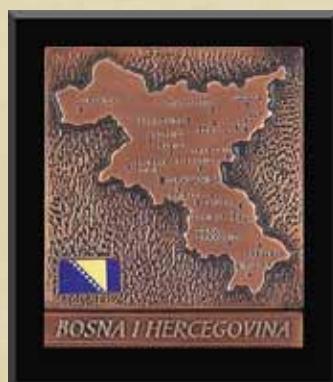
SAT GRB GRAČANICE - 2

Šifra: SGRSBA0003 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB GRAČANICE - 3

Šifra: SGRSBA0004 / Dim: 17,5 x 21 cm

KARTA GRAČANICE - 3

Šifra: SGRSBA0002 / Dim: 15 x 17 cm

FLAŠA PLETENA - GRB GRAČANICE

Šifra: SGRSBA0005 / Dim: 33 cm visina

DOBOJ ISTOK

Doboj Istok je općina nastala nakon Dejtonskog sporazuma od dijela prijeratne općine Doboj. Prostor općine je bio naseljen još u srednjem vijeku, o čemu svjedoče brojni materijalni ostaci kulture sačuvani do danas. Najviše historijske zaostavštine na području općine potiče iz perioda turske vladavine. Skoro u svakom naselju naše općine postoje turska groblja, javne česme, te drugi sakralni objekti. U historijskim dokumentima, nazivi naseljenih mjesta Brijesnica i Klokočnica spominju se 1528. godine, a naselja Lukavica Rijeka i Stanić Rijeka 1533. godine. Općina Doboj Istok je formirana 10. 3.1998. godine, i to od pet naseljenih mjesta istočnog dijela prijeratne općine Doboj. Površina općine iznosi oko 40 km² i na toj teritoriji živi oko 11.000 stanovnika. U momentu formiranja općine Doboj Istok, naselja su bila izrazito ruralnog karaktera. Aktuelna vlast u općini Doboj Istok je od momenta formiranja općine pa do danas, radila na privrednom, obrazovnom, kulturnom i sportskom razvoju ove općine.

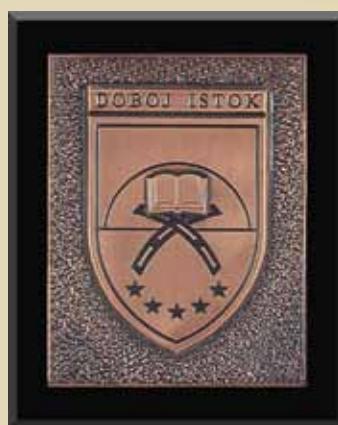
SAT GRB DOBOJ ISTOKA - 2

Šifra: SDISBA0001 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB DOBOJ ISTOKA - 3

Šifra: SDISBA0002 / Dim: 17,5 x 21 cm

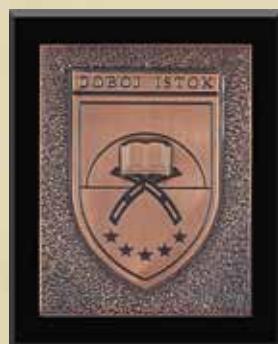
GRB DOBOJ ISTOKA - 2

Šifra: SDISBA0003 / Dim: 16 x 19 cm

FLAŠA PLETENA - GRB DOBOJ ISTOKA

Šifra: SDISBA0005 / Dim: 33 cm visina

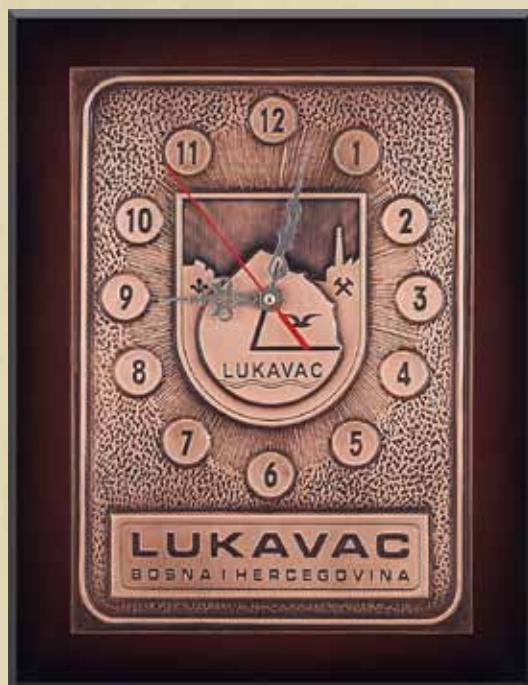
GRB DOBOJ ISTOKA - 3

Šifra: SDISBA0004 / Dim: 12 x 15 cm

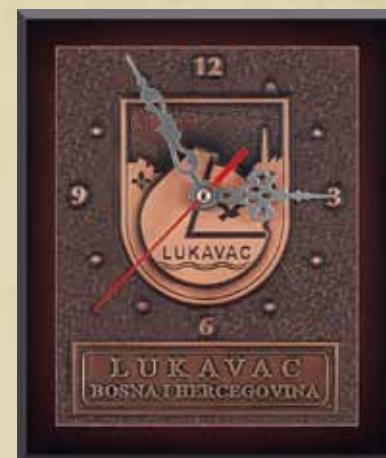
LUKAVAC

Arheološki nalazi iz bakrenog doba u naselju Bokavići, koje se pod istim imenom spominje još 1512. godine, pokazuju da su ljudi iz ovog dijela BiH nalazili pogodne uslove za podmirivanje svojih životnih potreba još u staro doba, prije naše ere. U popisima početkom 15. stoljeća evidentirana je većina sadašnjih naselja lukavačke općine. Ime Lukavac, koje se susreće i u drugim krajevima naše zemlje, spominje se u pisanim dokumentima iz 1528. godine kao Gornji i Donji Lukavac, a u popisu stanovništva iz 1885. godine spominje se kao Lukavac turski i Lukavac srpski. U jednoj turskoj ispravi iz 1644. godine spominje se neki Paša Lukavac, što mnogi uzimaju kao temelj za ime Lukavac, jer o imenu Lukavac postoji nekoliko verzija.

Jedna od njih je sljedeća: *Prema jednoj staroj priči, nekad u prošlosti, negdje u starom Lukavcu, postojalo je mjesto gdje su ljudi - prolaznici morali plaćati maltarinu (neku vrstu carine). Maltadžija, čovjek koji "nije davao mira" prolaznicima, bio je poznat po svojoj lukavosti, jer je naplate vršio od nekih i dva puta, a i onemogućavao je da se ide zaobilaznim putevima, pa su ga ljudi zbog te njegove revnosti u poslu, zvali "lukavcem".* Nasuprot ovoj tezi, prihvatljivija je teorija da je Lukavac dobio ime od toponima -luka, a koji se odnosi na nisku ravnicu u okuci rijeke. Međutim, nastanak i razvoj grada Lukavca uslovjen je nastankom fabrike sode. Lukavac se od male fabričke kolonije razvio u industrijsko naselje po svim zahtjevima urbane i komunalne tehnike, higijene i hortikulture. Prvo oslobođenje Lukavca 30. septembra 1943. godine, odn. drugo konačno oslobođenje Lukavca 13. septembra 1944. godine, Lukavac je dočekao sa 159 porodičnih stanova, podijeljenih u tri zasebna građevinska rejona. Kasnijom rekonstrukcijom stambenih zgrada, brojno stanje stanova se povećalo i zajedno sa, do tada izgrađenim, 1958. godine iznosilo 269 stanova. Danas, Lukavac broji 15 hiljada stanovnika.

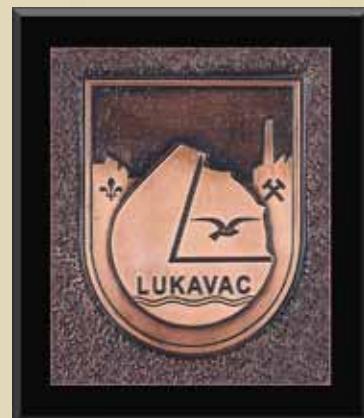
SAT GRB LUKAVCA - 2
Šifra: SLUSBA0003 / Dim: 27,5 x 37 cm

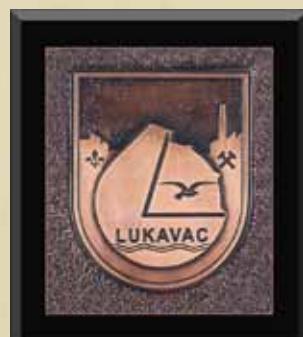
SAT GRB LUKAVCA - 3
Šifra: SLUSBA0004 / Dim: 17,5 x 21 cm

FLAŠA PLETENA - GRB LUKAVCA
Šifra: SLUSBA0005 / Dim: 33 cm visina

GRB LUKAVCA - 2
Šifra: SLUSBA0001 / Dim: 14 x 16 cm

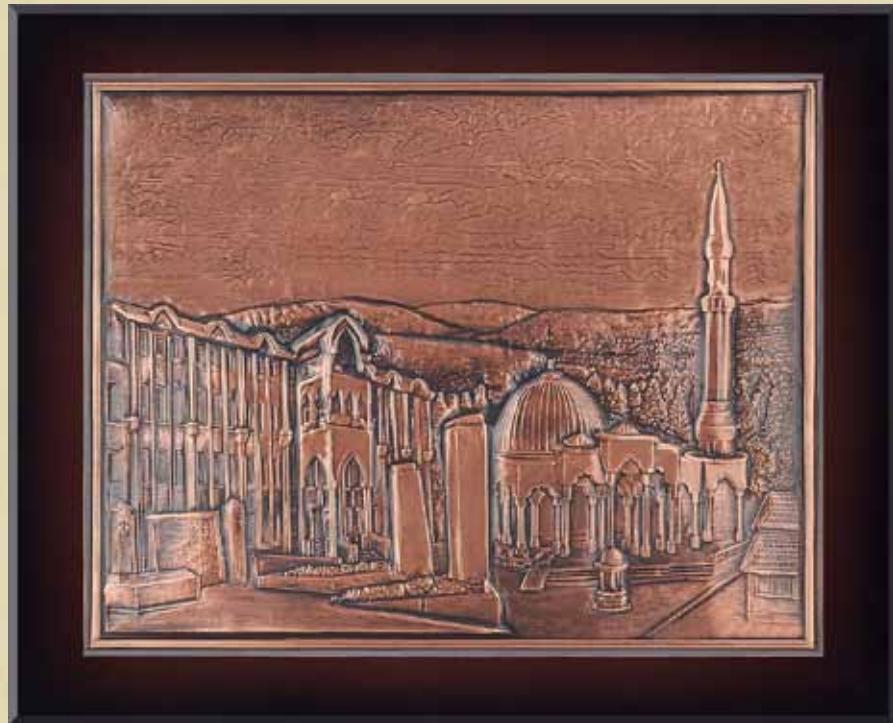
GRB LUKAVCA - 3
Šifra: SLUSBA0002 / Dim: 11 x 12 cm

KALESIJA

Kalesija je smještena u Sjeveroistočnoj Bosni, na području gornjeg toka rijeke Spreče. Kalesija krasiti južne obronke planine Majevice i neke rubne dijelove Javornika. Ovo je općina koju je lako obići i u kojoj skoro na svakom koraku možete naići na izletište, hladovinu i čist zrak, stećke, te ravnice za izlete i brdovite šumarke. Čini se da je cijela općina, ustvari, idealno mjesto za razvoj turizma. Stanovništvo je velikodušno, srdačno, susretljivo i zanimljivo.

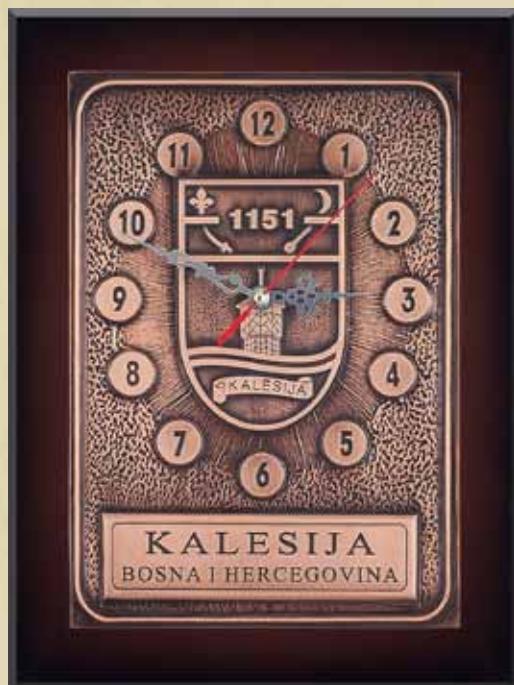
Arheološka istraživanja i pronađeno oruđe ukazuju na starost naseljenosti ovog područja. Na području Kalesije se nalaze dvije gradine iz Rimskog doba, i to su gradina kod naselja Jajići i gradina Kosovača. U putopisima Jovana Kina, vizantijskog putopisca, navodi se mogućnost da su se plemena Halisije ili Kalisije naselile u dolini rijeke Spreče i da su isti bili muslimani. Za vrijeme turskog perioda podignute su džamije, a dolaskom Austro-Ugarske izgrađeni su brojni infrastrukturni objekti i zgrade.

Od vjerskih objekata, najpoznatiji su Atik džamija, izgrađena prije više od 400 godina, početkom osmanske uprave. Najstariji spomenici kulture na području Kalesije su stećci – nadgrobni spomenici iz 14. i 15. stoljeća. Smješteni su na više lokacija, a ima ih preko stotinu, sa najraznovrsnijim simbolima i gravurama u kamenu. Na više lokacija postoje i ostaci tvrđava – gradina iz najstarijih vremena, a najpoznatije su u Gojčinu, Zolje – Jajići, te ispod Pješavice.

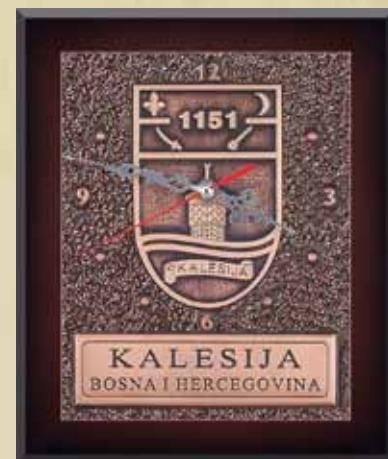

KALESIJA - 1

Šifra: SKASBA0001 / Dim: 42 x 34,5 cm

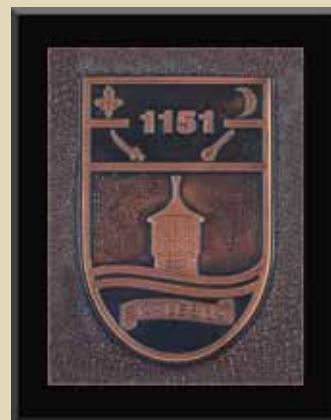
SAT GRB KALESIJE - 2
Šifra: SKASBA0002 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB KALESIJE - 3
Šifra: SKASBA0003 / Dim: 17,5 x 21 cm

FLAŠA PLETENA - GRB KALESIJE
Šifra: SKASBA0006 / Dim: 33 cm visina

GRB KALESIJE - 2
Šifra: SKASBA0004 / Dim: 15 x 19 cm

GRB KALESIJE - 3
Šifra: SKASBA0005 / Dim: 11 x 15 cm

ČELIĆ

Općina Čelić se nalazi na sjeverozapadnim obroncima planine Majevice, na nadmorskoj visini od 140 do 350 m. Općina je osnovana 1993. godine i obuhvata površinu od 140 km², na kojoj živi 15.000 stanovnika. Najstariji ostaci materijalne kulture na ovom području potiču iz neolita, o čemu svjedoče tragovi naselja na lokalitetu Varoš kod Korača. Iz srednjeg vijeka potiču nekropole stećaka, a iz osmanskog perioda 3 džamije i više objekata narodnog graditeljstva.

Ratarstvo, voćarstvo i stočarstvo karakteristika su ovoga kraja. Dani jagodičastog voća su već tradicionalna manifestacija koja simbolično definira Čelić i njegovu okolinu.

Ljepote obronaka Majevice kazuju da Čelić ima značajne potencijale i za razvoj lovnog turizma.

SAT GRB ČELIĆA - 2

Šifra: SCESBA0001 / Dim: 27,5 x 37 cm

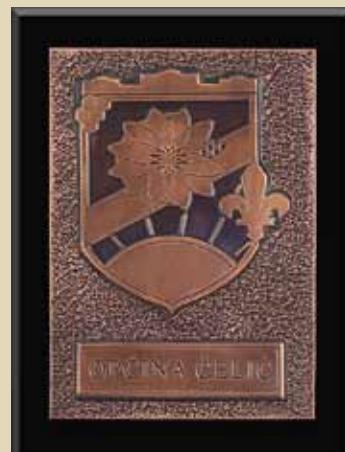

FLAŠA PLETENA - GRB ČELIĆA

Šifra: SCESBA0005 / Dim: 33 cm visina

SAT GRB ČELIĆA - 3

Šifra: SCESBA0002 / Dim: 21,5 x 37 cm

GRB ČELIĆA - 2

Šifra: SCESBA0003 / Dim: 15 x 20 cm

GRB ČELIĆA - 3

Šifra: SCESBA0004 / Dim: 11 x 15 cm

BANOVIĆI

Općina Banovići se nalazi na obroncima planine Konjuh. Gradsko naselje Banovići izgrađeno je na obalama rijeke Litve, na magistralnom putu koji povezuje dva industrijska centra - Tuzlu i Zenicu.

Današnje ime, Banovići su dobili prema stećku Božićka Banovića, nadgrobnom spomeniku iz srednjeg vijeka, koji je lociran u istoimenom selu nedaleko od grada. Stećak je u obliku sarkofaga sa kamenim postoljem na čijoj prednjoj strani je stiliziran cvijet, a sa bočne strane je natpis na bosančici sljedećeg sadržaja:

„Ase (ovdje) leži Božićko Banović, na svojoj zemlji, na plemenitoj Dramešini, a postaviše (stećak) Hlapac i Obodin i Branko sa braćom.“

Osim u Banovićima, pronađeno je više nekropola stećaka Stražba, Draganja i Treštenica. Na području Banovića je pronađen i kovani novac za koga se pretpostavlja da potiče iz vremena 250 godina prije nove ere, dakle iz Rimskog perioda. Raniji naziv Litva, što ga je grad dobio po istoimenoj rijeci koja kroz njega protiče, etimološki je nedefiniran.

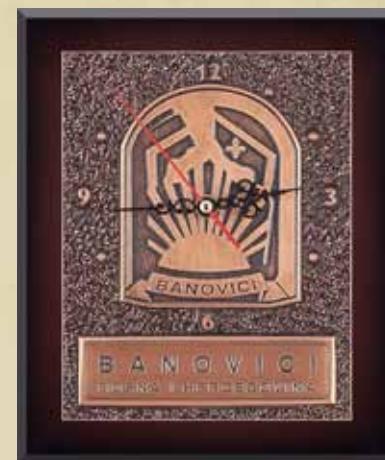
Postanak, razvoj i rast općine determiniran je eksploracijom veoma kvalitetnog uglja koji je i danas značajan izvor energije. Kao jedan od centara bosanskohercegovačkog rudarstva, Banovići su u dosadašnjoj historiji postigli izuzetne rezultate u eksploraciji uglja. Konjuh je jedna od rijetkih planina u BiH kojom se može šetati slobodno i bez straha od mina, jer je ova planina imala sreću da je ovaj posljednji rat zaobiđe.

Sportsko- rekreativni centri Zlača i Mačkovac, planina Konjuh, jezera Ramićko i Breštica, rijeke Velika i Mala Zlača, Oskova, Litva, turistička uskotračna pruga, turistički voz Ćiro, nekropole stećka Božićka Banovića, samo su dio turističke ponude kojima raspolaže općina Banovići.

SAT GRB BANOVIĆA - 2

Šifra: SBNSBA0001 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB BANOVIĆA - 3

Šifra: SBNSBA0002 / Dim: 17,5 x 21 cm

FLAŠA PLETENA - GRB BANOVIĆA

Šifra: SBNSBA0005 / Dim: 33 cm visina

GRB BANOVIĆA - 2

Šifra: SBNSBA0003 / Dim: 15,5 x 17 cm

GRB BANOVIĆA - 3

Šifra: SBNSBA0004 / Dim: 11,5 x 13 cm

ŽIVINICE

Općina Živinice zauzima sjeveroistočni dio Bosne i Hercegovine. Teritorij općine Živinice je smješten u kotlini gornjeg toka rijeke Spreče, koja je okružena planinama: Konjuh, Bišina, Majevica i Ozren. U sprečanskom polju ispod legendarne planine Konjuh na nadmorskoj visini od 213 m, nalazi se grad Živinice.

Živinička općina je u uskom sklopu tuzlanske regije, što su pokazala i arheološka istraživanja. Na širem lokalitetu živjeli su Iliri, Kelti, Grci i Rimljani. U 7. stoljeću trajno se nastanjuju slavenska plemena. Srednjovjekovna teritorija Živinica bila je u sastavu Bosanske države. Naselje Živinice, kao urbana lokacija, nastala je vjerovatno u 18. stoljeću. Postojanje prvih srednjovjekovnih utvrđenja: Gradina u Nevrenči, Grad Jasičak iznad Bašigovaca, Džebarska gradina, Grad-Čaršija iznad Gornje Višće i mnogi stećci, ukazuju na činjenicu da su okolna naselja znatno starijeg nastanka. Prvi zapisi o stećcima datiraju iz prve polovine 16. stoljeća. Južni i istočni dijelovi živiničke teritorije naročito su bogati nekropolama i stećcima. Registrirano je oko 25 nekropola i desetak stećaka samaca. Danas je sačuvano oko 250 stećaka na raznim lokalitetima, a posebnu pažnju predstavlja stećak Vrpolje u Đurđeviku, koji je ujedno i jedini stećak s pisanim tekstrom. Postanak naziva Živinice, po najstarijoj literaturi, posjeduje tri verzije. Jedna je verzija po M. Hadžijaniću koja kaže: *“Naišao sam na jedan turski dokument iz 1764. godine u kojem se spominju Živinice i to doslovno ovako: Živinice zvano Uskopči, vjerovatno (Oskovci) u nahiji Tuzla”*.

Pored stećaka koji predstavljaju znamenitost Živinica, tu su i mnogi vjerski objekti. U Živinicama postoji nadaleko čuvena Džebarska džamija, najstarija na ovom području, a jedna je i od najstarijih u BiH. Izgrađena je 1463. godine u vrijeme Sultana Mehmeda II El-Fatiha. U prelijepom prirodnom ambijentu, otrgnut je od zaborava tipičan bosanski ambijent Etno Avlija Mačkovac, u kojem se osjeti duh prošlosti i sadašnjosti Živinica. Osim pomenutih objekata, tu su i dvije vodenice - Aljićka i Hrvatska, bazeni Toplice, Rajsko jezero u Bašigovcima itd.

ISLAMSKI CENTAR

Šifra: SZISBA0001 / Dim: 47 x 36 cm

SAT GRB ŽIVINICA - 2
Šifra: SZISBA0002 / Dim: 27,5 x 37 cm

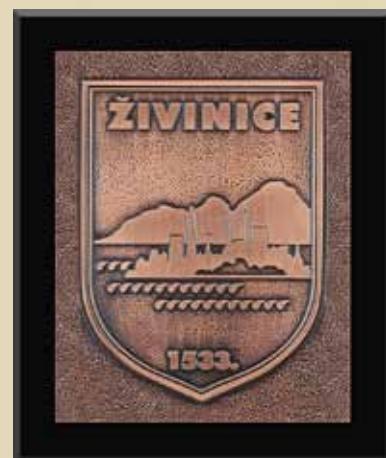

SAT GRB ŽIVINICA - 3

Šifra: SZISBA0003 / Dim: 17,5 x 21 cm

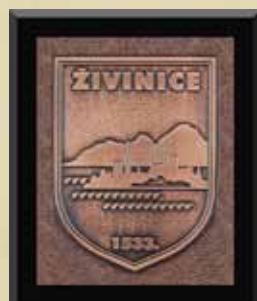

FLAŠA PLETENA - GRB ŽIVINICA
Šifra: SZISBA0006 / Dim: 33 cm visina

GRB ŽIVINICA - 2

Šifra: SZISBA0004 / Dim: 17,5 x 20,5 cm

GRB ŽIVINICA - 3

Šifra: SZISBA0005 / Dim: 11,5 x 13 cm

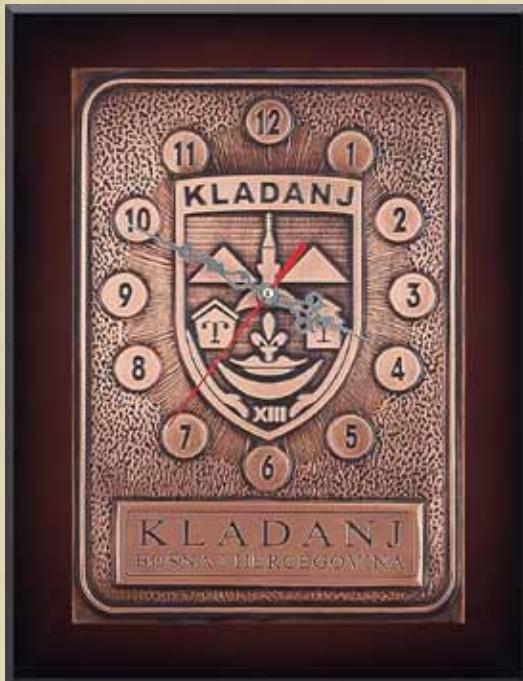
KLADANJ

Kladanj se nalazi na putu Tuzla – Sarajevo, duž rijeke Drinjače, u podnožju planine Konjuh. To je vrlo mala planinska zajednica, poznata po svom izvoru vode za koji se smatra da posjeduje posebnu moć. Općina Kladanj bogata je šumama i zelenilom koje oduzima dah. Istina je da je eksploracija šuma počela još u austrougarskom periodu, no to nije spriječilo prirodu da se ovdje i dalje razvija i da ostane čista, da pomaže ljudima, ali da im omogući i da u njoj lijepo žive.

Priča se da Muška voda navodno povećava mušku izdržljivost. Lokalna verzija je da je ova voda prirodni afrodizijak. Iz tog razloga su oko izvora podignuti bungalovi, planinski dom i pješačke staze. Evlija Čelebija, turski putopisac iz 16. stoljeća, ovaj izvor opisuje kao izvor mladosti. Nedavna naučna istraživanja pokazala su da ova voda povoljno utiče na krvni pritisak i koncentraciju šećera u krvi, te da pospješuje izlučivanje vode iz organizma i poboljšava cirkulaciju.

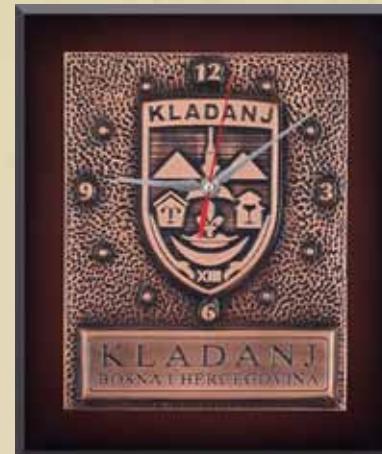
Oko Kladnja, na 53 različite lokacije, pronađeno je 400 stećaka. Planinareći po Konjuhu i oko njega, vjerojatno ćete naići na neku od mnogobrojnih pećina. Među najvećim pećinama su Djevojačka i Babrava.

Djevojačka pećina je predislamsko sveto mjesto, gdje su sljedbenici bosanske heretičke crkve pravili hodočašće. Velika je šansa da na ovome području vidite crnog medvjeda ili sivog orla u svom prirodnom okruženju.

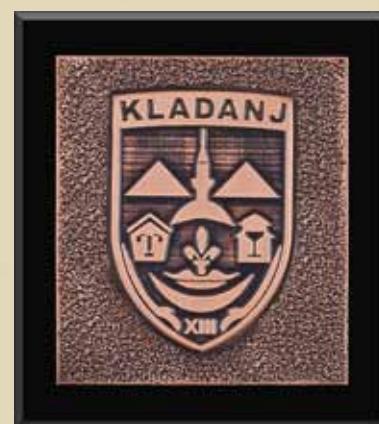
SAT GRB KLADNJA - 2

Šifra: SKLSBA0001 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB KLADNJA - 3

Šifra: SKLSBA0002 / Dim: 17,5 x 21 cm

GRB KLADNJA - 2

Šifra: SKLSBA003 / Dim: 17 x 19 cm

FLAŠA PLETENA - GRB KLADNJA

Šifra: SKLSBA0005 / Dim: 33 cm visina

GRB KLADNJA - 3

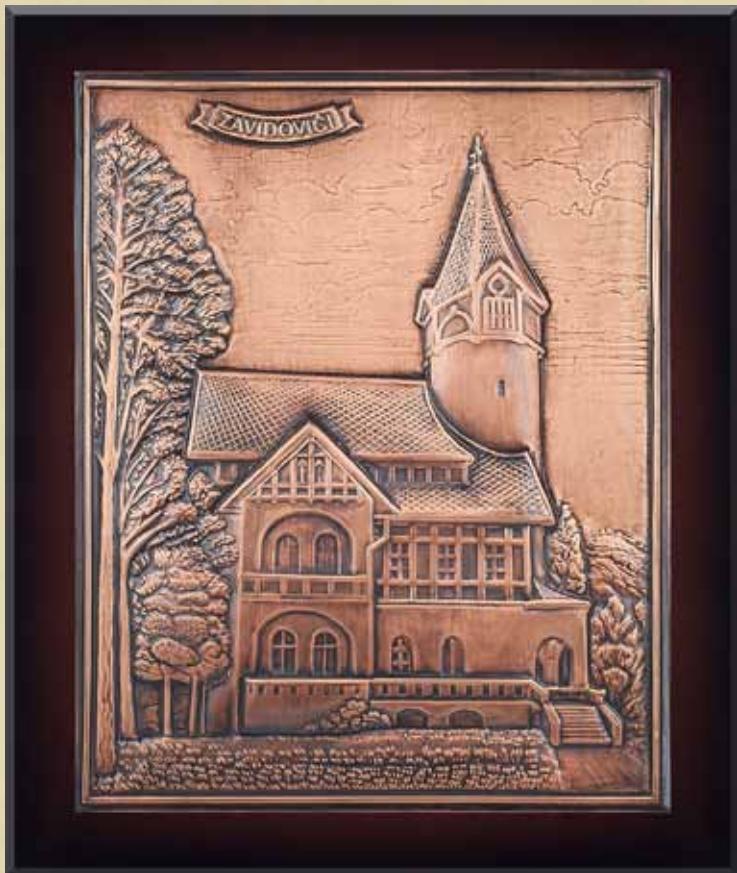
Šifra: SKLSBA0004 / Dim: 12 x 14 cm

ZAVIDOVIĆI

Zavidovići su općina i grad u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine. Zavidovići su mlađi grad, nastao krajem 19. stoljeća. Grad je već odavno poznat po velikom industrijskom kolektivu za preradu drveta "Krivaja" i s pravom je nazvan "grad drveta". Današnje područje zavidovičke općine je bogato rijekama, ribom, šumama i raznovrsnim životinjskim svijetom. Smješten je u slivu tri rijeke: Bosne, Krivaje, Gostovića.

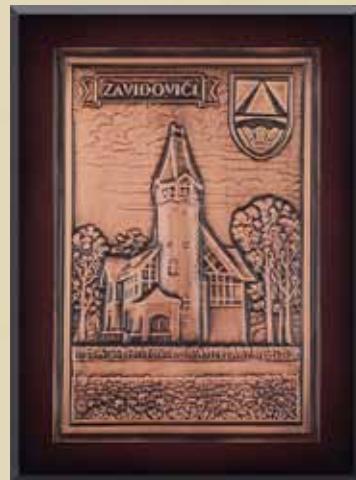
Zavidovići se po prvi put spominju 1565. godine kao selo sa 10 bošnjačkih porodica. Neki istraživači smatraju da se naziv grada vezuje za mjesto Vidoviće ili da naziv potiče od imena Sabit (Sabitovo Brdo), što historijskim nalazima nije potvrđeno. Osmanlije su 1436. godine, nakon zauzeća Zenice, produžili dolinom rijeke Bosne i pretpostavlja se da su doprli do Zavidovića, Maglaja i Tešnja. Dolazak Austro-Ugarske donosi prekretnicu u razvoju na području Zavidovića. Nova vlast ugovara eksploraciju bujnih šuma. Gradi se šumska gravitaciona pruga dolinom rijeke Gostović, te zavidovička pilana.

U Zavidovićima se nalaze i mnoga arheološka otkrića, a neka od njih su bronzane rukavice i bakarna narukvica koje se sada nalaze u sarajevskom muzeju. Nekropole stećaka rasute su po cijelom području općine, a po svojoj ljepoti ističu se stećci u Bešama, srednjevjekovna utvrđenja Stog i Gradić, te manastir Vozućica, koji je izgrađen u istom srednjevjekovnom periodu, i koji je od strane Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, proglašen nacionalnim spomenikom pod zaštitom države. Na području općine Zavidovići do danas je pronađeno oko 50 kamenih kugla koje predstavljaju rijedak fenomen u svijetu. Kugle su vidjene još na području Kostarike i Meksika.

VILA ZAVIDOVIĆI - 1

Šifra: SZASBA0001 / Dim: 35 x 45 cm

VILA ZAVIDOVIĆI - 2

Šifra: SZASBA0002 / Dim: 17,5 x 23,5 cm

VILA ZAVIDOVIĆI

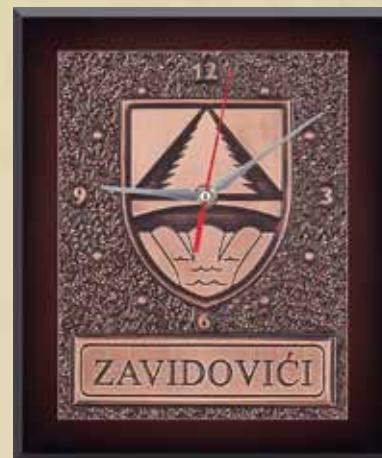
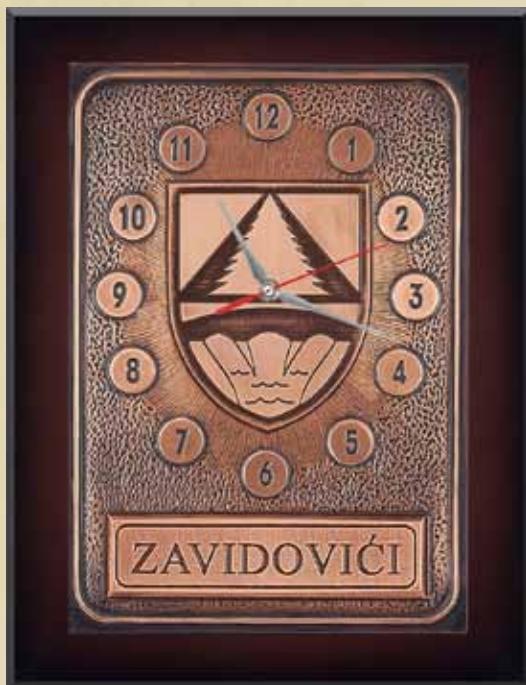
Objekat Vile izgrađen je za potrebe vlasnika šumarske firme Eissler i Ortlieb, kao njihova rezidencija. Ovaj objekat je praktično početak izgradnje nove kolonije, u narodu kasnije poznate kao Kolona, današnja Radnička ulica.

Tačna godina izgradnje nije poznata, ali sa sigurnošću se može reći da je "Krivajina" Vila useljena oko 1900. godine. Već tada je bila opremljena najsavremenijim vodovodnim i elektro instalacijama. Poseban kuriozitet bio je enterijer, tj. bogata i raznovrsna unutrašnja opremljenost salona. U krugu parka oko Vile bila je velika fontana sa ribnjakom, te mali zoološki vrt sa srnama, pticama i drugim životinjama. Nedaleko od Vile nalazio se hangar za smještaj saloon-vagona vlasnika firme koji je saobraćao na pruzi Zavidovići – Olovo i to samo u izuzetnim prilikama kada su ugledni gosti išli u lov ili obilazak šumskega radilišta.

Koliko se polagalo na izgled Vile i same kolonije govori i činjenica da je prvih godina njene izgradnje kroz cijelu koloniju zasađen drvoređ platana kao ukras naselja.

Objekat Vile je u toku više od jednog stoljeća, u nekoliko navrata obnavljan, ali je dobro imalo zadržao svoj prvobitni izgled. Posljednjom obnovom, nakon zadnjeg rata, zamenjen je crijev koji je specijalno nabavljen iz Mađarske, od firme koja je svojevremeno proizvela crijev koji je bio postavljen prilikom njene izgradnje.

"Krivajina" Vila je danas upravni centar IP "Krivaja".

SAT GRB ZAVIDOVIĆA - 3

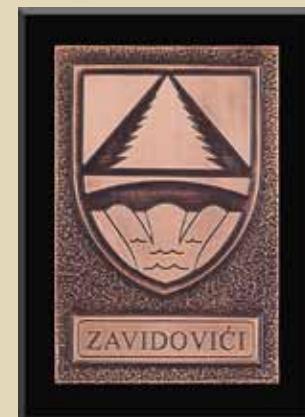
Šifra: SZASBA0007 / Dim: 17,5 x 21 cm

SAT GRB ZAVIDOVIĆA - 2
Šifra: SZASBA0006 / Dim: 27,5 x 37 cm

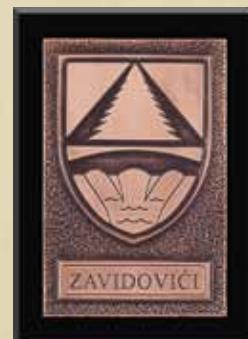
FLAŠA PLETENA - GRB ZAVIDOVIĆA

Šifra: SZASBA0008 / Dim: 33 cm visina

GRB ZAVIDOVIĆA - 2

Šifra: SZASBA0004 / Dim: 15 x 19,5 cm

GRB ZAVIDOVIĆA - 3

Šifra: SZASBA0005 / Dim: 11 x 15,5 cm

ZENICA

Zenica je najveći industrijski grad u centralnoj Bosni. U posljednjih 100 godina, simbol ovog pitomog grada postala je crna metalurgija i željezara. U njenoj prelijepoj kotlini izgradio se čelični grad, poput ožičenja novog industrijskog svijeta. Ipak, u dušama Zeničana se zadržao stoljećima prenošeni osjećaj za ljepotu i tradiciju, koji zajedno s poslovičnim humorom i prirodnom vredinom čini ove ljudi zanimljivim sagovornicima i gostoljubivim domaćinima.

Historija kaže da je još u doba neolita ovaj kraj bio naseljen. U zeničkoj kotlini živjeli su Iliri, a kasnije su na ovom tlu bili naseljeni Rimljani, koji su na mjestu današnje Zenice formirali municipij Bistua Nuova. Ime grada se prvi puta spominje u srednjevijekovnom periodu u 13. i 14. stoljeću, u dokumentima vezanim za Dubrovačku Republiku. Za vrijeme vladavine Osmanlija, u Zenici su izgrađene mnoge džamije i medrese, te nekoliko mekteba. Za vrijeme Austro-Ugarske, grade se kapitalni objekti šireg društveno-ekonomskog značaja, koji će biti život i sudska Zenice. To su željeznička pruga od Bosanskog Broda do Zenice, rudnik uglja, fabrika papira, željezara, kazneni zavod, što će, pored ostalog, izazvati niz promjena i kvalitetnih i kvantitativnih pomaka u razvoju grada.

Danas, Zenica je moderan grad koji je uspio sačuvati mnoge kulturno - historijske spomenike. Najatraktivniji dio grada je Stara čaršija. Ovo je glavno središte još iz turskog perioda. Na trgu između ulica Serdarevića i Maršala Tita, naći ćete Čaršijsku džamiju, medresu, Hadžimazića kuću, te Austrijsku fontanu. U samom centru grada nalazi se kultivirana oaza zelenila i omiljeno okupljalište Zeničana, Kamberovića polje, na kojem se nalaze atletski stadion, teniski tereni, tereni za odbojku i nogomet, a u neposrednoj blizini je i moderni šoping centar. Hadžimazića kuća, stara begovska kuća koja je sačuvana u svom izvornom obliku. Muzej grada i umjetnička galerija. Tu je i katolička crkva Svetog Ilije i pravoslavna crkva sa impozantnom arhitekturom. Na Kočevskom potoku, nedaleko od crkve, nalazi se Sušića mlin, stari porodični mlin koji i danas radi. Najpopularnije izletište Zeničana i mnogih posjetilaca Zenice je izletište Bistričak. Nedaleko od Zenice se nalazi stari grad Vranduk, utvrđenje za koje se prepostavlja da datira iz vremena Ilira.

ČARŠIJSKA ČESMA - 1

Šifra: SZESBA0001 / Dim: 27,5 x 35 cm

ČARŠIJSKA ČESMA - 2

Šifra: SZESBA0002 / Dim: 15 x 19 cm

ČARŠIJSKA ČESMA

Zenica ima mnogo lijepih spomenika kulture. Svojom ljepotom se ističe Austrijska česma. Izgrađena je od bijelog tesanog kamena, sa dvije lule i dva korita, suprotno postavljena. Česma je otvorena 30. maja 1910. godine u 10,00 sati, na sjećanje prolaska austrijskog cara Franje Josipa kroz Zenicu. Locirana je na čaršijskom trgu koji se nekad zvao Mejtaš. Vodom se napajala iz vodovoda. U okviru evropeizacije Zenice, tadašnji zenički načelnik Ali ef. Harmandić, je 1910. godine doprinio da Zenica dobije prvi savremeni vodovod dužine 6 km, te desetak česmi na raznim lokacijama u Zenici, među koje se ubraja i pomenuta Austrijska česma. Iskoristio je prolazak cara kroz Zenicu, te obezbjedio novac od Zemaljske vlade BiH i carskog budžeta KuK monarhije.

Od 2001. godine, model austrijske česme je postao zvanični suvenir Zenice.

Austrijska česma se u narodu naziva različitim imenima: gradska, čaršijska, stara i konjska. Konjska, jer lule imaju oblik konjske glave.

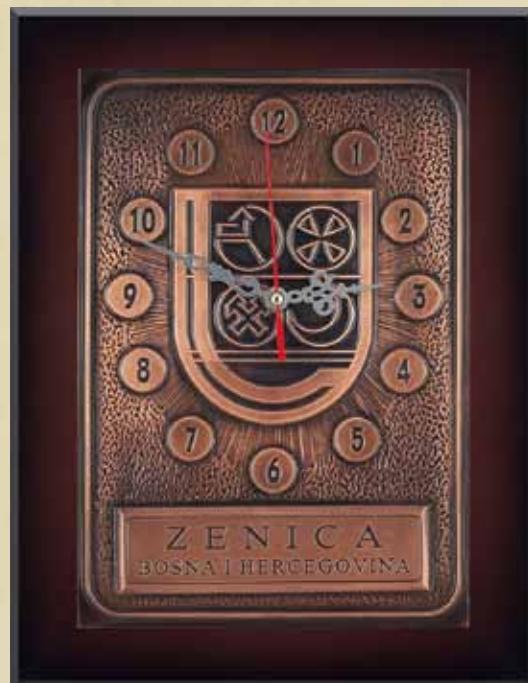

VRATA BOSNE OTVARANJE - MOTIV ČARŠIJSKE ČESME - 2

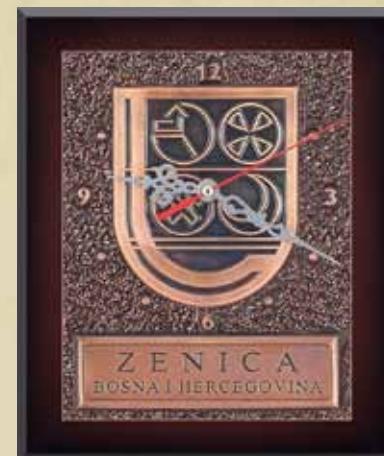
Šifra: SZESBA0008 / Dim: 25 x 34 cm

Opis:

Suvenir slikava motiv *vrata Bosne* i zeničke *čaršijske česme*. *Vrata Bosne* predstavljaju simbol otvorenosti i gostoprimstva ljudi na ovim područjima. Ukrasena su ručno rađenim halkama i okovima. Motiv *čaršijske česme* koji se nalazi u unutrašnjosti predstavlja jedan od najljepših spomenika ovog tipa u Zenici. Suvenir svojim izgledom i ekskluzivnošću naglašava šarm ručnog zanatstva. Spada u grupu luksuznih proizvoda.

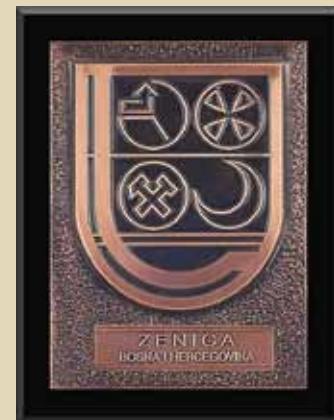
SAT GRB ZENICE - 2
Šifra: SZESBA0003 / Dim: 27,5 x 37 cm

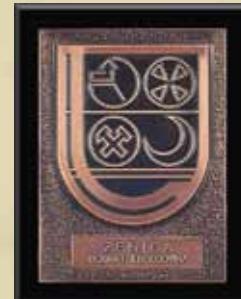
SAT GRB ZENICE - 3
Šifra: SZESBA0004 / Dim: 17,5 x 21 cm

FLAŠA PLETENA - GRB ZENICE
Šifra: SZESBA0007 / Dim: 33 cm visina

GRB ZENICE - 2
Šifra: SZESBA0005 / Dim: 16 x 21 cm

GRB ZENICE - 3
Šifra: SZESBA0006 / Dim: 11 x 16 cm

BIHAĆ

Bihać je smješten u sjeverozapadnom dijelu BiH, između planina Plješevica i Grmeč. Reljef bihaćke općine je raznolik i najvećim dijelom ga čine polja, brežuljci i srednjepla- ninska zemljišta. Veći dio Bihaćke općine bogat je vodom, tj. izvorima, potocima i rijekama.

Bihać je šarmantni mali gradić smješten na obalama rijeke Une. Grad je prepun kafića koji neizbjježno gravitiraju ka prelijepoj rijeci Uni. I više nego vrijedi posjetiti Bihać ili bilo koji grad izgrađen na ovim smaragdnim vodama.

Bihać postoji oko 750 godina. U srednjem vijeku bio je to utvrđeni grad sa dvostrukim odbrambenim zidinama i okruglim i četverouglim tornjevima, a ispod zidina nalazio se voden odbrambeni pojaz, sa drvenim mostovima ispred gradskih kapija. Danas o drevnom Bihaću svjedoči dio srednjevjekovnih zidina, džamija Fethija, Kapetanova kula, jarak (dio vodenog odbrambenog pojasa oko grada) i ostaci podzemnih hodnika.

Ovo područje je bilo naseljeno već u vrijeme Ilira i Rimljana, iako se grad po prvi puta spominje 1260. godine u dokumentu ugarsko-hrvatskog kralja Bela IV. Kada su Osmanlije zauzele Bihać, grad postaje jedno od najvažnijih uporišta najzapadnije provincije Osmanskog carstva. Ova sjeverozapadna područja bila su granica koja je razdvajala Otomansko carstvo od Austro-Ugarske imperije. Odlukom Berlinskog kongresa 1878. godine, Bosna i Hercegovina, a time i Bihać, ulazi u sastav Austro-Ugarske. U tom periodu Bihać je postao središte formiranog Bihaćkog okruga. Nova uprava gradi i otvara javne i kulturno-prosvjetiteljske ustanove, porušene su zidine i napravljene nove ulice, uređuje se gradski park, izgrađuje se vodovod i kanalizacija. Grad se infrastrukturno obnavlja. U sastavu Austro-Ugarske monarhije, Bihać, kao i Bosna i Hercegovina, ostaje do 1981. godine, kad ulazi u sastav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

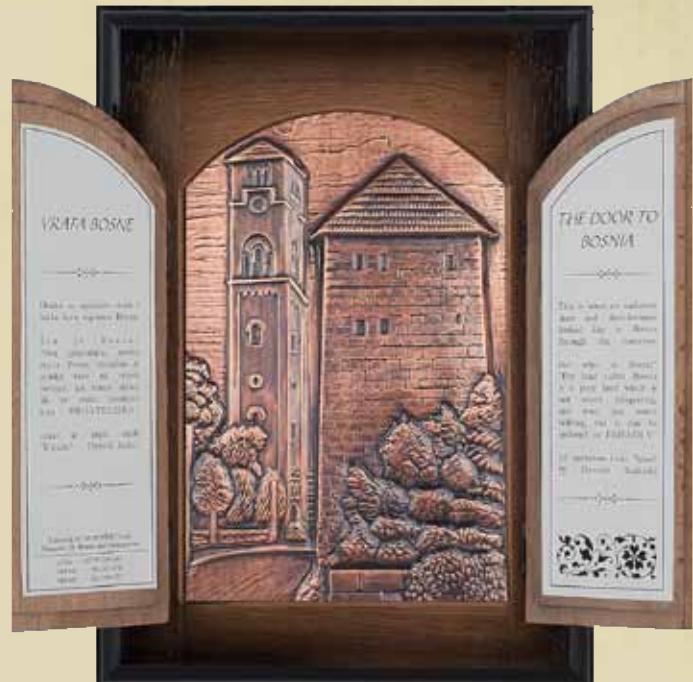

KAPETANOVA KULA

Šifra: SBISBA0001 / Dim: 28 x 37 cm

KAPETANOVA KULA

Premda spada među najstarije građevine Bihaća, Kapetanova kula do današnjeg dana nije pronašla datum svog rođenja. Ako joj njeni graditelji i korisnici nisu, radi budućih naraštaja, ostavili osnovne lične podatke, kasniji su joj historičari ipak utvrdili približno tačnu vremensku distancu iz koje potiče: kasnohrvatski i ranoturski period. Kao i mnoge stare građevine Bihaća, tako i Kapetanova kula, ima svoju malu historiju. Prema teoriji H. Strausa u knjizi *Bihaćke kule i gradine*, Kapetanova kula je sagrađena 1205. godine i bila je jedna od četiri kule, od kojih su tri razorene 1201 – 1202. Prema pučkom kazivanju koje u sebi sadrži neku vrstu historijske podloge, Kapetanova kula, odn. utvrđeni Bihać, spasili su glavu ugarskom kralju Beli IV kojeg su do samih zidina gonili brzi tatarski konjanici. U znak svoje kraljevske zahvalnosti, Bela IV proglašava Bihać slobodnim gradom i u kameno pročelje kule nalaže da se ukleše njegov simbol – crni gavran. Dolaskom Austro-Ugarske na ove prostore, kula je pretvorena u tamnicu ili okružni zatvor. Od tada, pa dugo godina kasnije kada je Bihać potpuno izašao iz svojih bedema i postao urbana sredina, Kapetanova kula služila je isključivo kao zatvor, sve do 1959. godine, kada je predana na korištenje regionalnim kustosima. Zgrada je u potpunosti adaptirana i danas ima, rekli bismo, svoj pravi sadržaj: pretvorena je u muzejski prostor u okviru kojeg su smještene stalne postavke.

VRATA BOSNE OTARANJE - 2, MOTIV KAPETANOVA KULA

Šifra: SBISBA0007 / Dim: 25 x 34 cm

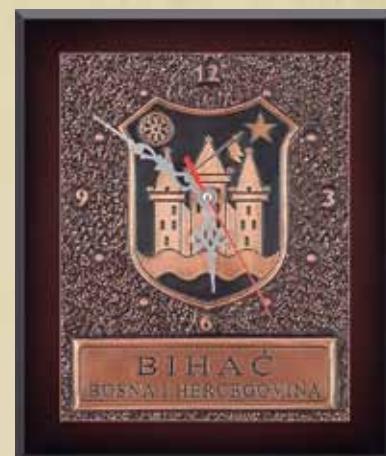
Opis:

Suvenir slikava motiv *vrata Bosne* i *Kapetanove kule*. *Vrata Bosne* predstavljaju simbol otvorenosti i gostoprимства ljudi na ovim područjima. Ukršena su ručno rađenim halkama i okovima. Motiv *Kapetanove kule* koji je smješten u unutrašnjosti vrata vjerno oslikava autentičnost ovog objekta kao najznačajnijeg historijskog spomenika Bihaća. Suvenir svojim izgledom i ekskluzivnošću naglašava šarm ručnog zanatstva. *Vrata Bosne* je moguće izraditi i sa drugim motivima. Mogu se ispasiti posvete i tekstovi. Spadaju u grupu ekskluzivnih proizvoda.

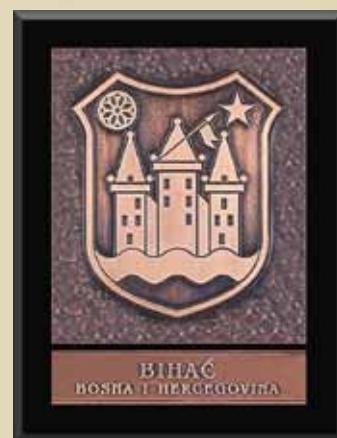
SAT GRB BIHAĆA - 2

Šifra: SBISBA0002 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB BIHAĆA - 3

Šifra: SBISBA0003 / Dim: 17,5 x 21 cm

GRB BIHAĆA - 2

Šifra: SBISBA0004 / Dim: 17,5 x 22,5 cm

FLAŠA PLETENA - GRB BIHAĆA

Šifra: SBISBA0006 / Dim: 33 cm visina

GRB BIHAĆA - 3

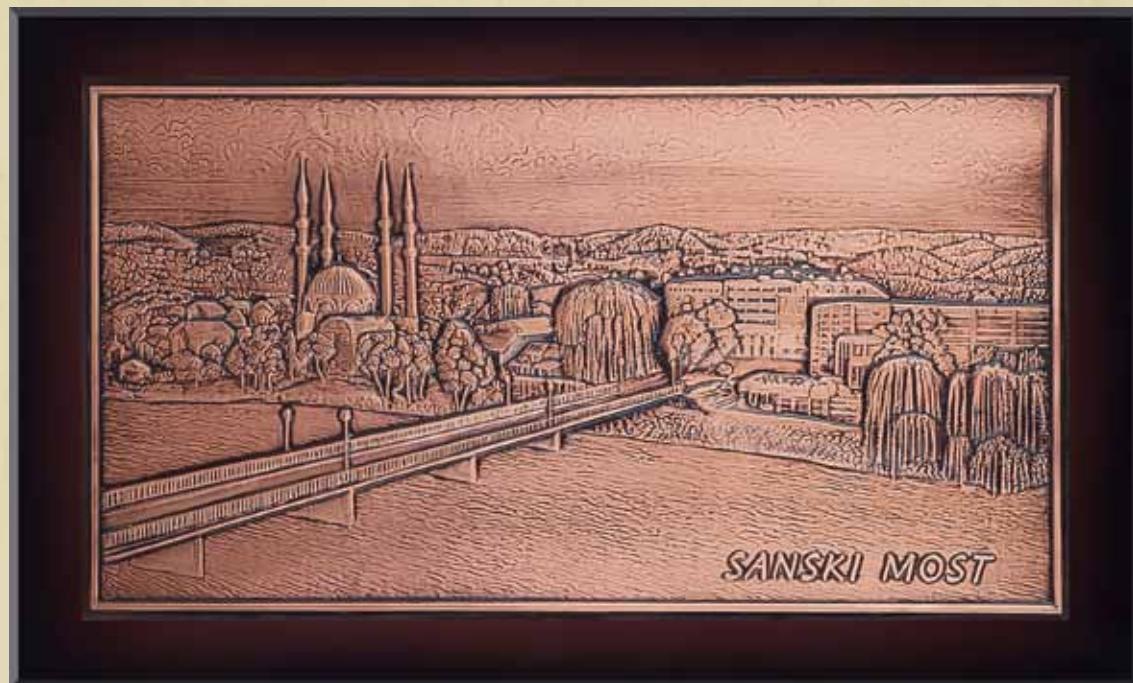
Šifra: SBISBA0005 / Dim: 12 x 17,5 cm

SANSKI MOST

Sanski Most je smješten u srednjem toku rijeke Sane sa osloncem na planinu Grmeč. Općina je karakteristična po izvorima i vodotocima koji se nalaze na njenom području. U tom smislu, naročito se izdvaja rijeka Sana i osam rječica: Sanica, Dabar, Zdena, Bliha, Majdanska rijeka, Japra, Sasinka i Kozica, više potoka i potočića, kao i nekoliko kraćih ponornica. Otud i naziv za Sanski Most – *Grad na devet rijeka*.

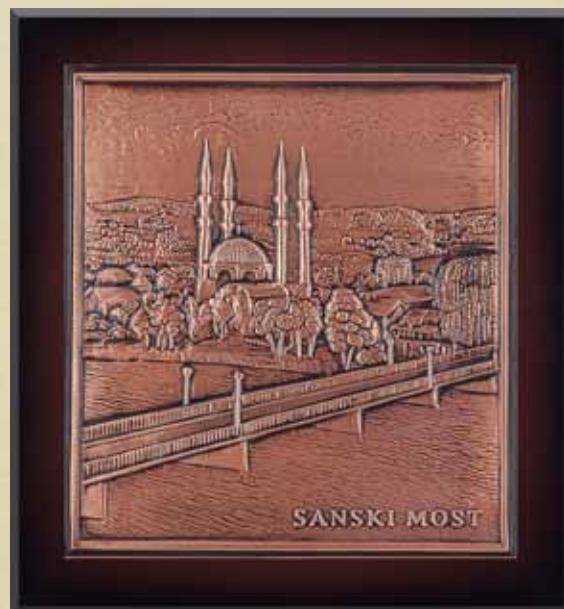
Povoljan geografski i klimatski položaj pogodovao je naseljavanju još od prahistorijskih vremena. Najstariji dokument koji govori o ovom području je listina Bele IV, od 1244. godine. Značajan srednjevjekovni grad na području sanske općine bio je grad Kamengrad, kojeg Osmanlije zauzimaju 1463. godine, na čijim padinama grade palanku. Za vrijeme austrougarske vladavine, u Sanskom Mostu je bilo preko 50 trgovina i zanatskih radnji, hotel i agencija Zemaljske banke. Izgrađene su zgrade za kotarski ured i kotarski sud, zgrade žandarmerije, osnovna škola, ugostiteljske i zanatske radnje.

U Sanskom Mostu se nalazi lječilište Banja Ilidža sa termalnom vodom i jedinstveni vodopadi na rijeci Blihi, visoki 72 m. Od prahistorijskih lokaliteta u Sanskom Mostu, najznačajniji su Hrustovačka i Dabarska pećina, Hamzi-begova džamija, koja datira iz 1557. godine i dr.

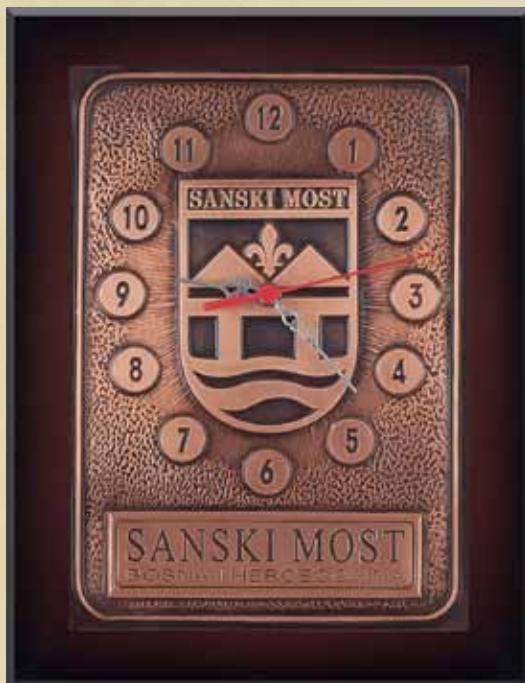
SANSKI MOST - 1

Šifra: SSMSBA0001 / Dim: 54 x 32 cm

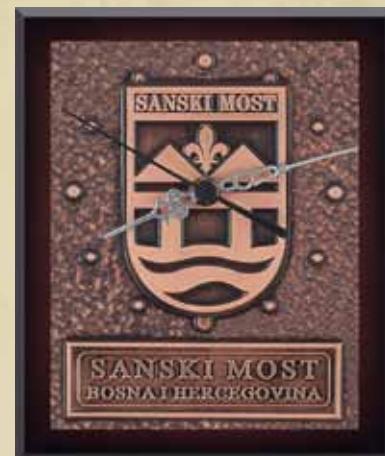
SANSKI MOST - 2

Šifra: SSMSBA0004 / Dim: 29 x 31 cm

SAT GRB SANSKOG MOSTA - 2

Šifra: SSMSBA0005 / Dim: 27,5 x 37 cm

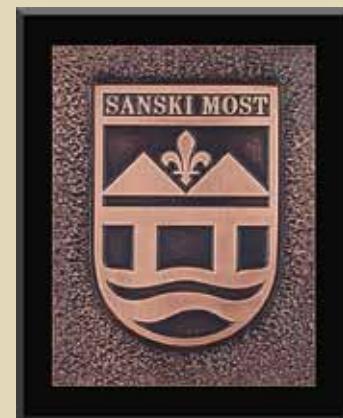
SAT GRB SANSKOG MOSTA - 3

Šifra: SSMSBA0006 / Dim: 17,5 x 21 cm

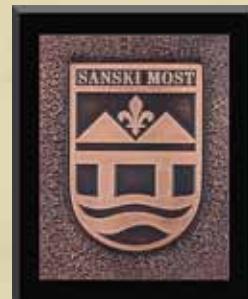
FLAŠA PLETENA - GRB SANSKOG MOSTA

Šifra: SSMSBA0007 / Dim: 33 cm visina

GRB SANSKOG MOSTA - 2

Šifra: SSMSBA0002 / Dim: 15 x 19 cm

GRB SANSKOG MOSTA - 3

Šifra: SSMSBA0003 / Dim: 11,5 x 14 cm

CAZIN

Na 26 km od Bihaća, u tihoj dolini okruženoj pitoresknim brdima, smješten je Cazin. Stari grad, ili čaršija, je srce ovog grada kroz koji protiče mali potok dijeleći ga na pola. Iako mali grad, Cazin je u historiji ove zemlje odigrao važnu ulogu. Od 14. stoljeća ovo je bila strateška tačka stranim silama koje su žudjele za bosanskohercegovačkom zemljom. Srednjevjekovni ostaci Ostrožca, Pecigrada, Radetine kule, Stijena i Trzaca dominiraju gradom. Najljepši i najimpresivniji je zamak Ostrožac, izgrađen u neogotskome stilu, i kao takav, Ostrožac je jedna od glavnih atrakcija Unsko - Sanskog kantona.

STARI GRAD OSTROŽAC

Šifra: SOSSBA0001 / Dim: 47,5 X 20 cm

STARI GRAD OSTROŽAC

Stari grad Ostrožac je najznačajniji kulturno-historijski spomenik na području Općine Cazin, pa i šire. Stara utvrda je stoljećima bila ljudsko stanište. Dugo bila značajno središte. Mnogo puta dograđivan, dotjerivan i obnavljan. Smjenjivali su se mnogi gospodari nad njim i u njemu: Knezovi Blagajski, Turci, age i begovi, krajiški kapetani i drugi poznati i manje poznati vladari. Postojanje Ostrošca, po nekim, spominje se 405 godine prije nove ere. Ali, zvanično se pominje 1286 godine za vrijeme vladavine knezova blagajskih Babovića, a nazvali su se Knezovi. Za vrijeme turske vladavine, skoro 300 godina, Ostrošcem su upravljali članovi porodice Beširevića sve do 1836. kada su ostrožički grad prodali Lotharu von Berksu, okružnom načelniku u Bihaću.

U vrijeme Drugog svjetskog rata, jedno je vrijeme tu bio smješten vrhovni štab NOR-a. Od novembra 1942. do januara 1943. godine u zamku je napravljen plan za Drugo zasjedanje AVNOJ-a, u to vrijeme najznačajnijeg događaja u tom dijelu Evrope.

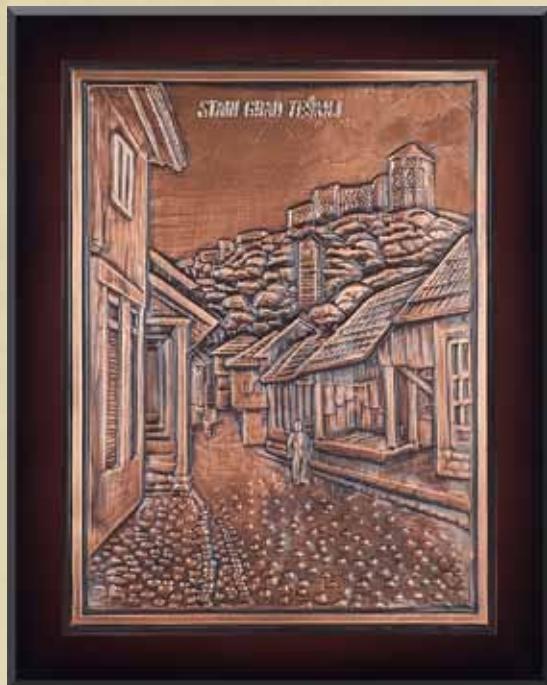
TEŠANJ

Tešanj leži među brdima, uz rječicu Tešanjku, na razmeđu Srednje i Sjeveroistočne Bosne i Hercegovine. Pored prirodnih ljepota, Tešanj ima bogatu kulturno-historijsku prošlost. Tešanj u svom gradskom jezgru baštini niz kulturno - historijskih spomenika, kao što je: stara gradina, jedna od najznačajnijih i prostorno najvećih tvrđava na prostoru BiH, zatim džamija Ferhadija, izgrađena 1564. godine; posebno interesantna sahat kula, koja je jedna od četiri u BiH koje još i danas rade, a izgrađena je u 17. stoljeću visine 18,5 metara; tu je i Eminagića konak, najstariji i najljepši objekat porodičnog graditeljskog naslijeđa u Tešnju, a smatra se da datira još iz 1860. godine.

Starim gradom dominira dobro očuvana tvrđava koja nadgleda cijeli grad. Tvrđava je rezultat brojnih civilizacija kojima je Bosna i Hercegovina bila dom. Tvrđava je otvorena za posjetitelje, ali ne postoje table koje bi dale više pojašnjenja o ovom mjestu.

Cijeli grad je lijepo i mirno mjesto koje se može obići pješke u okviru jednodnevног izleta.

Pod današnjim se imenom Tešanj prvi put spominje 1461. godine u Povelji kojom kralj Stjepan Tomašević svome stricu Radivoju Krstiću, uz ostalo, daruje i na *Usori grad Tešanj*. Tešanj je tako postao grad u kojem je do 1476. godine živjela i vladala plemenita obitelj Krstić. Dolaskom Osmanlija svrgnute su sve plemićke obitelji pa tako i tešanske. Vodećа osoba u tim ranim danima otomanske vladavine nad Tešnjom bio je Gazi Ferhad Beg. Njegov najznačajniji doprinos u izgradnji Tešnja je džamija Ferhadija, koja još uvijek postoji u starom gradu.

STARI GRAD TEŠANJ - 1V

Šifra: STESBA0001 / Dim: 29,5 x 37 cm

TEŠANJSKA TVRĐAVA

Stari grad Tešanj ili Gradina izgrađen je na uzvišenju u kotlini, uz rijeku Tešanjku, na strmoj i jednim dijelom odsječenoj litici brijege, teško pristupačan sa tri strane. Po tipu svoje namjene pripada skupini većih, utvrđenih gradova na uzvišenju.

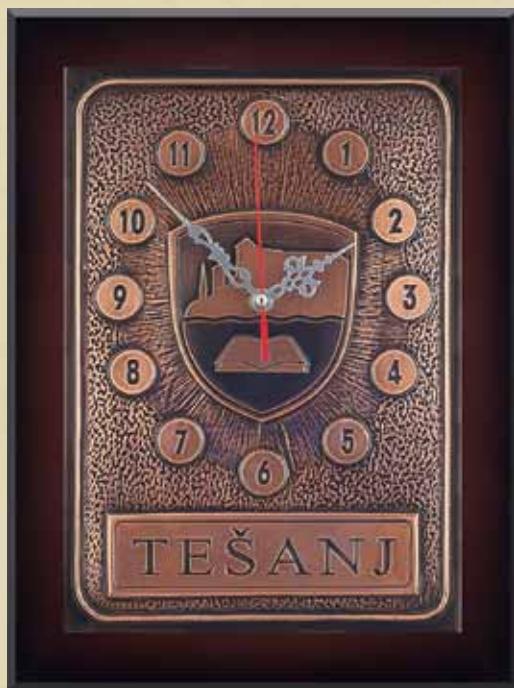
Tačno vrijeme njene gradnje nije poznato. Dugo je građena i dograđivana. Na sjeveroistočnoj strani dvorišta izgrađena je dvanaesterougaona kula za koju se pretpostavlja da je bila visoka od 15 do 20 m i da je imala prizemlje i tri sprata. Ova kula je bila glavna odbrana srednjevjekovnog grada. Sa čaršijom čini jedan skladan ambijentalni prostor bosanskog stila. Gradnja je započeta još u vrijeme Ilira. Dogradivali su je Rimljani, Slaveni i Turci. Gradina je za vrijeme Turaka imala stalnu vojnu posadu.

Nadogradnjom starog grada, a koju su izvršile Osmanlije, kao i izgradnjom donjeg grada, Gradina je dobila svoju konačnu fazonomiju i kao takva je predstavljala jednu od najsnažnijih utvrda bosanskog ejaleta.

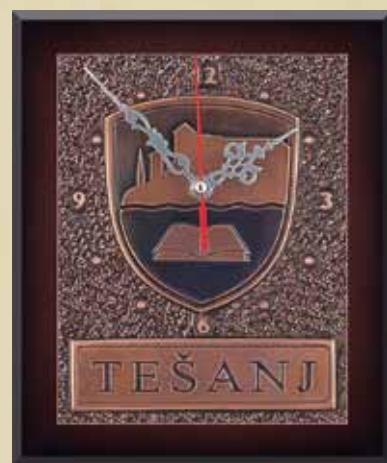
STARI GRAD TEŠANJ - 1H

Šifra: STESBA0002 / Dim: 39,5 x 28,5 cm

SAT GRB TEŠNJA - 2

Šifra: STESBA0003 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB TEŠNJA - 3

Šifra: STESBA0004 / Dim: 17,5 x 21 cm

TRAVNIK

Travnik je smješten u dolini rijeke Lašve, okružen Vlašićem sa sjevera i planinom Vilenicom sa juga. Rani Slaveni su ostavili malo dokaza o prvih 500 godina svoga prisustva na području oko Travnika. Poznat je po tome, što je bio prijestonica osmanskih vezira od 1686. do 1850. godine, pa i njegovo kulturno naslijeđe datira iz tog perioda.

Turski period obnovio je slavu Travnika. Bio je glavni grad i vojni centar Otomanske imperije u Bosni i Hercegovini. Odavde su Turci upravljali i organizirali svoje prodore dalje na jugozapad.

Preko 150 godina, vezir - Sultanov namjesnik- ovdje je imao svoje sjedište, privlačeći tako i konzule i trgovce. Putnici toga vremena bili su impresionirani gradom i zvali su ga evropski Istanbul. Bio je to najorientalniji grad u Bosni.

Malo je gradova u BiH koji na tako malom prostoru mogu ponuditi tako veliki broj kulturno-historijskih spomenika iz srednjeg vijeka, turskog i austrougarskog perioda. Travnička srednjevjekovna tvrđava, jedan je od objekata koji su preživjeli požar 1903. godine, svojom impozantnom strukturom, kojom je već stoljećima branila grad od osvajača, još uviјek dominira horizontom. Travnik je rodno mjesto pisca nobelovca Ive Andrića, autora poznatog romana Na Drini ćuprija. On je, također, napisao i Travničku hroniku, u kojoj opisuje život u Travniku tokom osmanske vladavine. Sahat kula je još jedan od znakova arhitektonike iz otomanskog perioda. Sagrađena je u 18. stoljeću i izdiže se 20m iznad centra grada. U Travniku se nalazi i jedna od najljepših džamija, Šarena džamija, Elči-Ibrahim pašina medresa, Hadži Ali-begova džamija sa sunčanim satom, kao i Gospina kapela.

TRAVNIK - 1

Šifra: STRSBA0001 / Dim: 46 x 29,5 cm

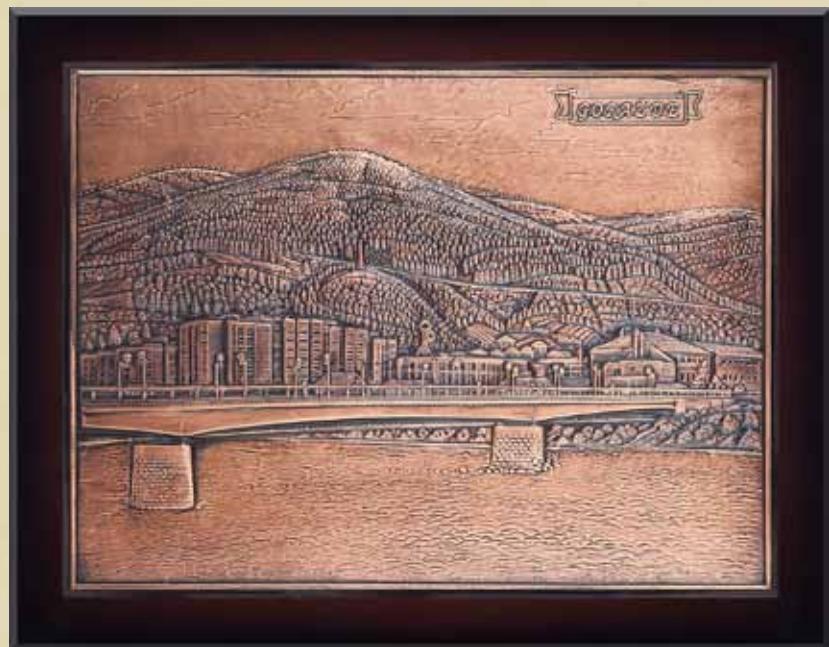
GORAŽDE

Goražde se nalazi u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine. Smješteno je na obali rijeke Drine u središtu njenog gornjeg toka, na istočnim obroncima planine Jahorine. Goražde, jedan od najljepših gradova u ovom dijelu naše zemlje i prijeratno privredno, administrativno i kulturno središte cijele gornjedrinske regije.

Povoljna klima, plodno tlo, bogatstvo šuma kao i druga prirodna bogatstva pružala su ovom kraju dobru mogućnost da se u davnoj prošlosti na mjestu današnjeg grada nasele ljudi. Ovdje postoje tragovi života iz prahistorije, a arheološka iskopavanja to i potvrđuju.

Goražde se spominje 1379. godine kada se trgovalo sa Dubrovnikom. Period turske vladavine obilježen je i ekonomskim razvojem. Iako je grad 413 godina bio pod turskom vlašću i imao većinom bošnjačko stanovništvo nije dobio orientalno obilježje. Za vrijeme Austro-Ugarske monarhije u samom gradu gradi se kasarna na čijem je mjestu danas obnovljena osmogodišnja škola "Husein-ef. Đozo". Veći značaj Goražde dobija 1958. godine kada je izgrađen put Goražde-Tjentište-Čemerno-Gacko-Dubrovnik.

Južno od Goražda nalazi se jedno od najvećih srednjevjekovnih grobalja u zemlji. Pretpostavlja se da se na jednom groblju na obronku brda nalazi oko 600 stećaka. Neke od starih mahala su još uvijek u dobrom stanju, a u samom centru grada nalazi se još uvijek nekoliko kuća izgrađenih u starom stilu. Pored islamske kulture, Goražde ima i značajan pečat pravoslavne kulture, a kao dokaz je crkva koja je izgrađena 1446. godine. Ni nepuno stoljeće nakon toga, upravo u ovoj crkvi su 1521. godine izdate prve štampane novine u zemlji.

GORAŽDE - 1

Šifra: SGOSBA0001 / Dim: 42 x 32 cm

KONJIC

Konjic je grad u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine, okružen visokim planinama Prenj, Bjelašnica i Bitovnja, u kotlini rijeke Neretve. Od početka 1900. Godine, Konjic je poznat po svom drvorezbarstvu. Dolaskom Austro-Ugarske ovaj zanat je komercijaliziran. Prije Prvog svjetskog rata, Konjic je imao desetine drvorezbarskih radionica koje su prodavale svoj rezbareni namještaj diljem Austro-Ugarske, pa i šire.

Prvi pisani dokument u kojem se spominje naselje na tlu današnjeg Konjica, potiče iz 1356. godine. Naselje je na desnoj strani Neretve i nosi njen naziv. Nosit će ga gotovo do kraja turskog perioda. U 15. Stoljeću, Konjic je jedan od najvećih centara bosanske crkve. Otuda današnjih 125 lokaliteta na kojima se nalaze nekropole stećaka, srednjevjekovnih nadgrobnih spomenika građenih od kamena.

Sa Turcima i islamom, u ovaj kraj je stigao i posve novi način života. Godine 1682. nad Neretvom je podignut kameni most, rijedak primjer klasične turske mostogradnje. Ako je išta u historiji simboliziralo ovaj grad, to je, bez sumnje, bio taj most kojeg su 03. marta 1945. godine, na oslobođenje grada, njemački fašisti pri povlačenju digli u zrak. Sa Austro-Ugarskom, Konjic je upoznao željeznicu, katastarske čestice, disciplinirano činovništvo, itd.

Konjic je atraktivn zbog bogate prirode koja u potpunosti okružuje grad. Rijeka Neretva teče kroz sam centar, dok planina Prenj lebdi u pozadini grada. Stari grad je veoma lijep za šetnju, kao što je i centar grada iz kojeg se u svakom pravcu pruža interesantan pogled na okolnu prirodu. Ponovno obnovljena Kamena čuprija, predstavlja jednu od najznačajnijih znamenitosti Konjica. U gradu, pored stare Repovačke džamije i pravoslavne crkve, nalazi se i franjevački samostan iz 16. Stoljeća, koji ima svoju galeriju i knjižnicu. Na području općine Konjic, nalazi se preko 5.000 nadgrobnih spomenika – stećaka.

SAT GRB KONJICA - 2

Šifra: SKOSBA0002 / Dim: 27,5 x 37 cm

SAT GRB KONJICA - 3

Šifra: SKOSBA0003 / Dim: 17,5 x 21 cm

FLAŠA PLETENA - GRB KONJICA

Šifra: SKOSBA0006 / Dim: 33 cm visina

GRB KONJICA - 2

Šifra: SKOSBA0004 / Dim: 16 x 18 cm

GRB KONJICA - 3

Šifra: SKOSBA0005 / Dim: 11 x 13 cm

MAGLAJ

Nastao je u 15. stoljeću. Ime Maglaj potiče od mistične magle koja se vrlo često javlja ovim djelom doline rijeke Bosne, posebno u ranim jutarnjim satima. Džamija Kuršumlija koja se nalazi u starom gradu u blizini tvrđave, najljepši je primjer islamske arhitekture. Sagradio ju je 1560. godine Kalvun Jusuf Paša.

Grad se prvi put spominje u poznatoj povelji Pod našom tvrđavom Maglaj, ugarskog kralja Sigismunda Luksemburškog, iz 1408 godine. Područje maglajske općine bilo je naseljeno još u prahistorijsko i rimsko doba, što potvrđuje i nekoliko utvrđenja iz tih perioda koja su se nalazila na ovom području. U turskim dokumentima, Maglaj se spominje 1485. godine, a prvi diplomatski dokument je Ugovor između Ugarske i Turske, kojim se Maglaj priznaje Turcima 20. avgusta 1503. godine. Kako je Maglaj dobio ime ostaje nepoznato. Prema nekim nagađanjima grad se ranije zvao Stražba, ali kako je mjesto bilo često u gustoj magli koja se tu zadržavala, po magli je i dobio ime. Jedna stara legenda kazuje da su magle znale biti tako guste, da su oni koji bi tek došli u Maglaj mislili da je pamuk i u njega skakali s tvrđave. Stare Maglajlike su s jedne na drugu obalu prelazile skelom. Na tom mjestu, gdje se nekada prelazilo, kasnije je izgrađen most čija je gradnja povezana s pričom o grješnom zaljubljenom austrijskom oficiru, koji je zbog ljubavi prema jednoj Maglajki, most, koji je trebao da se postavi negdje u Sarajevu, izgradio u Maglaju. Sa dolaskom željeznice, život iz starog Maglaja polako je prelazio na drugu stranu obale rijeke Bosne. Tako se rađao novi život na lijevoj obali Bosne. Razvijala se privreda, zdravstvo i školstvo. Razvijao se sportski i kulturni život ovog grada.

Stari dio grada sa svojim mahalama, starim bosanskim kućama i javnim česmama, a krasa ga i tvrđava Gradina sa svojih pet kuća, kao i lijevi dio grada, nastali su u drugoj polovini 19. stoljeća, sa školskim, sportskim i kulturnim objektima. Od tri džamije, najpoznatija je Kuršumlija ili Jusuf pašina džamija, koju je podigao Jusuf-paša Budimlija 1560. godine. U narodu je poznata kao Kuršumlija jer je pokrivena olovom (kuršum). Ubraja se u najljepše spomenike turskog doba u Bosni i Hercegovini i spada u spomenike kulture 1. kategorije. Maglaj krasiti i pravoslavna crkva Svetog Ilije Proroka, izgrađena u vizantijskom stilu i predstavlja značajan kulturno - historijski spomenik u Maglaju. Uz samu obalu rijeke Bosne nalazi se Uzeirbegov konak. Sagradjen je u starobosanskom stilu 19. stoljeća, negdje oko 1875. godine. Konak je sagradio jedan od potomaka maglajskih kapetana, Salihbeg Uzeirbegović.

ČESMA U STAROM GRADU - 1

Šifra: SMASBA0004 / Dim: 25,5 x 34,5 cm

ČESMA U STAROM GRADU - 2

Šifra: SMASBA0005 / Dim: 15 x 20 cm

MAGLAJ

Šifra: SMASBA0006 / Dim: 44 x 29 cm

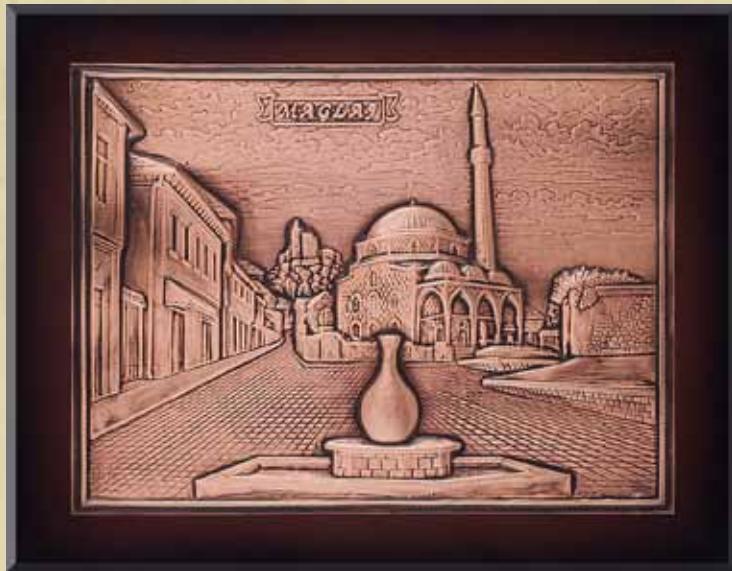

VRATA BOSNE OTVARANJE - ČESMA U STAROM GRADU - 2

Šifra: SMASBA0007 / Dim: 25 x 34 cm

Opis:

Suvenir oslikava motiv *vrata Bosne* i *maglajske česme u starom gradu*. *Vrata Bosne* predstavljaju simbol otvorenosti i gostoprимства ljudi na ovim područjima. Ukršena su ručno rađenim halkama i okovima. Motiv *česme u starom gradu* koji je smješten u unutrašnjosti predstavlja historijski spomenik Maglaja. Suvenir svojim izgledom i ekskluzivnošću naglašava šarm ručnog zanatstva. *Vrata Bosne* je moguće izraditi i sa drugim motiva. Mogu se ispisati posvete i tekstovi. Spadaju u grupu ekskluzivnih proizvoda.

**JUSUF-PAŠINA (KURŠUMLIJA)
DŽAMIJA - 1H**

Šifra: SMASBA0001
Dim: 36 x 28,50 cm

JUSUF-PAŠINA (KURŠUMLIJA) DŽAMIJA

Džamiju je dao sagraditi Jusuf-paša Kalaun. Džamija, koja je bila prekrivena olovom, dobila je ime Kuršumlija. Sazidana je od kamena pješčara i jedinstven je spomenik kulture 16. stoljeća. Ime arhitekte džamije je ostalo nepoznato. Prilikom popravke džamije, 1758. godine, iznad ulaznih vrata postavljen je zapis čiji prijevod glasi: „*Rahmetli gazi Jusuf-paša Maglajac, da ga Alah obdari svojom milosti, iz osnova je sagradio ovu korisnu građevinu*“. Ubraja se u najljepše spomenike turskog doba u Bosni i Hercegovini i spada u spomenike kulture 1. kategorije.

JUSUF-PAŠINA (KURŠUMLIJA) DŽAMIJA - 2

Šifra: SMASBA0002 / Dim: 28,5 x 36 cm

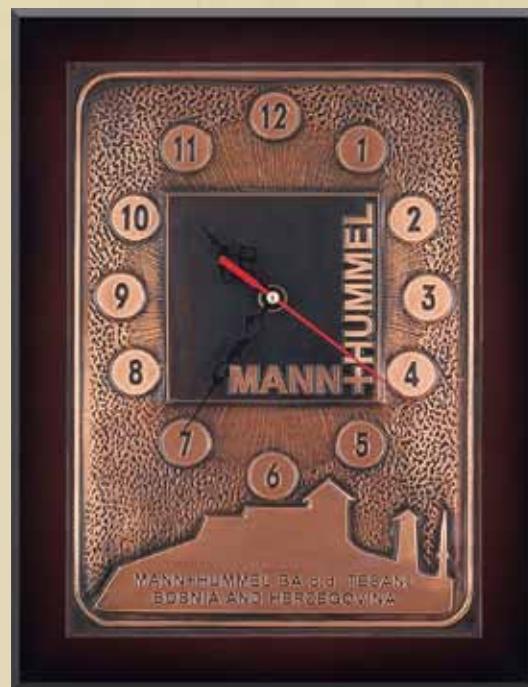
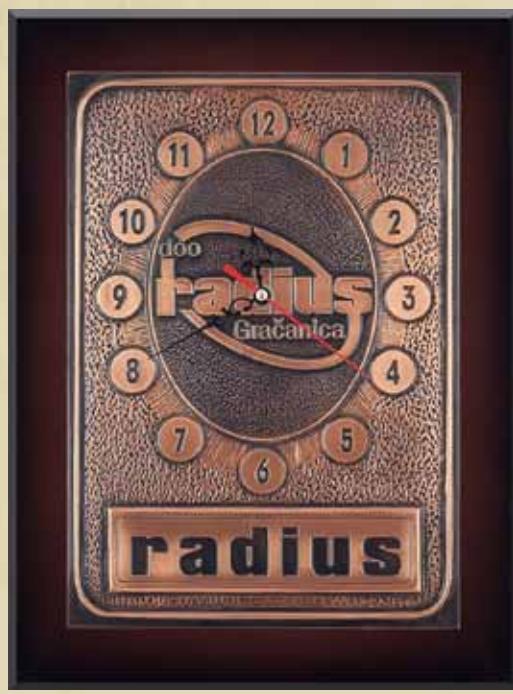

Šifra: SMASBA0003 / Dim: 14 x 20 cm

PROMOTIVNI POKLONI U BAKRU

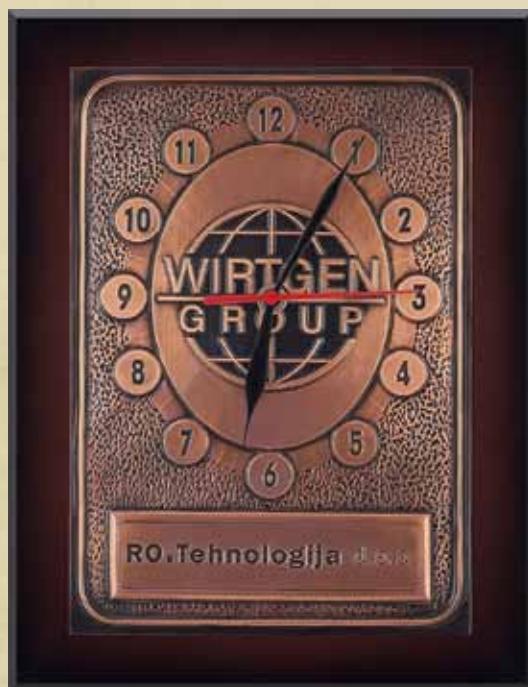
Satovi u bakru i pletene flaše sa logom ili sloganom Vaše firme, pored promotivne funkcije nude i funkcionalnost. Sat će uvijek pokazivati tačno vrijeme, a flaša domaćeg pića će dati osvježenje. Ručni rad i tradicionalna tehnika izrade, ovim proizvodima daje šarm koji će uvijek doprinijeti orginalnijoj promocije Vaše firme.

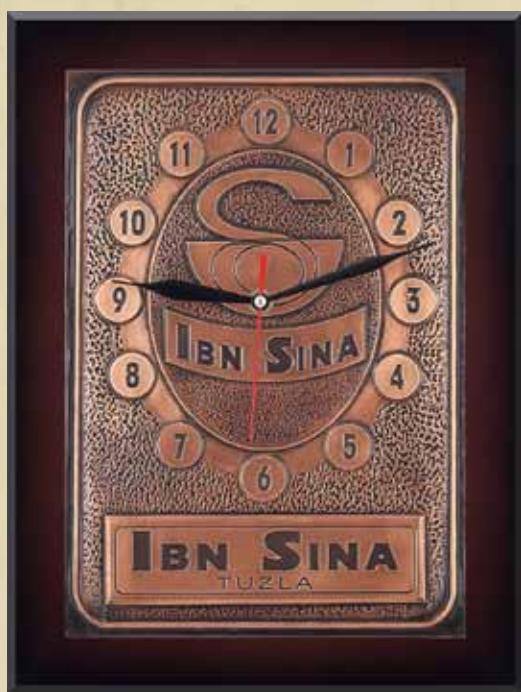
Motiv grada i njegova historijska znamenitost, izrađen u bakru sa ispisanim posvetom, na poseban način će njegovati Vaš odnos sa poslovnim partnerom.

PROMOTIVNI SATOVI - 2

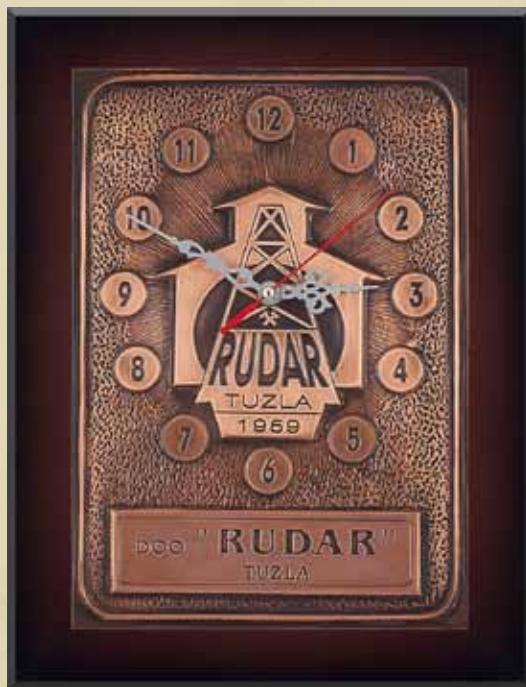
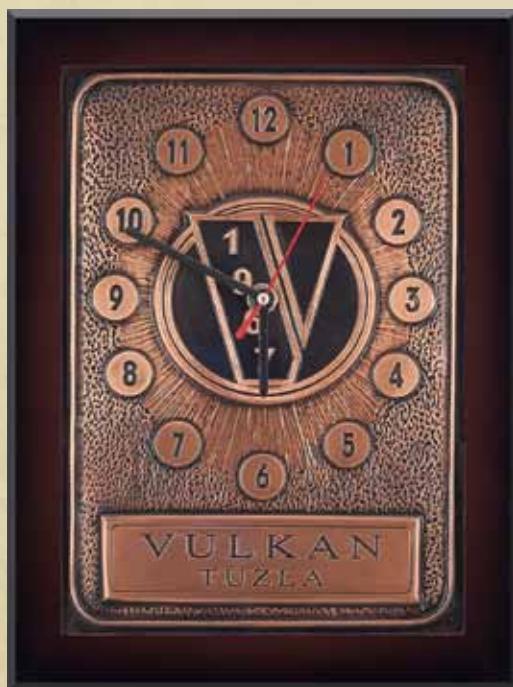
Dim: 27,5 x 37 cm

PROMOTIVNI SATOVI - 2

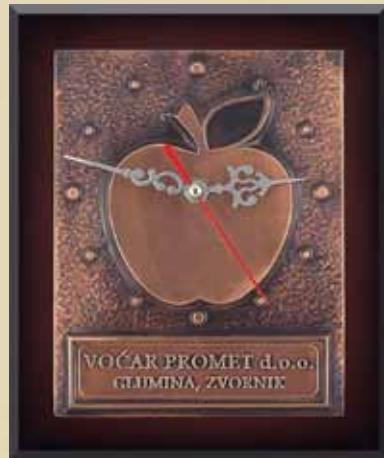
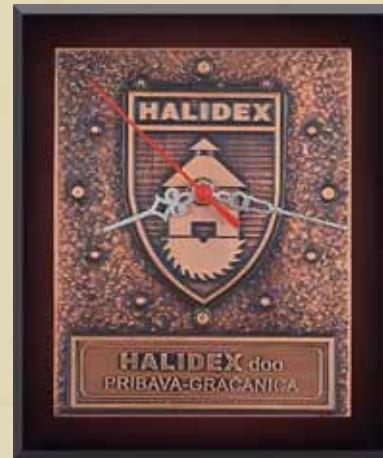
Dim: 27,5 x 37 cm

PROMOTIVNI SATOVI - 3

Dim: 17,5 x 21 cm

PROMOTIVNI SATOVI - 3

Dim: 17,5 x 21 cm

PROMOTIVNI SATOVI - 3

Dim: 17,5 x 21 cm

PROMOTIVNE PLETENA FLAŠE

Dim: 33 cm visina

EUROFER d.o.o.

Dragodol 10, 75000 Tuzla

Tel/fax.: +387 (0)35 280 - 681

Gsm: +387 (0)61 184 - 201

Gsm: +387 (0)61 301 - 030

www.euroferbh.com

eurofer@euroferbh.com